

nota de conjuntura econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Butlletí trimestral

© **Generalitat de Catalunya**
Departament d'Economia i Finances
Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica

<http://www.gencat.cat/economia/>

Maquetació: Anna Blanch Segura

ISSN: 2013-3480

Redacció: DG d'Anàlisi i Política Econòmica,
amb la col·laboració de la DG de Política Financera i Assegurances
en els temes monetaris i financers.

Data de tancament: 31 d'abril de 2010

Índex de continguts

Els trets més destacats	2
1. L'entorn de l'economia catalana	3
2. Evolució del producte interior brut de l'economia catalana	9
3. El comerç exterior	23
4. Mercat de treball	28
5. Evolució dels preus i dels salaris	35
• Evolució dels preus	35
• Evolució dels salaris i dels costos laborals	39
6. El sector financer	43
• Les entitats de dipòsit	43
• Mercat de valors	48
7. El sector públic	52
8. Recull d'indicadors	56

Els trets més destacats

- L'economia mundial es recupera amb més força del previst i els riscos sobre l'estabilitat financera es moderen. A la UE, el panorama econòmic es manté feble i a Espanya, encara més.
- L'economia catalana continua alentint el retrocés, que en el primer trimestre d'enguany és del -1,5% interanual. La indústria (-1,7%) i els serveis (-0,7%) comencen a millorar malgrat que encara estan en taxes negatives, però la construcció (-8,4%) manté els mals resultats. El consum privat dona senyals de redreçament.
- Les exportacions recuperen valors positius i creixen un 12,4% fins al febrer, gràcies a les vendes d'automòbils i de productes químics. Les importacions retrocedeixen un 2,9% malgrat l'increment de la factura petrolera.
- S'alenteix el ritme de destrucció d'ocupació laboral (-3,2% segons els afiliats a la Seguretat Social i -4,1% segons l'EPA), però l'atur augmenta fins al 17,9% de la població activa.
- L'increment del preu del petroli eleva la inflació del mes de març fins a l'1,7%, tot i que la inflació subjacent (0,6%) continua en mínims històrics per la debilitat del consum.
- Els costos laborals per treballador es desacceleren i les tarifes salarials pactades en la negociació col·lectiva també.
- El crèdit financer continua a la baixa, en especial el concedit pels bancs. El destinat al finançament d'activitats productives va intensificar la caiguda a finals d'any.
- L'Íbex-35 tanca els primers quatre mesos de l'any amb pèrdues importants il·lustrat pels dubtes sobre l'estat de les finances gregues.
- Es desaccelera la caiguda de la recaptació tributària de la Generalitat fins a un -9,1% el primer trimestre gràcies als ingressos de l'impost de transmissions patrimonials.

1. L'entorn de l'economia catalana

La recuperació resta dèbil a les economies avançades, en contrast amb el fort avenç de les economies emergents

Als darrers mesos s'aprecia un millor to de l'economia mundial, gràcies a l'expansió de les economies emergents (en particular les asiàtiques), pel repunt en el cicle i per la major normalitat en les condicions financeres. Segons les darreres previsions del Fons Monetari Internacional, publicades al mes d'abril, l'economia mundial creixerà aquest any un 4,2% (tres dècimes per sobre de la previsió anterior del gener), mentre que es manté inalterada l'estimació d'un 4,3% per a 2011. Malgrat el context de lleugera millora, el creixement és molt desigual per àrees geogràfiques, i a les economies avançades la fragilitat és encara molt significativa (registraran un creixement d'un 2,3% al 2010, i d'un 2,4% el proper any). Això contrasta amb el fort augment, superior a un 6%, pronosticat per a les economies emergents, on les diferències també són notables (amb un lideratge indiscutible dels països asiàtics,

mentre que a les economies emergents d'Europa les previsions són menys favorables).

Preocupa la inestabilitat financera derivada de la crisi del deute grec, que afegeix fragilitat al creixement de la zona euro

D'altra banda, a les darreres setmanes han aparegut nous riscos en l'escenari internacional, sobretot en el cas de la zona euro, amb la reaparició de tensions financeres associades als dubtes sobre la solvència del deute públic grec i el seu possible contagi a altres països europeus. El Fons considera que per consolidar la recuperació és necessari que als països avançats es mantinguin els estímuls fiscals i monetaris al llarg del 2010, ja que la demanda privada resta feble. No obstant això, l'expansió fiscal no es podrà mantenir per a aquelles economies que han registrat un creixement exponencial del dèficit. En qualsevol cas, tots els països avançats s'han d'establir com a prioritat implementar estratègies creïbles de consolidació fiscal que a mitjà termini rebaixin de manera efectiva el dèficit públic i la ràtio de deute sobre el PIB. Al mateix temps, l'FMI

Previsions de creixement econòmic (% de variació interanual del PIB)

	2009	2010 (p)	Diferència amb prev. gener 2010	2011 (p)	Diferència amb prev. gener 2010
Economia mundial	-0,6	4,2	0,3	4,3	0,0
Economies avançades	-3,2	2,3	0,2	2,4	0,0
Estats Units	-2,4	3,1	0,4	2,6	0,2
Japó	-5,2	1,9	0,2	2,0	-0,2
UE-27	-4,1	1,0	0,0	1,8	-0,1
Regne Unit	-4,9	1,3	0,0	2,5	-0,2
Eurozona	-4,1	1,0	0,0	1,5	-0,1
Alemanya	-5,0	1,2	-0,3	1,7	-0,2
França	-2,2	1,5	0,1	1,8	0,1
Itàlia	-5,0	0,8	-0,2	1,2	-0,1
Espanya	-3,6	-0,4	0,2	0,9	0,0
Econ. emergents i en desenv.	2,4	6,3	0,3	6,5	0,2
Xina	8,7	10,0	0,0	9,9	0,2
Rússia	-7,9	4,0	0,4	3,3	-0,1
Llatinoamèrica	-1,8	4,0	0,3	4,0	0,2

(p) Previsió.

Font: FMI (abril 2010).

també alerta de la necessitat de lluitar contra l'augment de l'atur als països avançats, amb eines com la formació, per tal d'evitar que es converteixi en atur de llarga durada. Finalment, un altre dels reptes per a l'economia global és aconseguir més reequilibri en la demanda, amb un reforç de la demanda domèstica a les economies amb superàvit corrent, alhora que les economies amb un ampli dèficit per compte corrent han d'apostar per la seva correcció. L'FMI i altres organismes consideren que una alineació dels tipus de canvi afavoriria aquest reequilibri (amb una apreciació en les infravalorades monedes asiàtiques), que també s'ha de facilitar amb l'adopció de reformes estructurals.

Pel que fa a la política monetària, en alguns països que registren una recuperació més ràpida s'ha iniciat una retirada molt gradual dels estímuls (com a Austràlia, on s'han elevat els tipus d'interès), alhora que lentament s'eliminen les mesures extraordinàries que van articular els bancs centrals per proveir liquiditat. Amb tot, hi ha consens en què a la major part de les economies avançades s'haurà de mantenir el suport monetari durant un temps per tal d'apuntalar el creixement. De moment, les expectatives inflacionistes es mantenen contingudes i això facilita que persisteixin els estímuls monetaris. Així, la inflació subjacent es manté controlada a bona part de les economies, si bé la inflació general ha tendit a

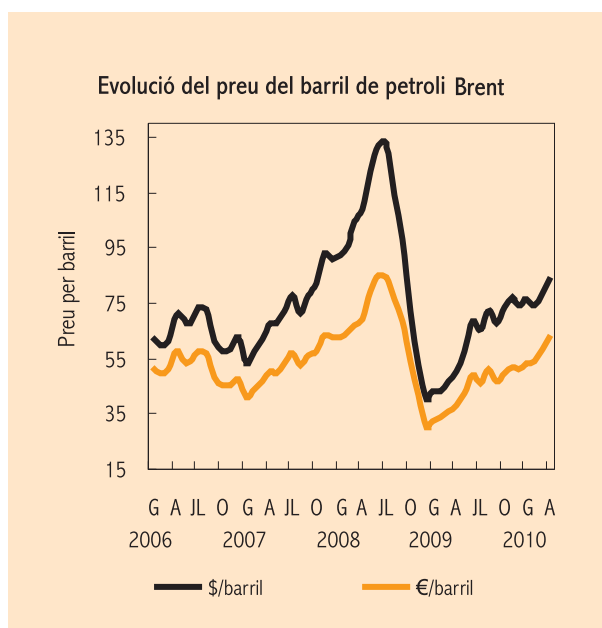
repuntar, ja que el petroli incrementa el preu i a l'abril ha superat els 83 dòlars per barril per l'impuls de la demanda procedent d'Àsia.

Dins de les economies avançades, els EUA presenten els resultats més favorables

Pel que fa a les economies avançades, la recuperació és més pronunciada en el cas dels EUA, mentre que l'economia japonesa i sobretot la zona euro mostren un trajectòria més vacil·lant. Al quart trimestre de 2009 als EUA l'activitat va tornar a taxes interanuals positives (d'un 0,1%), i l'FMI ha revisat a l'alça les seves previsions de creixement. Per al conjunt de 2010 es preveu un avanç d'un 3,1% (quatre dècimes per sobre de l'estimació anterior de gener). S'aprecien senyals de millora a la producció industrial i fins i tot a la construcció, alhora que els inventaris han repuntat i el consum ha tornat a taxes positives. Amb tot, la reactivació ha vingut fonamentalment impulsada pels estímuls fiscals i monetaris, de manera que la demanda privada continua amb signes de feblesa. Així, s'espera que el creixement es desacceleri lleugerament al 2011, fins a un 2,6%, quan es produeixi una retirada gradual en aquests estímuls. D'una banda, la Reserva Federal ja ha començat a normalitzar la política monetària i ha eliminat algunes mesures extraordinàries de provisió de liquiditat, si bé previsiblement continuarà amb un to expansiu que asseguri el suport al creixement. Pel que fa a la política fiscal, la correcció a mitjà termini en l'històric dèficit públic resultarà essencial per aconseguir un creixement sostingut i que no torni a tensar el dèficit per compte corrent. D'altra banda, el panorama desfavorable del mercat de treball (l'ocupació segueix en negatiu, si bé la taxa d'atur s'ha reduït lleugerament al primer trimestre fins a un 9,6%) continuarà pesant en la riquesa de les llars i en el seu consum.

Creixement robust a les economies asiàtiques, amb l'excepció de l'economia japonesa, que es recupera a un ritme dèbil

Les economies asiàtiques registren un creixement pronunciat, beneficiades pel ràpid

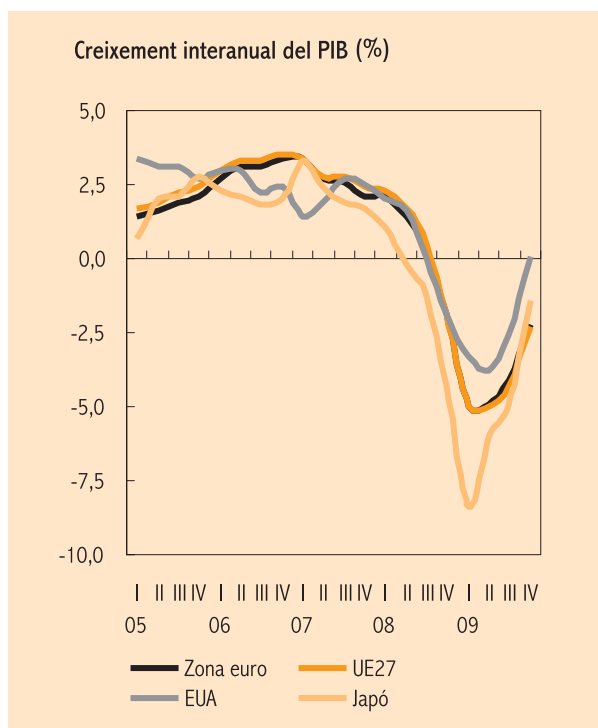
La darrera dada de preu del petroli és la mitjana mensual fins al 23/04/10.
Font: Banc d'Espanya i Min. d'Economia i Hisenda.

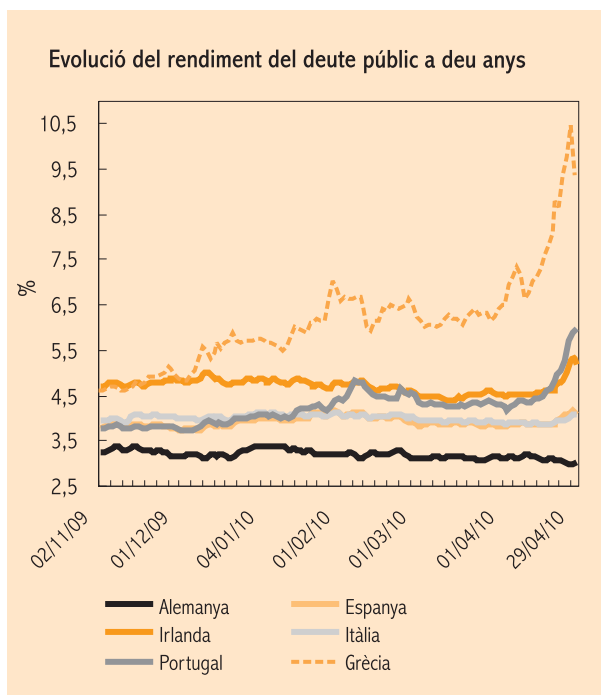
restabliment en els fluxos comercials i de capitals, alhora que les polítiques d'estímul macroeconòmic van resultar molt efectives per empènyer la demanda privada, atès que existia un ampli marge de maniobra per la bona posició fiscal. La Xina i l'Índia lideren la regió amb un dinamisme notable en la demanda domèstica (en part per les actuacions públiques), que genera efectes positius a les economies veïnes. El Fons estima que el creixement a la Xina arribarà a un 10% aquest any, i l'avanç pràcticament es repetirà també al 2011, mentre que l'economia índia avançarà un 8,8% al 2010 i un 8,4% al 2011. Per al sud-est asiàtic es pronostica un creixement al voltant d'un 5,5% per als dos exercicis. Un dels riscos que s'observa és la forta entrada de capitals a l'economia xinesa, que està impulsant el mercat del crèdit i el preu dels actius, fins al punt que podria acabar reescalfant l'economia. Per aquest motiu, l'FMI considera que en la regió s'ha d'apostar per una major flexibilitat dels tipus de canvi, la qual cosa suavitzarà l'evolució del crèdit, reforçarà la demanda domèstica privada i contribuirà a moderar els amplis superàvits corrents i a reequilibrar el creixement internacional. Finalment, la nota més desfavorable en la regió és la protagonitzada per Japó, on el

creixement serà moderat (d'un 1,9% aquest any i d'un 2% el 2011). La reactivació descansa en el suport fiscal (que s'haurà de corregir a mitjà termini per rebaixar la ràtio d'endeutament, superior a un 100% del PIB) i en la millora de les exportacions (que es poden veure afectades per la recent apreciació del ien). En canvi, s'espera que la demanda interna restarà feble, debilitada per l'excés de capacitat, el deteriorament del mercat de treball i la reaparició de la deflació.

Llatinoamèrica recupera el dinamisme i l'activitat avançarà un 4% aquest any, mentre que Rússia presenta unes perspectives menys positives que altres economies emergents

La velocitat de la recuperació és desigual també en les economies emergents. Llatinoamèrica ha superat relativament bé el context de crisi, gràcies a la fortalesa de la demanda domèstica i la solidesa del sistema financer. L'actual alça en els preus de les primeres matèries també contribueix a millorar la demanda externa, i l'àrea registrarà un creixement d'un 4% tant aquest any com al 2011. Destaquen els bons resultats de Brasil i Xile (amb creixements previstos d'un 5,5% i d'un 4,7% respectivament per al 2010), i també s'aprecia una millora notable a l'economia mexicana, que va registrar la caiguda més forta de la regió l'any 2009 (d'un -6,5%), però que es recuperarà per sobre d'un 4% en aquest exercici. Pel que fa a Rússia i les economies veïnes, van experimentar forts retrocessos amb la recessió, i la recuperació els resulta més feble que a d'altres àrees emergents. Tot i això, factors com l'augment dels preus energètics, la recuperació del comerç mundial i dels programes de suport de l'FMI en alguns països han fet possible que tornin a taxes positives. El Fons estima que l'economia russa creixerà un 4% aquest any i s'alentirà a un 3,3% el proper any, ja que la forta dependència respecte del finançament exterior la fa més vulnerable que altres països. Finalment, l'Orient Mitjà es recupera a bon ritme, tot i algunes debilitats financeres, mentre que a l'Àfrica l'economia ha restat força aïllada de la crisi i s'està beneficiant del repunt en el comerç i en els preus de les primeres matèries.

Les dades del mes d'abril arriben fins al dia 29/04/10.
Font: Banc d'Espanya i BCE.

La recuperació europea es veu amenaçada per la desconfiança dels mercats al deute grec

La zona euro està registrant una recuperació irregular i presenta el panorama més feble d'entre les economies avançades. La millora econòmica iniciada a la segona meitat de 2009, gràcies a factors com l'augment del cycle d'inventaris, la normalització en el comerç internacional i les polítiques macroeconòmiques de suport monetari i fiscal, s'ha enterbolit els darrers mesos amb els dubtes sobre la sostenibilitat fiscal de Grècia i dels seus títols de deute. El Fons preveu un creixement reduït per a aquest any, d'un 1%, mentre que al 2011 l'economia de la zona euro s'acceleraran lleugerament fins a un 1,5%. Per a la UE-27 les estimacions són, respectivament, d'un 1% i d'un 1,8%.

Per tant, el panorama de lenta recuperació es podria enfosquir considerablement si continuen les tensions als mercats respecte al deute grec i es contagia a d'altres economies del sud d'Europa com Portugal, Irlanda o Espanya, que també presenten dèficits públics molt amplis (que superen el 10% del PIB). El nerviosisme s'ha disparat amb la rebaixa de qualitat d'alguns d'aquests bons per part d'agències de ràting, i ha provocat que el diferencial del deute d'aquests països respecte al bo alemany marqui màxims, amb un nivell

pràcticament insostenible en el cas grec (on el diferencial a deu anys ha superat en alguns moments els 800 punts bàsics).

Les economies perifèriques de la zona euro presenten l'escenari més negatiu, però difícilment podran mantenir els estímuls fiscals

El càstig dels mercats al deute grec, per tant, representa la principal amenaça per a la reactivació europea, amb potencials efectes negatius a tota la regió. Per aquest motiu, l'FMI veu essencial que els països que experimenten més desequilibris fiscals adoptin un compromís creïble de consolidació fiscal i de reducció del deute que moderi la desconfiança en els mercats. Així mateix, l'aprovació definitiva del pla de suport acordat per part de la Comissió Europea, l'FMI i els països integrants de la UME també suposa un pas essencial. No obstant això, els dubtes manifestats per països com Alemanya i la manca d'unitat d'acció disparen la inestabilitat als mercats i perjudiquen la normalització de les condicions financeres, en un moment que els problemes al sector bancari encara no s'han resolt.

Dins d'aquest context d'incertesa, les perspectives de creixement per països són força diferents. Segons el Fons, Alemanya creixerà menys del que s'esperava (amb un dèbil avanç d'un 1,2% aquest any, i d'un 1,7% el 2011), si bé la seva situació fiscal és més favorable que a altres economies, alhora que la depreciació que ha registrat l'euro en el que portem d'any pot consolidar la millora en el comportament de les exportacions i de la producció industrial. Així mateix, destaca la resistència del seu mercat laboral, on la taxa d'atur ha restat molt estable. França registrarà també un creixement feble (però una mica més elevat que en el cas alemany), d'un 1,5% al 2010 i d'un 1,8% al proper any. L'activitat se sustenta en la demanda interna, que avança lentament per la debilitat en el consum (afectat per l'alça en l'atur) i perquè l'excés de capacitat i la persistència de restriccions en el crèdit desincentiven la inversió. D'altra banda, les úniques economies de la zona euro que continuaran amb un descens del PIB al 2010 són Grècia, Irlanda, Espanya i Xipre, que són les que presenten uns comptes públics més deteriorats.

Evolució del dèficit públic i de l'endeutament d'alguns països europeus
% sobre el PIB

	Dèficit públic		Deute públic	
	2008	2009	2008	2009
Zona euro	-2,0	-6,3	69,4	78,7
UE27	-2,3	-6,8	61,6	73,6
Bèlgica	-1,2	-6,0	89,8	96,7
Alemanya	0,0	-3,3	66,0	73,2
Irlanda	-7,3	-14,3	43,9	64,0
Grècia	-7,7	-13,6	99,2	115,1
Espanya	-4,1	-11,2	39,7	53,2
França	-3,3	-7,5	67,5	77,6
Itàlia	-2,7	-5,3	106,1	115,8
Països Baixos	0,7	-5,3	58,2	60,9
Portugal	-2,8	-9,4	66,3	76,8
Regne Unit	-4,9	-11,5	52,0	68,1

Font: Eurostat

Així, necessàriament hauran de corregir el seu dèficit públic i començar a retirar els estímuls fiscals abans que l'activitat recuperi el creixement positiu.

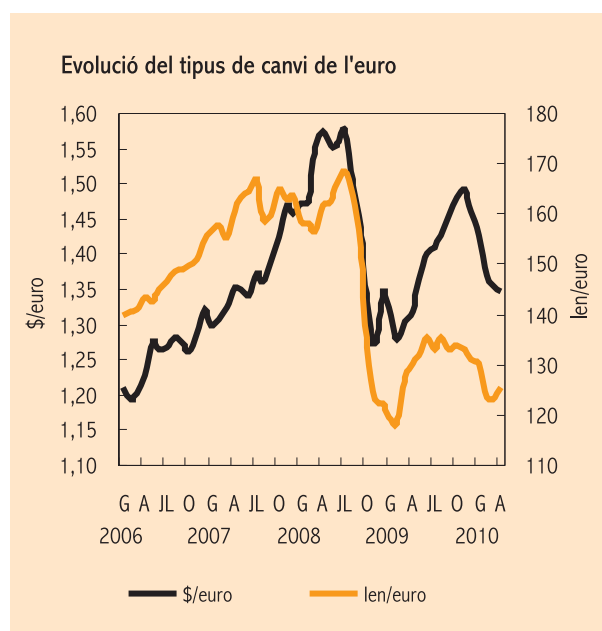
Fora de la zona euro, al Regne Unit el ritme de recuperació també serà baix (d'un 1,3% aquest any), si bé s'espera que la depreciació en la lliura farà millorar les exportacions, i al 2011 el PIB s'accelerará fins a un 2,5%. Dins de les economies de l'est d'Europa, destaca la relativa fortalesa de l'economia de Polònia (amb un creixement d'un 2,7% enguany), mentre que el panorama més

negatiu correspon als països bàltics, que van resultar molt afectats per la recessió per la seva elevada dependència de finançament exterior. Segons les previsions del Fons, al 2010 experimentaran un retrocés molt més estabilitzat que al 2009 i reprendran el ritme positiu l'any que ve.

L'FMI pronostica que l'economia espanyola continuarà en negatiu aquest any (-0,4%) mentre que la consolidació fiscal esdevé cada vegada més urgent

Les previsions del Fons han millorat una mica per a l'economia espanyola, i apunten que retrocedirà un -0,4% aquest any, enfront de la previsió anterior, del gener, d'un -0,6%. Amb tot, continua sent l'única economia gran de la zona euro que no es recuperarà fins al 2011, quan es preveu que experimenti un creixement moderat d'un 0,9%. No obstant això, cal insistir que els esdeveniments dels darrers dies, amb el nerviosisme dels mercats, la rebaixa de la qualificació del deute espanyol per part de Standard & Poor's i l'ampliació del diferencial de rendibilitat del deute espanyol a deu anys (fins a superar àmpliament els 100 punts bàsics), suggereixen que l'escenari pot acabar sent més negatiu del que s'espera. Els desequilibris interns són molt importants (el dèficit públic, que ha assolit un -11,2% del PIB l'any 2009, la taxa d'atur, que sobrepassa el 20%, etc.) i l'exigència de consolidació fiscal i d'emprendre reformes estructurals és cada vegada més gran.

En aquest panorama d'inestabilitat, alguns indicadors econòmics han presentat una millora lleu. Pel cantó de la demanda, el consum sembla que es recupera tímidament, en bona part gràcies a les decisions de compra prèvies a la finalització del pla de suport a les vendes d'automòbils o abans de l'alça de l'IVA al mes de juliol. Cal recordar que l'enfonsament del consum al 2009 va determinar que la taxa d'estalvi s'elevés a un màxim històric d'un 18,8% (gairebé 6 punts per sobre d'un any abans). D'altra banda, a finals de 2009 va continuar la lenta correcció en la necessitat de finançament exterior de l'economia espanyola (ja per sota d'un 4% del PIB), i les dades més recents confirmen la millora de les exportacions, si bé el dèficit comercial podria tor-

La dada d'abril de 2010 correspon a la mitjana diària fins al 22/04/10. Font: BE i BCE.

nar a mostrar una tendència creixent a causa de l'encariment del petroli. Pel costat de l'oferta, es reforça l'activitat industrial, amb un descens inferior en la producció i en l'afiliació, mentre que continua la contracció al sector immobiliari (però amb alguns signes de millora, com el repunt de les compres d'habitatges). El sector serveis és el que presenta una trajectòria més ferma, i el turisme ha registrat una evolució una mica més

favorable, tot i que el tancament de l'espai aeri europeu alguns dies d'abril per l'erupció del volcà islandès probablement perjudicarà aquesta tendència de millora. Finalment, la part més negativa continua corresponent al mercat laboral. L'ocupació es continua enfonsant i la taxa d'atur ha superat la barrera del 20%, en part també per l'alça en la població activa, després de diversos trimestres de reduccions.

2. Evolució del producte interior brut de l'economia catalana

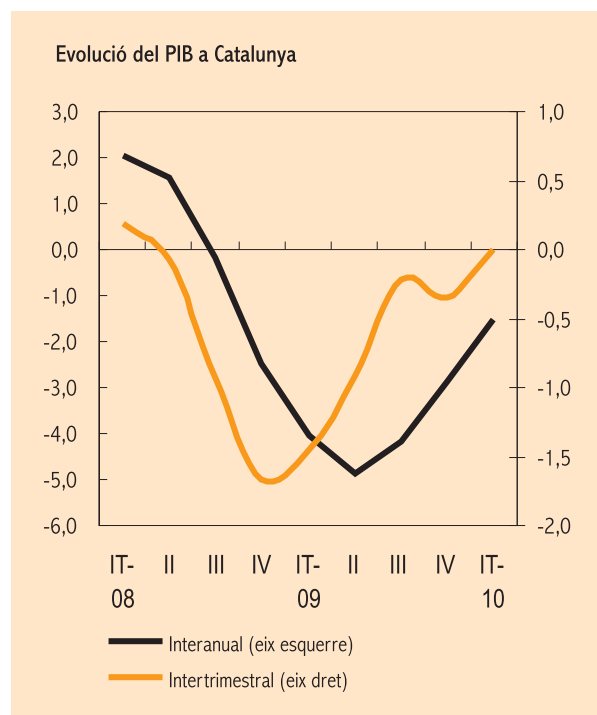
L'economia catalana s'estabilitza

L'economia catalana va tancar el quart trimestre de l'any passat amb un retrocés del 2,9% interanual segons la comptabilitat trimestral de l'Idescat, una taxa menys negativa que la del primer avanç que es va publicar en la *Nota de conjuntura* anterior. Les primeres estimacions corresponents al primer trimestre assenyalen que l'economia s'ha estabilitzat, amb un creixement intertrimestral nul i una variació interanual de -1,5%.

La recuperació del context econòmic internacional, que s'ha comentat en el capítol anterior, és la clau que permet suavitzar el greu deteriorament de l'economia, tot i que els registres negatius de la demanda interna també s'han anat moderant en part gràcies als estímuls fiscals. Els indicadors laborals sobre la dinàmica de l'ocupació mostren, així mateix, un alentiment en la destrucció de llocs de treball que, no obstant això, al març encara és del 3,2% segons el registre d'afiliats a la Seguretat Social.

El sector industrial recupera l'activitat i la confiança empresarial

El sector que més nota el canvi de tendència és el sector industrial, que després d'un retrocés del 13% en el tercer trimestre del 2009 va passar

Font: Idescat i Departament d'Economia i Finances.

a un 5,8% en el quart trimestre, i l'estimació del primer avanç dels tres primers mesos d'enguany assenyalen una nova moderació que situa l'evolució del VAB del sector en -1,7%. L'evolució de l'índex de producció mostra el procés de redreçament de l'activitat de la indústria, que en el darrer mes disponible, el febrer, presenta un creixement positiu de l'1,8%, per sobre dels registres estatals, encara negatius. La tendència positiva de la producció a Catalunya sembla que està tenint continuïtat, si es té en compte l'indicador avançat del clima industrial, representatiu de la confiança empresarial en el sector, que a l'abril assoleix el millor resultat dels darrers 23 mesos. No obstant

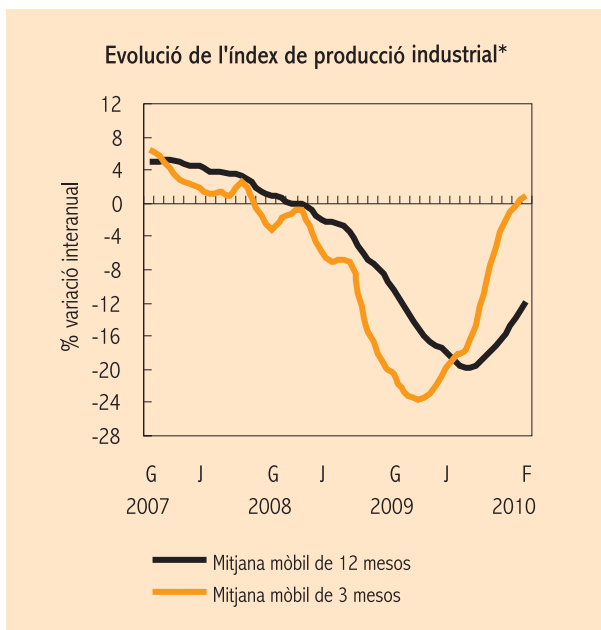
Evolució del producte interior brut a Catalunya

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. % variació interanual

	2009	2009				2010
	Total any	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	I trim.(A)
Agricultura	6,4	5,6	7,1	7,1	5,8	3,3
Indústria	-12,9	-15,7	-16,2	-13,0	-5,8	-1,7
Construcció	-6,6	-4,4	-6,0	-7,7	-8,3	-8,4
Serveis	-1,2	-0,7	-1,5	-1,4	-1,1	-0,7
PIB pm	-4,0	-4,1	-4,9	-4,2	-2,9	-1,5

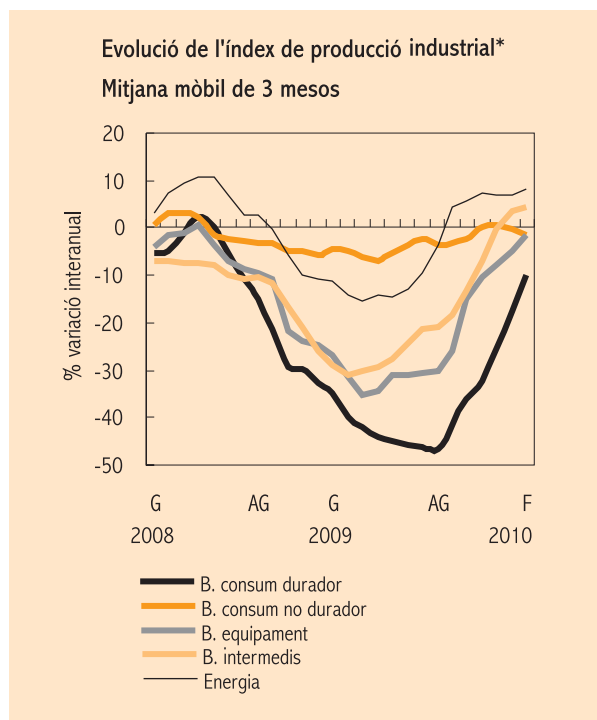
(A) Dades d'avanç.

Font: Idescat. Dades d'avanç, Idescat i Departament d'Economia i Finances.

* Dades corregides de l'efecte calendari.

Font: Idescat i INE.

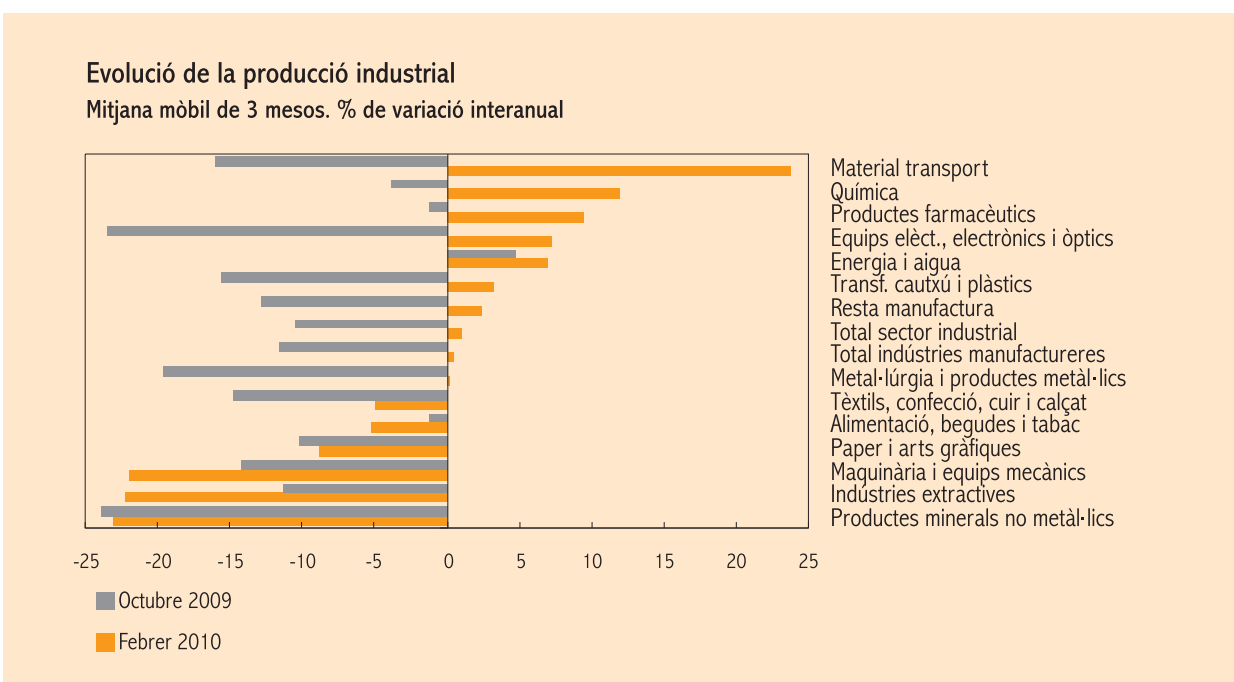
* Dades corregides de l'efecte calendari.

Font: Idescat i INE.

això, la feblesa de la represa econòmica europea i la previsible retirada dels estímuls fiscals fa matisar l'optimisme respecte a la fortalesa d'aquesta recuperació, que podria no consolidar-se si s'estanca la recuperació europea i les exportacions.

La millora de la producció fins al febrer és força generalitzada, però es fa notar especialment en els béns de consum durador, que són els que havien estat més afectats per la contracció. Els

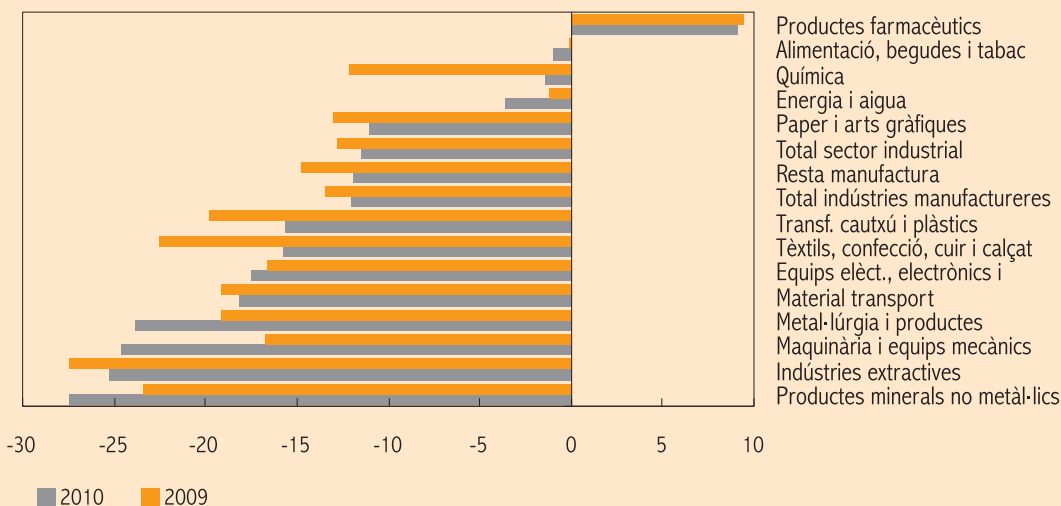
plans d'estímul a la compra de vehicles de turismes, inclosos en aquest grup d'exportacions, que s'ofereixen a Catalunya, Espanya i a d'altres països europeus n'estimulen la producció, el consum i l'exportació. La producció de béns intermedis i de béns d'equipament reaccionen de forma més positiva i, en menor mesura, també

Font: Idescat i INE.

Evolució de la producció industrial

Mitjana mòbil de 12 mesos (darrer mes febrer). % de variació interanual

Font: Idescat i INE.

ho fa l'energia. L'evolució dels béns de consum no durador s'ha mantingut més estable, per les seves pròpies característiques.

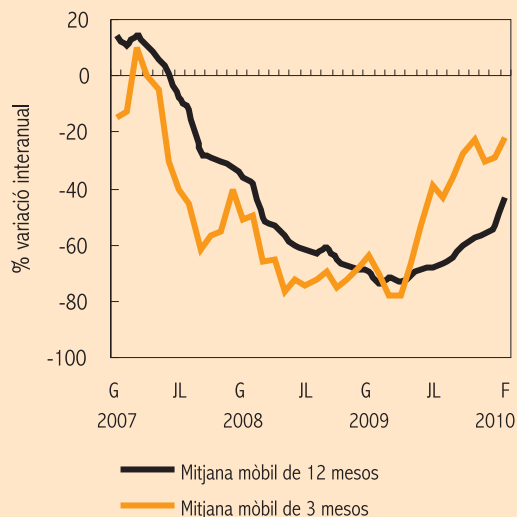
La dinàmica per branques productives presenta més variabilitat. En termes de mitjana mòbil trimestral destaca la forta recuperació de la de material de transport i, en menor mesura, de la química, productes farmacèutics, i equips elèctrics i electrònics. En canvi, els productes minerals no metàl·lics, les indústries extractives i la maquinària i equips mecànics mantenen registres força negatius. L'avaluació en termes de mitjana mòbil dels dotze darrers mesos presenta, no obstant això, resultats negatius en totes les branques excepte en la de productes farmacèutics.

El sector de la construcció continua sense senyals de millora i el VAB cau un 8,4%

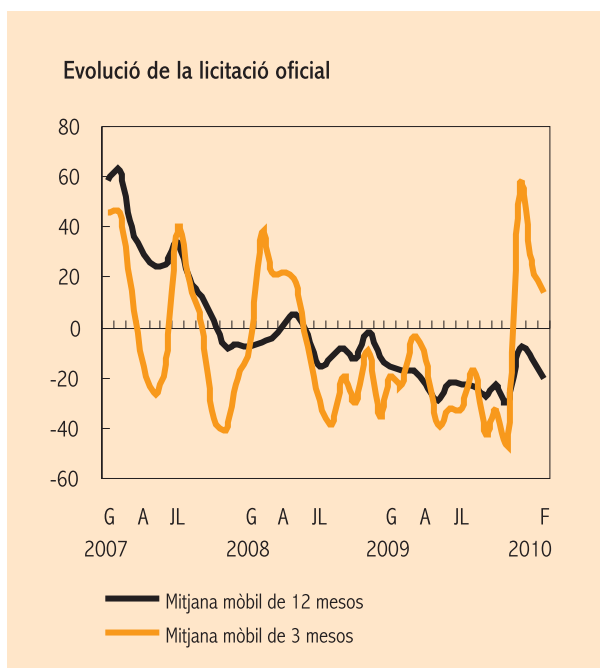
En el sector de la construcció, la situació es manté molt deprimida i l'avanç d'estimació del primer trimestre (-8,4%) dona una pràctica estabilització dels resultats interanuals del quart trimestre. La pèrdua d'ocupació en el sector és un flux constant, amb una mitjana de variació relativa interanual del -15%, segons les dades del nombre d'afiliats a la Seguretat Social. Malgrat que les vendes d'habitatges han recuperat un to

més positiu, l'elevat estoc existent i les limitacions de crèdit fan preveure que la crisi del sector encara té un recorregut per endavant. La caiguda del nombre d'habitatges visats pels col·legis d'arquitectes tècnics s'ha moderat però continua en taxes molt elevades. D'altra banda, la dinàmica de la inversió pública està molt lligada als comptes públics, que en aquests moments estan en una fase de consolidació important, que es

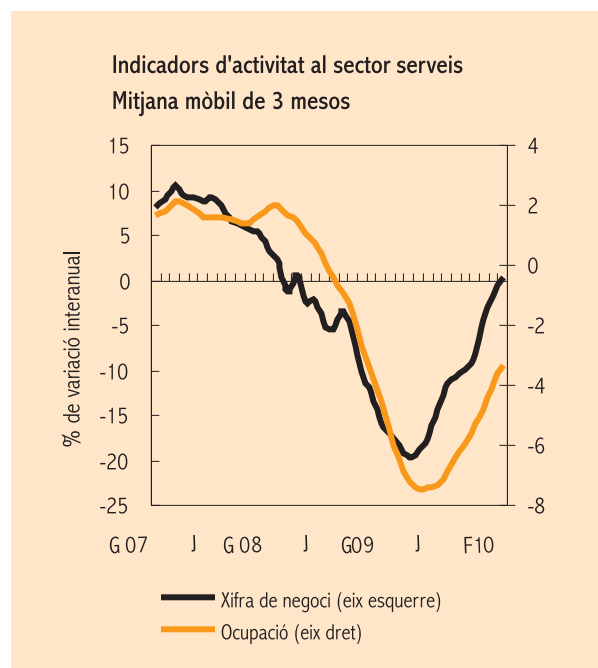
Nombre d'habitatges iniciats Visats col·legis d'arquitectes tècnics

Font: Ministeri de Foment.

Font: Ministeri de Foment.

Font: INE.

plasmara en l'activitat constructora. La licitació oficial del conjunt d'administracions públiques va tenir un impuls important el darrer mes de desembre, però tot i així va caure un 8,1% al 2009 i en els dos primers mesos d'enguany ha continuat la davallada, un 59,1%. L'Administració central va concentrar al desembre passat el 63% de la licitació anual, però això no va impedir que caigués un 12,9% i que enguany ho faci un 70,4%. Al seu torn, les administracions territorials (Generalitat i administracions locals) van reduir la licitació un 5,3% al 2009 i en els dos primers mesos ho estan fent a un ritme del 57,4%.

El pols de l'activitat dels serveis es redreça però no prou per superar una taxa interanual encara negativa en el primer trimestre (-0,7%)

En el sector serveis les estimacions de l'evolució del VAB en el primer trimestre d'enguany senyalen una relativa millora respecte als registres interanuals dels tres trimestres anteriors. Amb tot, el VAB encara presenta resultats negatius (-0,7%). Els indicadors d'activitat en les activitats de mercat del sector s'han anat recuperant tant pel que fa a la xifra de negoci com, de manera més feble, pel que fa a l'ocupació.

Des d'una perspectiva més específica, la xifra de negoci als serveis de mercat ha millorat especialment en el comerç, i després de caure per sobre del 20% al primer semestre del 2009, en el darrer trimestre ho fa a un ritme del -3,8%. En el transport, l'alentiment de la davallada també ha estat molt significativa, però encara és del 9% en el quart trimestre del 2009. Als serveis a les empreses, la xifra de negoci manté al quart trimestre una reducció interanual del 7,4%, al turisme del 3% i en les tecnologies de la informació del 2,5%. Pel que fa a la dinàmica de les activitats fora del mercat, relacionades principalment amb l'activitat pública, els registres continuen positius per bé que amb una tendència a la moderació, pròpia de la situació de control de la despesa que caracteritza la situació actual. En l'àmbit laboral, les dades dels

Indicadors del sector serveis

Xifra de negoci. Valors corrents. % var. interanual

	Any 2009	Any 2009			
		I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.
Comerç	-14,8	-21,6	-20,8	-11,7	-3,8
Turisme	-7,4	-9,5	-8,0	-8,6	-3,0
Transport	-14,5	-17,2	-17,4	-14,1	-9,0
Tecnologies informació	-3,1	-4,1	-5,2	-0,4	-2,5
Serveis empreses	-9,7	-11,6	-10,3	-9,9	-7,4

Font: Idescat i INE.

afiliats a la Seguretat Social, disponibles fins al mes de març, mostren que s'ha frenat el ritme de destrucció de llocs de treball (ara és del -1,1%) i que en els dos darrers mesos s'ha invertit la tendència més negativa que mantenia Catalunya respecte a Espanya.

Millora el balanç del sector turístic tant en pernoctacions hoteleres com en despesa del turisme estranger

En el sector turístic, la informació de l'oferta hotelera mostra una notable millora de les pernoctacions en els tres primers mesos de l'any, després de la contracció de l'any passat. Tant el turisme estatal (català i de la resta d'Espanya) que creix un 16,1%, com el turisme estranger (22,6%) han evolucionat a l'alça, especialment aquest darrer. És clar que els preus hotelers s'han hagut d'ajustar a la baixa: un 8,3% interanual durant el 2009 i un 6,7% addicional en els tres primers mesos d'enguany. Aquest ajustament es nota enguany especialment en els hotels de cinc estrelles on la facturació mitjana per habitació ocupada ha baixat més del 14%, però també són aquests establiments els que han aconseguit un augment més significatiu del nombre de pernoctacions. A escala geogràfica la marca turística de Barcelona, que al darrer mes de març representa més del 52% de les pernoctacions hoteleres a Catalunya, creix en els tres primers mesos un 25,5%, i els resultats relatius són encara millors a la Costa Brava, amb un creixement del 28,3%. Des del punt de vista de la demanda turística estrangera, el nombre de turistes arribats a Catalunya en els tres primers mesos d'enguany és un 0,9% inferior al de l'any passat. Aquesta és en-

cara una taxa negativa però que està lluny de la caiguda força més pronunciada de l'any passat. D'altra banda, malgrat aquesta disminució la despesa turística total ha augmentat un 3,6%, la despesa unitària per turista s'ha incrementat un 4,6% i l'alça més elevada correspon a la despesa mitjana diària (un 8,4%). L'evolució de la despesa turística a Catalunya està per sobre del conjunt espanyol, malgrat que el nombre de turistes estrangers en aquest darrer àmbit ha evolucionat una mica millor.

El fort retrocés de la demanda interna es modera a finals del 2009

Per avaluar la dinàmica econòmica des del punt de vista de la demanda, les dades de la comptabilitat trimestral de l'Idescat només cobreixen en aquests moments fins al darrer trimestre de l'any passat. En les dades del 2009 es fa palesa la forta contracció de la demanda interna, que va es va contraure un 6,3% de mitjana anual. El perfil trimestral mostra una contenció gradual d'aquesta davallada, de manera que en el quart trimestre la variació es va situar en el -5,4%. El consum de les llars va caure un 5,4% en el conjunt de l'any, i en el quart trimestre malgrat la moderació encara queia un 3,8%. La disminució de les remuneracions agregades dels assalariats deguda a la forta destrucció d'ocupació de l'economia i l'increment de la taxa d'estalvi expliquen aquest descens tan acusat del consum. Al seu torn, la despesa en consum de les administracions públiques va augmentar un 4,7% en el conjunt del 2009, però va acabar el quart trimestre amb un creixement més moderat, del 3,1%. El paper anticíclic de la despesa pública es manifesta en aquestes despeses però també per les prestacions socials en efectiu a les famílies que, en part, han pal·liat la reducció dels seus ingressos i han evitat caigudes superiors del consum privat. La formació bruta és la que va rebre el 2009 el xoc negatiu més important en caure un 14,3%, arrossegada per la crisi de la construcció i la caiguda de la demanda. La inversió en béns d'equipament es va contraure el 2009 un 18,7% i la inversió en construcció un 11,1%, amb una lleugera moderació a finals d'any en el primer cas, però amb una empitjorament en el segon.

Indicadors del sector turístic

	% variació interanual	
	2009 Any	2010 Gen-març
Pernoctacions hoteleres		
Turisme total	-3,1	19,5
Turisme estatal	2,9	16,1
Turisme estranger	-6,1	22,6
Preus hotelers	-8,3	-6,7
Turisme estranger		
Nombre de turistes	-9,5	-0,9
Despesa turística	-6,0	3,6

Font: INE, Idescat, Frontur i Egatur.

Evolució del producte interior brut a Catalunya

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. % de variació interanual

	2009	2009			
	Total anual	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.
PIB pm	-4,0	-4,1	-4,9	-4,2	-2,9
Components de la demanda					
Demanda interna	-6,3	-6,1	-7,1	-6,5	-5,4
Despesa en consum de les llars	-5,4	-6,2	-6,4	-5,1	-3,8
Despesa en consum adm. públiques ¹	4,7	6,4	5,2	4,1	3,1
Formació bruta de capital ²	-14,3	-12,5	-15,1	-15,6	-14,0
Béns d'equipament i altres	-18,7	-17,3	-20,5	-19,9	-17,1
Construcció	-11,1	-9,1	-10,7	-12,3	-12,4
Saldo exterior ^{3,4}	2,1	1,9	2,0	2,2	2,4
Saldo amb l'estranger ⁴	1,0	1,1	2,4	-0,4	0,6
Exportacions totals de béns i serveis	-13,2	-18,0	-15,2	-13,4	-5,4
Importacions totals de béns i serveis	-14,4	-18,9	-20,2	-10,9	-6,2

(1) Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

(2) Inclou la variació d'existències.

(3) Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

(4) Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

Els fluxos comercials frenen el seu deteriorament en el quart trimestre de l'any passat

L'evolució de la demanda exterior va ajudar el 2009 a moderar el daltabaix de la demanda interna aportant 2,1 punts positius a l'evolució del PIB que, tot i això, es va contraure un 4%. Aquesta aportació positiva va recaure en parts pràcticament iguals en el balanç del comerç amb la resta de l'Estat (1,1 punts) i de l'estranger (1 punt). La millora relativa del saldo comercial es va deure a la reducció més acusada de les importacions enfront de la que també van tenir les exportacions. El perfil trimestral en el decurs de l'any mostra un alentiment notable del ritme de contracció dels fluxos comercials i una millora paral·lela de la contribució positiva en la variació del PIB.

El consum privat es recupera els primers mesos d'enguany

Els indicadors dels primers mesos d'enguany apunten, com s'ha vist també des del vessant de l'oferta, cap a una lleugera millora del PIB i dels agregats econòmics de demanda. L'evolució del

comerç al detall ha recuperat valors positius el primer trimestre i les matriculacions de turismes obtenen creixements extraordinaris gràcies als ajuts públics del Pla 2000E. Així mateix, els indicadors de confiança dels consumidors han avançat en aquesta mateixa direcció. Al mateix temps, la contenció que s'ha produït en la caiguda de l'ocupació laboral és un factor positiu en aquesta direcció. No obstant això, en l'evolució actual de la despesa dels consumidors hi ha factors específics com l'anunciada retirada dels estímuls fiscals i l'entrada en vigor de l'augment de l'IVA en la segona meitat de l'any, que incentiven un avançament i una concentració en el temps de les decisions de consum i, en aquest sentit, cal ser prudent a l'hora de fer una valoració excessivament positiva, sobretot tenint en compte que les taxes d'atur s'han continuat enfilant.

La inversió es manté pendent de la recuperació de la demanda i de les facilitats de crèdit

Els indicadors relatius a la dinàmica de la inversió apunten cap a una relaxació de la dinàmica recessiva pel que fa als béns d'equipament. Tant la producció com les

Indicadors de demanda interna

% variació interanual

	Comerç al detall	Matriculació		Crèdit sector privat
		Turismes	Veh. càrrega	
I trim. 2008	-4,0	-18,7	-37,3	13,1
II trim.	-5,1	-23,5	-40,5	10,8
III trim.	-5,4	-32,5	-49,7	8,5
IV trim.	-8,3	-43,2	-60,3	7,1
I trim. 2009	-9,4	-41,0	-46,9	5,0
II trim.	-5,6	-32,0	-42,2	5,1
III trim.	-3,4	1,9	-29,7	1,4
IV trim.	-1,0	36,4	-3,8	0,9
I trim. 2010	2,0	43,8	-2,8	-

Font: INE, Banc d'Espanya i DG Tràfic.

importacions de béns d'equipament donen senyals en aquest sentit, per bé que cal tenir en compte que el gran retrocés de l'any passat provoca un biaix a l'alça en les variacions interanuals d'enguany. De fet, els factors impulsors de la inversió no avalen canvis importants a curt termini ja que la demanda encara està molt feble, hi ha capacitat productiva excedent i es mantenen les restriccions de crèdit. Pel que fa a la formació bruta en construcció, les perspectives encara són més pessimistes: la inversió en habitatge és difícil que s'enlairi fins que l'estoc actual no tingui sortida mentre que les restriccions pressupostàries de les administracions públiques difícilment

permetran augmentar l'obra pública. La despesa en consum de les administracions públiques, que fins ara ha ajudat a mantenir l'activitat, també en veu afectada l'evolució per motius de consolidació dels comptes públics.

L'augment de les exportacions els dos primers mesos fan millorar les expectatives econòmiques

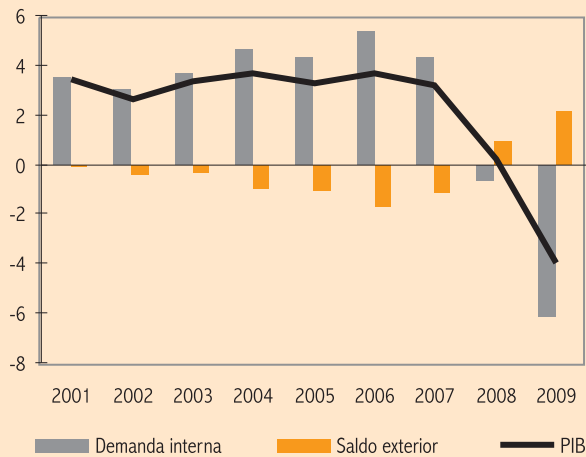
Finalment, la demanda externa és la que presenta el comportament més positiu. Les exportacions de béns, en els dos primers mesos de l'any de què es disposa d'informació, han fet un tomb i creixen un 12,4%. Les importacions de béns també han redreçat el seu retrocés, per bé que en menor mesura que les exportacions. D'altra banda, com s'ha indicat anteriorment, el balanç turístic és també favorable, per la qual cosa l'aportació de la demanda externa s'espera que sigui de nou positiva aquest primer trimestre. La recuperació del comerç exterior és en aquests moments un factor clau per donar força a l'activitat. La revisió a l'alça de les previsions de l'economia i del comerç mundial donen ales a aquesta possible millora, que per consolidar-se haurà de venir acompanyada d'un guany de competitivitat i d'una diversificació de mercats per cobrar presència en les economies en desenvolupament que es perfilen com les més dinàmiques.

Comptes econòmics anuals de Catalunya 2000-2009

L'Institut d'Estadística de Catalunya ha publicat recentment la sèrie dels Comptes econòmics anuals de Catalunya actualitzada fins al 2009. Amb aquesta nova informació es disposa d'una visió de les principals macromagnituds econòmiques¹ d'ençà del 2000, sota l'eix de referència de les taules input-output de Catalunya de 2001 i de 2005.

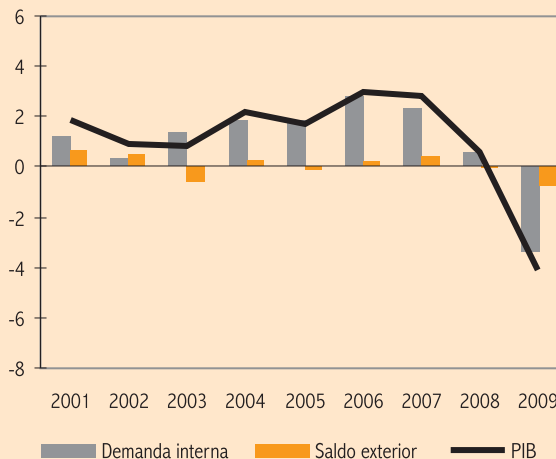
La retrospectiva d'aquests anys mostra el fort creixement experimentat per l'economia catalana amb una taxa acumulativa mitjana del 2,9% fins al 2008. Aquest darrer any el creixement es va debilitar molt a conseqüència de l'esclat de la bombolla immobiliària i de la crisi financera internacional, però els resultats del 2009 són els que mostren amb cruïra l'abast de l'impacte recessiu que s'ha experimentat, amb una caiguda del PIB del 4%. La visió comparativa respecte al conjunt de la zona monetària europea fa palès que fins al 2007 l'avanç de l'economia catalana va ser força superior a la mitjana europea i que la desacceleració i posterior davallada al 2009 és d'una magnitud similar.

El cicle econòmic a Catalunya

Aportació al creixement de la demanda interna i del saldo exterior.
 Percentatge variació interanual del PIB.
 Font: Idescat.

El cicle econòmic a l'eurozona

Aportació al creixement de la demanda interna i del saldo exterior.
 Percentatge variació interanual del PIB.
 Font: Eurostat.

El model de creixement seguit per l'economia catalana durant aquests anys és molt diferent al que ha seguit l'eurozona, bàsicament perquè en aquest darrer àmbit ha imperat una moderació de la demanda interna, mentre que a Catalunya el fort creixement dels diferents agregats que la formen ha donat sosteniment al creixement del PIB. L'arribada de la crisi provoca un canvi radical d'aquesta tendència i la demanda interna entra en valors negatius al 2008 (-0,7%), i s'enfonsa al 2009 (-6,3%). La contribució positiva del sector exterior ha pal·liat en part aquesta davallada gràcies a la forta contracció de les importacions, que ha estat superior a la que experimenten les exportacions. A la zona euro el comportament negatiu de les exportacions el 2009 ha estat d'una magnitud similar a la de Catalunya, però les importacions han cedit menys.

Si s'analitzen els diversos components de la demanda interna s'observa que a Catalunya tots han tingut un fort creixement els darrers anys. En el període que va del 2000 al 2008 el consum de les llars s'incrementa un 3,1% en taxa mitjana acumulativa, el consum de les administracions públiques un 5,7% i la formació bruta de capital un 4,3%. El creixement de la inversió en béns d'equipament (4,8%) ha estat fins i tot superior a la de la construcció (4,1%), malgrat la forta expansió immobiliària d'aquest període. Els registres del 2009 han capgirat la dinàmica de tots aquests agregats, amb una caiguda especialment acusada de la formació bruta de capital (-14,3%). Només s'ha mantingut positiu el creixement del consum de les administracions públiques per la seva actuació anticíclica.

¹ Aquestes magnituds presenten algunes diferències amb la Comptabilitat regional que elabora l'INE, que es basa en una regionalització de les magnituds estatals. Així, segons l'Idescat, el PIB del 2009 assoleix a Catalunya un valor de 206.966 milions d'euros, xifra que representa un 5,9% més que la que estima l'INE.

Comptes econòmics anuals de Catalunya

	Any 2009 Milions d'euros	% variació real*		Estructura			
		2000/2008	2009	2000	2005	2007	2009
PIB DEMANDA							
Demanda interna	194.012	3,8	-6,3	92,7	95,3	97,6	93,7
Consum de les llars	113.473	3,1	-5,4	56,6	56,1	56,0	54,8
Consum de les adm. públiques (1)	33.456	5,7	4,7	12,2	13,3	13,8	16,2
Formació bruta capital (2)	47.082	4,3	-14,3	23,9	25,8	27,8	22,7
FBCF (béns d'equipament i altres)	21.739	4,8	-18,7	12,3	12,2	13,2	10,5
FBCF (construcció)	23.689	4,1	-11,1	10,7	13,3	14,0	11,4
Saldo amb l'exterior (3) (4)	12.954	-0,6	2,1	7,3	4,7	2,4	6,3
Saldo amb l'estranger (4)	-3.930	-0,5	1,0	-4,9	-5,7	-6,7	-1,9
Exportacions totals béns i serveis	55.757	3,6	-13,2	34,2	30,4	31,1	26,9
Importacions totals béns i serveis	59.686	4,5	-14,4	39,1	36,1	37,8	28,8
Saldo amb la resta d'Espanya (4)	16.884	-0,1	1,1	12,2	10,4	9,0	8,2
PIB	206.966	2,9	-4,0	100,0	100,0	100,0	100,0
PIB OFERTA							
Agricultura	1.783	-0,2	6,4	1,6	1,1	0,9	0,9
Indústria i energia	36.071	0,0	-12,9	25,2	20,5	19,3	17,4
energia	3.437	3,1	-5,1	1,6	1,8	1,6	1,7
indústria	32.634	-0,2	-13,6	23,6	18,7	17,6	15,8
Construcció	18.727	4,4	-6,6	6,6	9,1	9,7	9,0
Serveis	136.516	3,8	-1,2	57,7	59,2	60,3	66,0
serveis mercat	115.163	3,7	-2,1	49,3	50,6	51,4	55,6
serveis no-mercat	21.352	4,6	3,7	8,4	8,6	8,9	10,3
VAB	193.097	2,9	-4,1	91,1	89,9	90,1	93,3
Impostos nets sobre productes	13.869	3,3	-2,7	8,9	10,1	9,9	6,7
PIB	206.966	2,9	-4,0	100,0	100,0	100,0	100,0
PIB RENDES							
Remuneració d'assalariats	nd.			48,9	46,4	46,9	nd.
Excedent brut d'exploració	nd.			41,7	42,9	42,7	nd.
Impostos nets s/prod. i importacions	nd.			9,4	10,7	10,4	nd.
PIB	206.966			100,0	100,0	100,0	100,0

* Taxa mitjana de variació anual acumulativa. 2000-2008.

(1) Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

(2) Inclou la variació d'existències.

(3) Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

(4) Els saldos vinculats al comerç exterior es presenten en aportacions.

Font: Idescat.

La demanda exterior en el conjunt del 2000 al 2008 ha restat 0,6 punts al creixement del PIB, dels quals 0,5 punts corresponen als intercanvis intracomunitaris i amb la resta del món, i 0,1 punts al saldo comercial amb la resta d'Espanya. Malgrat aquesta contribució negativa del saldo comercial amb l'estranger, el creixement de les exportacions de béns i serveis ha estat important, del 3,6%, però l'avanç de les importacions ha estat superior (4,5%) i això ha incrementat el

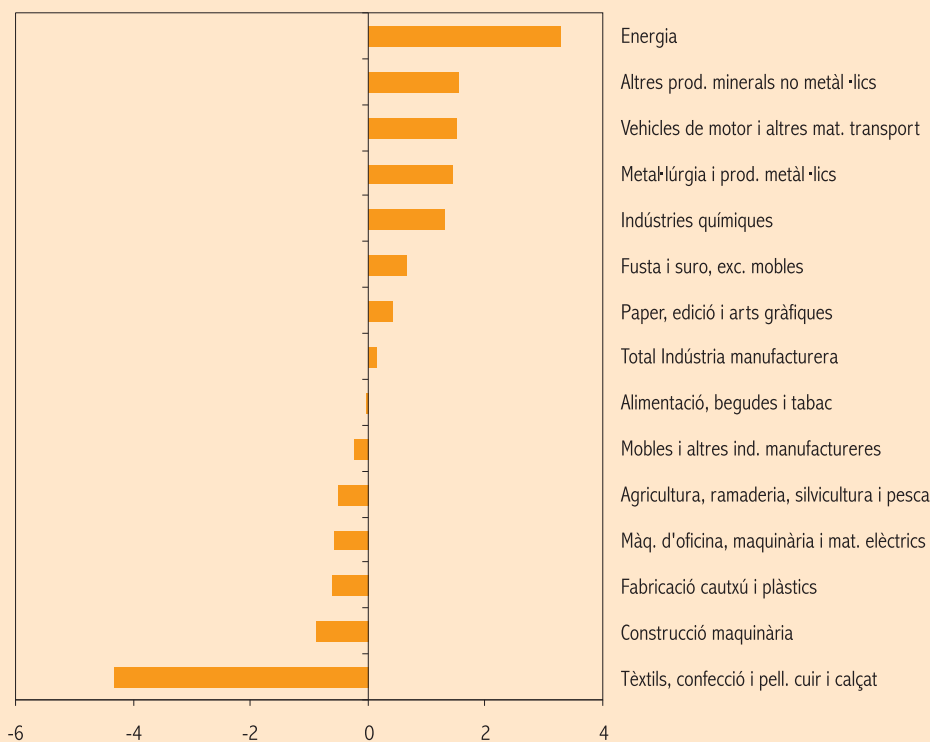
dèficit comercial amb la resta del món en aquest període, que s'ha restablert lleugerament al 2009 gràcies al fet que aquest darrer any s'ha invertit la tendència anterior i les importacions han davallat més que no pas les exportacions.

Des del vessant de l'oferta la construcció encapçala el creixement més alt durant els anys 2000-2008, amb un 4,4%, conduït principalment per la extraordinària expansió del subsector de l'habitatge residencial. Els serveis ocupen la segona posició, amb un increment del 3,8%; dels seus dos grans components, els serveis de mercat han crescut a un ritme del 3,7% i els de no mercat s'han enfilat fins al 4,6%, fet relacionat amb el fort creixement que experimenta la població i la millora dels serveis públics. Per la seva part, el valor afegit brut, en termes reals, del sector industrial s'ha mantingut estabilitzat, malgrat que la indústria manufacturera l'ha retallat una mica (-0,2%) mentre que la indústria energètica el feia augmentar (3,1%). Finalment, l'agricultura té en el conjunt del període un retrocés del 0,2%. En el darrer any 2009, tots els sectors, menys l'agrari, experimenten una forta retallada en la producció. En el cas del sector industrial el desplom del comerç mundial per la crisi internacional provoca una caiguda del 12,9%, mentre que el col·lapse immobiliari arrossega l'activitat de la construcció amb una davallada del valor afegit brut d'un 6,6%. El sector serveis, tradicionalment molt més estable, aquest any tampoc no s'escapa de la dinàmica recessiva tot i l'aportació positiva de les activitats que es desenvolupen al marge del mercat, i globalment cau un 1,2%. En el cas de l'agricultura, els factors climàtics afavoreixen l'únic creixement positiu, del 6,4%.

Des de l'òptica de les rendes, les dades abasten fins al 2007. També la informació referida al nombre de llocs de treball i d'assalariats que presenta l'Idescat finalitza aquest any. Un dels fets que queda palès en aquestes dades és la pèrdua de pes que experimenten la remuneració dels assalariats en la distribució funcional del PIB, que passa del 48,9% el 2000 al 46,9% el 2007. Això es deu al retrocés real de les remuneracions mitjanes dels assalariats durant tots els anys considerats, excepte el 2007, dins d'un context de creixement dels assalariats en el conjunt del període (del 3,1%) superior al dels ocupats (2,9%), que ha produït un increment de la taxa d'assalarització.

Evolució del valor afegit brut de les principals branques industrials 2000-2007

Taxa mitjana de variació anual acumulativa

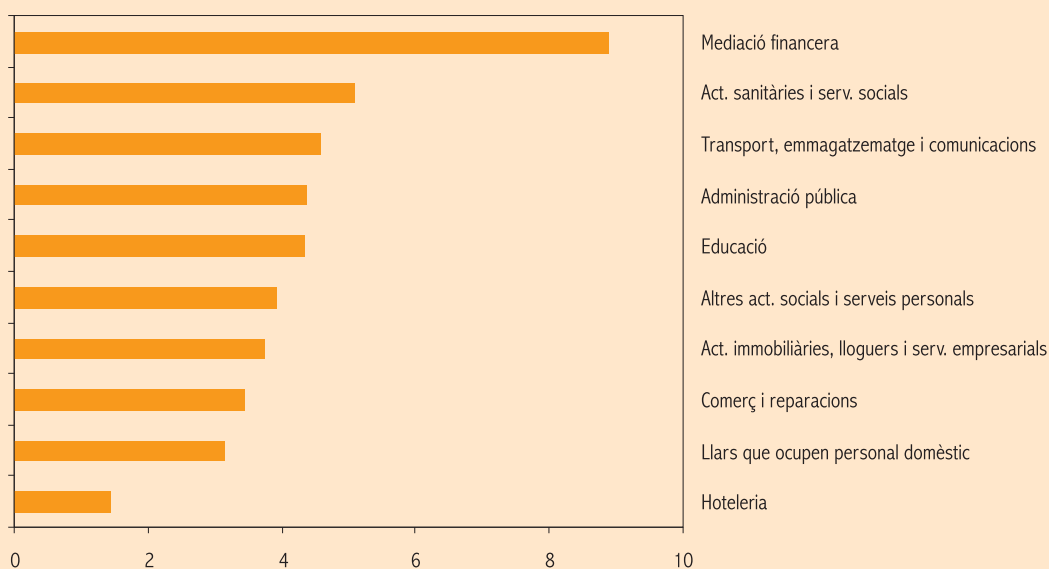

Els comptes econòmics presenten a més de les dades de les sis branques d'activitat, abans indicades, una desagregació sectorial més ampla del comportament de l'oferta productiva per al període 2000-2007. En els gràfics s'il·lustren els resultats obtinguts per les principals agregacions de la indústria i dels serveis.

El balanç que sobresurt d'aquestes dades és el d'un comportament en general feble i força diferent entre branques industrials; encapçalen els millors resultats els vehicles de motor i altres materials de transport, i les indústries d'altres productes minerals no metàl·lics, amb un creixement mitjà acumulatiu de l'1,5% en els dos casos. A continuació hi ha la metal·lúrgia i els productes metàl·lics, amb un 1,4%, i les indústries químiques, amb un 1,3%. Les indústries de fusta i suro, i paper, edició i arts gràfiques també presenten increments positius però més lleus, del 0,7% i 0,4% respectivament, mentre que a les indústries d'alimentació, begudes i tabac l'activitat es manté estable entre l'inici i el final del període i el creixement és nul. A la resta de branques industrials el valor afegit brut decau, amb el cas més destacat de les indústries tèxtils, confecció..., on la variació és de -4,3%.

Evolució del VAB de les principal branques dels serveis 2000-2007

Taxa mitjana de variació anual acumulativa

Font: Idescat.

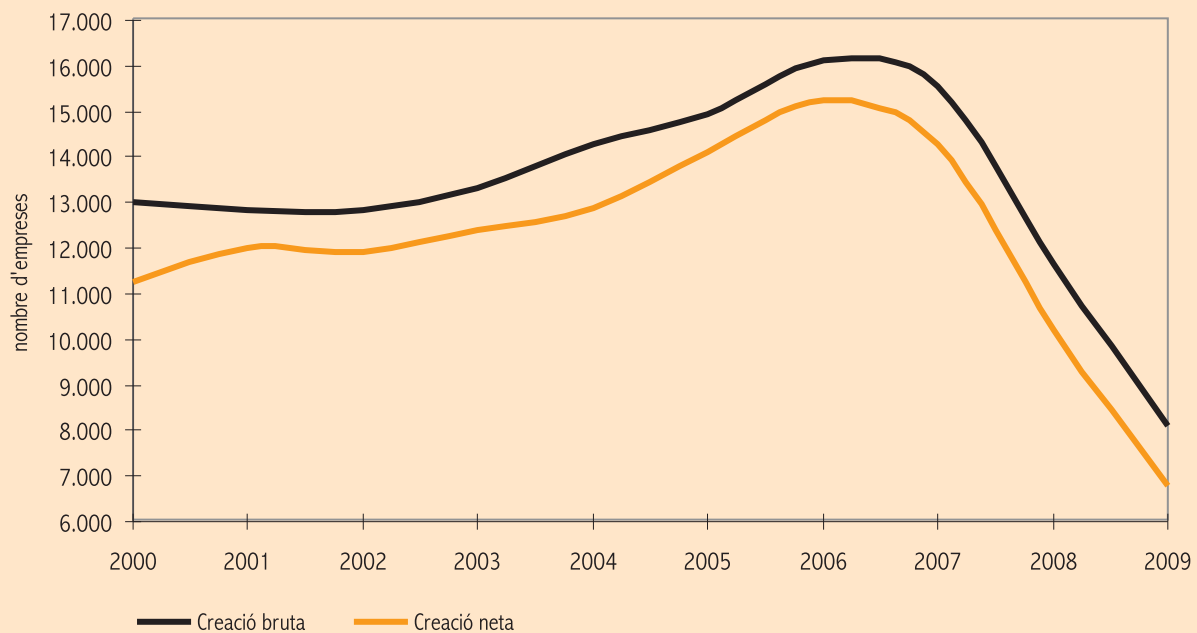
En el cas de les activitats de serveis, els resultats d'aquest període de 8 anys és positiu en totes les branques considerades, amb la mediació financera en primera posició i un creixement mitjà acumulatiu del 8,9%. Altres creixements importants són els registrats per les activitats sanitàries i socials (5,1%), transports, emmagatzematge i comunicacions (4,6%), Administració pública (4,4%) i educació (4,3%).

Evolució de la demografia empresarial a Catalunya

L'any 2009 ha vingut marcat pels efectes de la crisi econòmica i financera internacional, que ha deteriorat els resultats macroeconòmics de les diferents economies nacionals especialment des de la segona meitat del 2008. Tot i la lleugera millora experimentada en els darrers mesos de l'any, els mercats financers continuen immersos en una situació de forta inestabilitat i persisteixen les dificultats per a la concessió de crèdit als diferents agents econòmics, especialment als del sector privat.

Els efectes de la incertesa en els mercats internacionals i de la notable reducció de l'activitat creditícia resultant han incidit de forma notable en l'evolució de l'economia real. Convé recordar que en els casos català i del conjunt de l'Estat, la crisi econòmica i financera internacional ha accentuat l'ajustament que havien iniciat ambdues economies i els seus efectes s'han mostrat patents en el teixit empresarial. Segons dades de l'Idescat, el nombre d'empreses creades a Catalunya ha experimentat una notable caiguda durant el 2009, que ha accentuat la tendència dels darrers anys. Aquest resultat encara és més evident quan s'observa l'evolució que ha seguit la creació neta d'empreses, obtinguda a partir de la diferència entre les que es creen i les que es dissolen cada any, la qual ha caigut amb més intensitat del que ho ha fet en termes bruts.

Creació d'empreses a Catalunya, 2000-2009

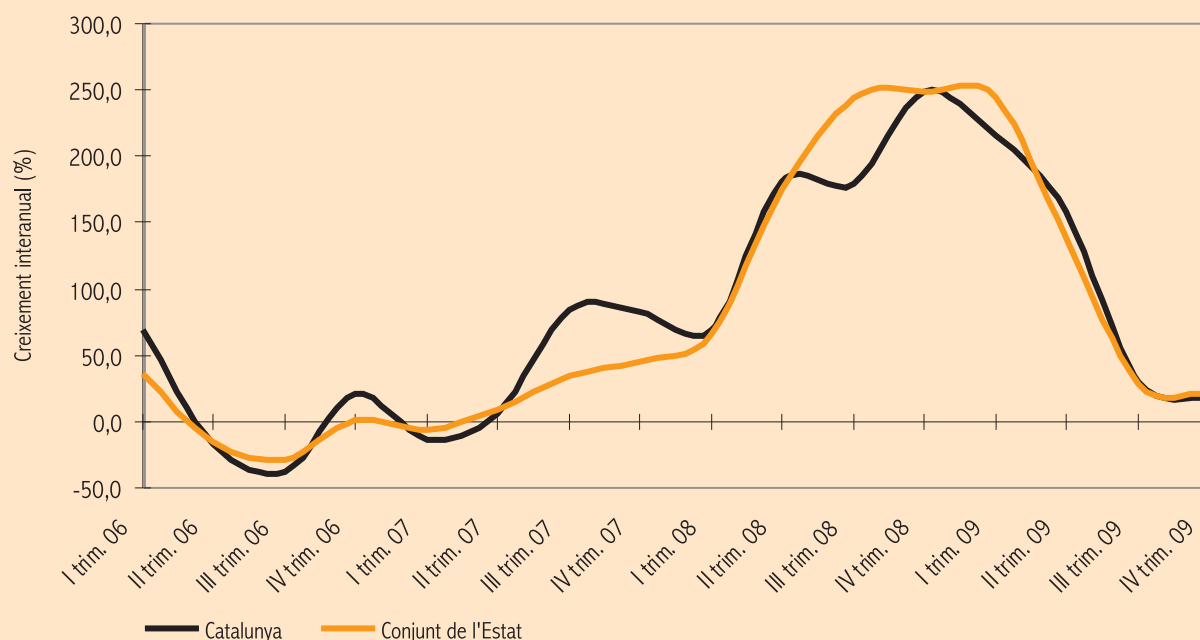

Font: Idescat.

Així doncs, l'impacte del deteriorament del context econòmic i financer internacional en l'activitat productiva a Catalunya i al conjunt de l'Estat ha estat força evident enguany. Un bon exemple és el nombre creixent d'empreses que s'han declarat en situació de concurs de creditors. En aquest sentit, convé recordar que, amb l'entrada en vigor l'1 de setembre de 2004 de la Llei orgànica 8/2003, de 9 de juliol, per a la reforma concursal, i de la Llei 22/2003, de 9 de juliol, concursal, van desaparèixer els antics conceptes jurídics de fallida i de suspensió de pagaments, i van donar lloc a una definició única per a ambdós supòsits: el concurs de creditors. L'INE elabora des del tercer quadrimestre del 2004 l'Estadística del procediment concursal (EPC), que conté informació trimestral del nombre de deutors concursats i algunes de les seves característiques principals. Aquesta informació, facilitada pels jutjats de primera instància i els jutjats de primera instància i instrucció de tot l'Estat, es troba disponible fins al quart trimestre del 2009.

Segons les dades de l'EPC, Catalunya és la regió espanyola amb un nombre de deutors més elevat en situació concursal, un total de 1.413, que representen el 23,9% del conjunt de l'Estat. D'aquests deutors, el 86,5% són entitats que desenvolupen una activitat empresarial (un total de 1.268, dels quals la majoria són societats de responsabilitat limitada i societats anònimes, si bé també hi ha autònoms i altres tipologies), tot i que també es poden trobar persones físiques que no duen a terme cap mena d'activitat empresarial (un total de 198 en el conjunt de l'any), atès que la legislació vigent en matèria concursal preveu aquesta possibilitat. Pel que fa al conjunt de l'Estat, el nombre de deutors declarats en concurs de creditors ascendeix a 6.034 en el conjunt de l'any, dels quals el 83,8% (5.057 deutors) són persones jurídiques que desenvolupen una activitat empresarial, i els 977 restants són persones físiques que es troben en situació d'insolvència per fer front als deutes contrets. En aquest punt, cal destacar que aquestes dades són considerablement superiors a les enregistrades en anys anteriors i, de fet, el nombre d'entitats que s'han declarat en concurs de creditors ha augmentat de forma considerable des de la segona meitat del 2007.

Evolució dels concursos de creditors a Catalunya i al conjunt de l'Estat, 2006-2009

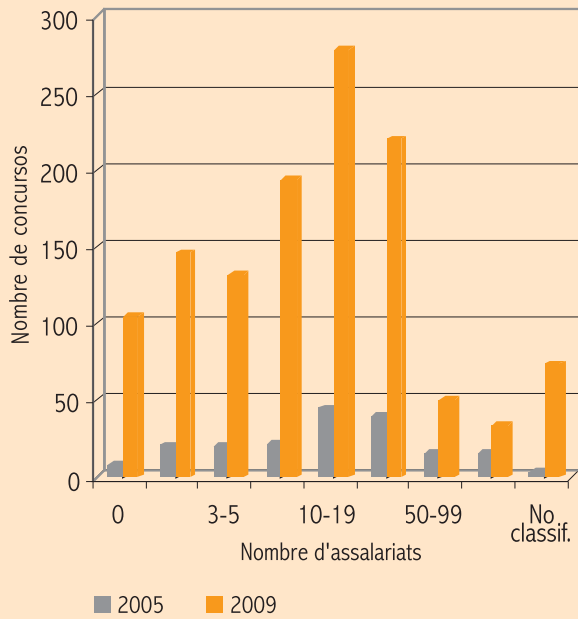

Font: Estadística del procediment concursal (INE).

En aquest sentit, les dades de l'EPC mostren com a Catalunya la major part d'aquestes empreses són de petita i mitjana dimensió, amb menys de 50 assalariats. En concret, el grup més nombrós és el constituït per les empreses de 10 a 19 treballadors per compte aliè, amb el 22,5% del total de deutors de caire empresarial concursats. De fet, aquesta darrera és l'agrupació que ha experimentat un dels creixements més importants des de l'inici de la sèrie. Per la banda contrària hi hauria les empreses de més de 100 assalariats, amb una variació més moderada en el nombre d'empreses concursades.

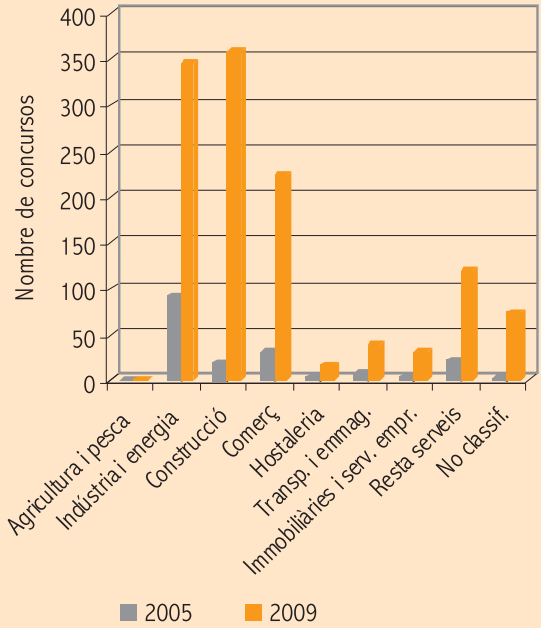
Finalment, per sectors d'activitat, les dades disponibles permeten apreciar com l'any 2009 les situacions d'insolvència es concentren especialment en tres tipologies d'activitats econòmiques: la construcció, el sector industrial i energètic i el comerç. Així doncs, les empreses del sector de la construcció representen el 29,0% dels concursos de creditors el 2009 (358 de les 1.233 empreses concursades aquest any), seguides de prop per la indústria i l'energia, amb el 28,0% dels concursos (un total de 345), i, a més distància, el comerç, on el percentatge és del 18,1% (amb 223 empreses concursades). En canvi, els sectors on el nombre d'empreses en situació concursal és inferior és el primari (agricultura i pesca) i el de l'hostaleria, on el conjunt d'ambdues agrupacions representa l'1,6% dels concursos declarats el 2009.

Concursos de creditors de les empreses segons la seva dimensió a Catalunya

Font: Estadística del procediment concursal (INE).

Concursos de creditors de les empreses a Catalunya segons la seva activitat econòmica

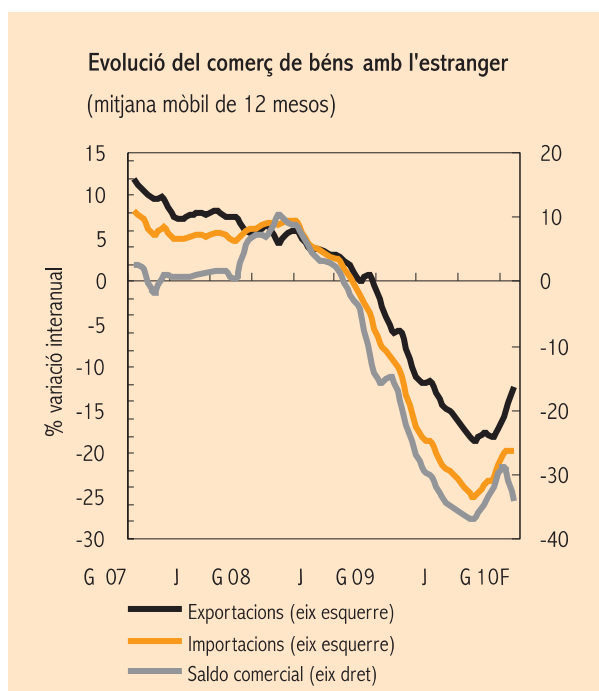

Font: Estadística del procediment concursal (INE).

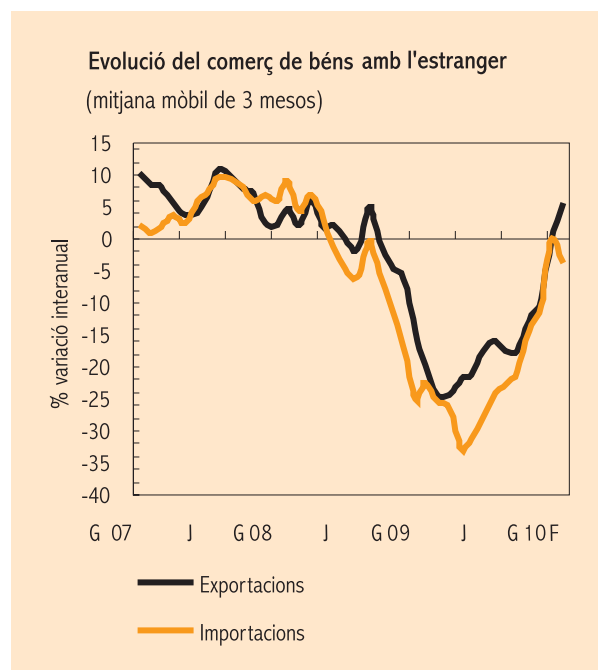
3. El sector exterior

Les exportacions augmenten un 12,4% fins al febrer i les importacions retrocedeixen un 2,9%

Els dos primers mesos del 2010 les exportacions han recuperat creixements positius després dels dèbils resultats del 2008 i de l'extraordinària caiguda del 2009, paral·lela a la del comerç mundial. El creixement nominal de les exportacions va avançar al gener un 11% i al febrer un 13,8%. Per la seva banda, les importacions, després de passar també a creixements positius al gener (7,9%), al mes de febrer han tornat enrere i han retrocedit un 11,0%. Aquests resultats han permès que el dèficit comercial disminuís aquests dos primers mesos un 26,6%, i ha donat continuïtat a la millora del balanç comercial dels dos anys anteriors. En aquest cas, però, l'ajust comercial es deu a l'aportació positiva de les exportacions, mentre que, fins ara, la disminució del dèficit requeria en una contracció superior de les importacions en la relació amb la que tenien les exportacions.

(Dades en valors corrents).
Font: Idescat i Agència Tributària.

(Dades en valors corrents).
Font: Idescat i Agència Tributària.

Els mercats extracomunitaris són els més expansius

La represa de l'economia mundial sustenta la recuperació dels mercats exteriors, que es fa palès especialment en la demanda extracomunitària, més dinàmica gràcies a l'expansió de les seves pròpies economies. Les vendes intracomunitàries també han millorat de forma substantiva i avancen en aquests dos mesos un 8,6%, enfront d'un 12,4% del total d'exportacions. Amb tot, el pes important del comerç intracomunitari en les exportacions catalanes fa que en termes absoluts la contribució d'aquest comerç i del que s'adreça a la resta del món sigui similar, tot i que en aquests darrers mercats hi hagi hagut un creixement relatiu superior.

L'augment de les exportacions a l'eurozona ha estat del 7,6%. En el cas de les vendes a França, principal soci comercial, els resultats han estat una mica millors, 9,1%, al contrari que a Alemanya (3,1%). A Itàlia i Portugal les vendes han incrementat un 9,6% i un 7,1% respectivament. Fora de la zona euro, destaca el fort creixement interanual de les vendes a la Gran Bretanya (37,6%). Cal matisar que aquest increment tan elevat es deu a què les exportacions d'enguany es comparen amb uns resultats especialment negatius

Exportacions de béns per àrees i països

% de variació interanual

	Any	2010
	2009	gener-febrer
Unió Europea-27	-20,1	8,6
Zona euro	-17,2	7,6
França	-13,7	9,1
Alemanya	-17,9	3,1
Itàlia	-19,1	9,6
Portugal	-13,6	7,1
Resta UE	-32,8	14,0
Regne Unit	-35,2	37,6
Resta Europa	-19,9	31,5
Suïssa	4,1	40,1
Amèrica del Nord	-13,1	7,6
Estats Units d'Amèrica	-13,1	5,2
Amèrica llatina	-15,9	8,5
Àsia	-11,0	34,9
Xina	15,1	88,9
Japó	-31,9	48,1
Àfrica	1,0	14,8
Oceania	-44,0	19,8
Total	-18,2	12,4

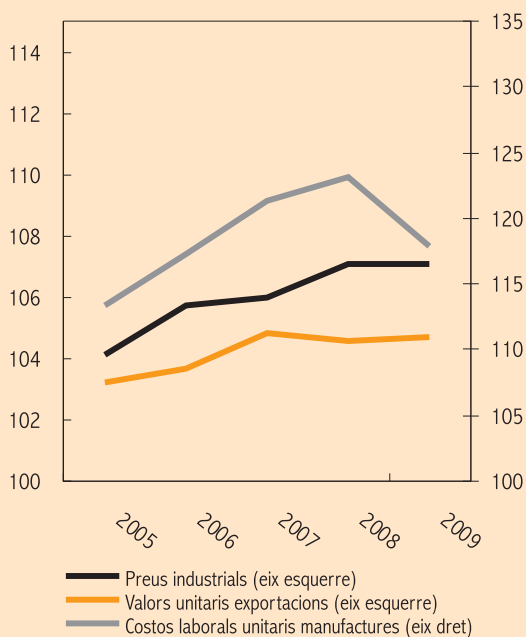
Font: Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç.

del 2009 en què les exportacions en aquest país van ser, els dos primers mesos de l'any, la meitat que al 2008. A la resta d'Europa les exportacions han crescut un 31,5%, gràcies al bon resultat de Suïssa i de Turquia. Fora del continent europeu, a Amèrica del Nord i a l'Amèrica Llatina els resultats han estat del 7,6% i del 8,5% respectivament. En aquest darrer àmbit cal fer esment especialment del creixement de vendes al Brasil (86,9%). Al continent asiàtic és on els mercats globalment han millorat més (34,9%), en especial a la Xina (amb un increment del 88,9%) i també a l'Índia (63%), països que tenen uns creixements econòmics elevats. Al Japó també s'observa una forta recuperació (48,1%). Finalment, a l'Àfrica i a Oceania els increments relatius han estat del 14,8% i del 19,8%.

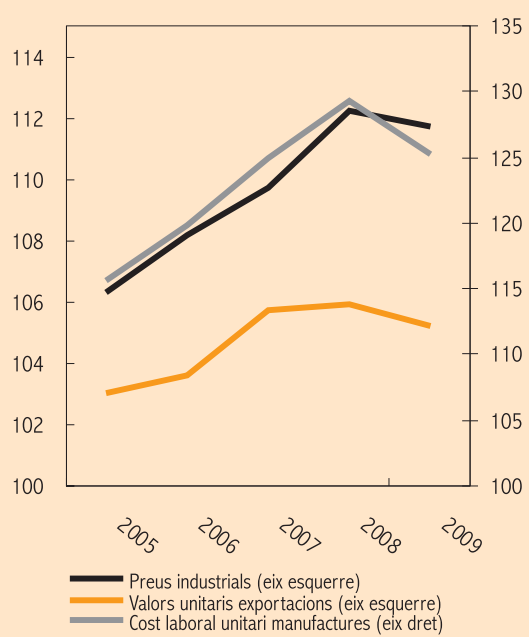
Millora la competitivitat en termes de costos laborals unitaris

Durant el 2009 s'ha produït una millora dels nivells de competitivitat respecte a la zona euro, com mostren els índexs de tipus de canvi real ajustats pels costos laborals unitaris, que publi-

Índexs de competitivitat enfront de la zona euro. Espanya

Índexs de competitivitat enfront dels països desenvolupats. Espanya

L'increment de l'índex indica una pèrdua de competitivitat.

Font: Banc d'Espanya. Base 1999 = 100.

Exportacions per sectors econòmics

	% var. interanual		Contribució a la variació total	
	Total	2010	Total	2010
	Any 2009	Gener-febrer	Any 2009	Gener-febrer
Aliments	-8,8	2,2	-1,0	0,3
Productes energètics	-28,7	-7,1	-0,9	-0,2
Matèries primeres	-13,2	61,7	-0,2	0,8
Semimanufactures no químiques	-18,1	19,7	-1,4	1,5
Productes químics	-12,4	20,9	-2,8	5,1
Béns d'equipament	-26,7	0,1	-5,6	0,0
Sector automòbil	-21,3	46,4	-3,1	5,1
Béns de consum durador	-45,6	-15,5	-2,5	-0,7
Manufactures de consum	-6,3	-7,9	-0,7	-1,2
Altres	0,5	152,4	0,0	1,7
Total	-18,2	12,4	-18,2	12,4

Font: Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç.

ca el Banc d'Espanya per al conjunt de l'economia espanyola. Així, els guanys de la productivitat aparent del treball el 2009 han pal·liat les pèrdues de competitivitat acumulades durant els darrers anys, motivades pels increments més elevats dels salaris que no pas de la productivitat. Cal afegir, però, que la millora recent d'aquesta relació producte/treball s'ha sustentat més en una destrucció d'ocupació que no pas en l'augment del producte. No obstant això, si la competitivitat es mesura amb altres indicadors, com ara els preus industrials interns o els preus d'exportació, no s'observa cap millora perquè en tots dos àmbits la caiguda de preus ha estat similar. En relació amb el conjunt dels països desenvolupats, també s'ha produït un ajust del nivell de competitivitat via costos laborals unitaris. La pèrdua de competitivitat acumulada els darrers anys es manté superior a la que s'enregistra respecte a la zona euro per l'efecte afegit de la revaloració del tipus de canvi nominal de l'euro.

Els sectors de l'automòbil i químic impulsen les exportacions

La recuperació de les exportacions dels dos primers mesos d'enguany es fa palesa especialment en els creixements relatius de les

exportacions de matèries primeres (61,7%), del sector de l'automòbil (46,4%) i dels productes químics (20,9%). Atinent al seu pes dins de l'estructura exportadora, la contribució al creixement del total d'exportacions se centra principalment en les vendes a l'exterior del sector de l'automòbil i de productes químics, que aporten, en valors iguals, un total de 10,2% punts dels 12,5% del creixement de les exportacions totals. La millora respecte als valors del 2009 és generalitzada però les exportacions de béns de consum continuen en valors negatius.

Fort creixement de les exportacions de vehicles de turisme

Una visió de les principals partides de l'exportació mostra el fort creixement (del 64,1%) de les exportacions de vehicles de turisme, després de la davallada del 2009. Aquesta dinàmica s'ha vist afavorida pels ajuts de diversos països de la UE per comprar turismes. Les exportacions de components i accessoris per a vehicles també s'ha recuperat amb força (37,1%). Encara dins de l'automoció, fins i tot els vehicles automòbils per al transport de mercaderies han assolit taxes positives (8,3%) després de caure un 62% l'any passat. En la resta de les principals

Evolució de les principals exportacions

% de variació interanual

Partida aranzelària	2009	2010
	Gener - desembre	Gener- febrer
87.03 Cotxes de turisme	-19,3	64,1
30.04 Medicaments	-5,7	5,0
87.08 Components i acc. vehicles	-22,3	37,1
02.03 Carn de porc	-0,1	5,2
85.28 Aparells receptors TV	-61,8	-23,5
87.04 Vehides automòbils per al transport de mercaderies	-62,0	8,3
85.44 Fils i cables	-30,8	7,6
27.10 Olis de petroli	-29,0	-10,1
30.02 Sang humana, sang d'animal per a usos terapèutics...	12,5	37,5
22.04 Vi	-23,5	-10,0
33.03 Perfums i aigües de tocador	8,5	88,6
Total exportacions	-18,2	12,4

Font: Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç. DT de Comerç de Barcelona.

partides aranzelàries els canvis no han estat tan sobtats, si bé cal destacar que els aparells receptors de TV i els monitors en general continuen davallant un 23,5%.

Millora generalitzada en totes les branques productives, excepte el tèxtil

La informació del comerç classificada per branques d'activitat es presenta en termes de mitjana mòbil de tres mesos i permet apreciar que quasi totes les branques considerades milloren d'ençà dels resultats d'octubre. El tèxtil i la confecció és l'excepció més significativa. La dinàmica exportadora s'ha redreçat, especialment en la metal·lúrgia que en el període agost-octubre mostrava una caiguda interanual del 30%, mentre que entre novembre de 2009 i febrer de 2010 recupera un creixement positiu del 19,8%. En el cas de les indústries químiques, els resultats comparatius d'aquests dos mateixos períodes és del -8,8% i del 20,4% respectivament. En el de les màquines d'oficina i instruments de precisió es passa del -13,9% al 7,3%, i en el de maquinària i equips mecànics, del -16,3% a l'1%. En alimentació i begudes, les exportacions cauen un 13,3% en el primer període i augmenten un 3,5% en el segon. En el cas dels vehicles de mo-

tor i material de transport, la mitjana mòbil trimestral evoluciona del -17,9% a l'octubre, al -4,5% al gener. En aquest cas, la mitjana mòbil trimestral encara recull la forta caiguda del desembre (del 32%), pal·liada per la important recuperació del gener i febrer.

Exportacions per branques d'activitat

% de variació interanual

	2009	M. mòbil 3 mesos	
	Total	Octubre	Febrer
	any	2009	2010
Agricultura, ramaderia...	-11,1	-24,4	-0,6
Prod. energètics; ext. i ref. petroli	-25,2	-22,8	-11,3
Alimentació i begudes	-8,3	-13,3	3,5
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	-0,8	-12,5	-13,9
Indústries químiques	-12,8	-8,8	20,4
Metal·lúrgia i prod. metàl·lics	-21,9	-30,0	19,8
Maquinària i equips mecànics	-16,5	-16,3	1,0
Màq. o fic., i instruments precisió	-15,4	-13,9	7,3
Equips elèctrics i electrònics	-34,8	-44,1	-13,6
Vehides motor i mater. transport	-29,9	-17,9	4,5
Resta de branques	-12,8	-11,8	6,4
Total	-18,2	-17,4	5,6

(Dades en valors corrents).

Font: Idescat i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Augmenten les importacions energètiques i de productes intermedis

Pel que fa a les importacions, les dades dels dos primers mesos de 2010 mostren un notable alentiment del ritme de caiguda, una dinàmica que ja es venia apreciant durant la segona meitat del 2009, després de la forta davallada de la primera meitat. El canvi tan pronunciat en les dades del comerç que va tenir lloc els primers mesos de 2009, i que ara serveixen de referència interanual, distorsionen a l'alça els resultats d'enguany, fet que també és extensible a les exportacions. Tot i això, el valor de les importacions va retrocedir un 2,9% en els dos primers mesos, però amb una tendència a l'alça en la majoria de sectors.

En efecte, les importacions classificades per branques d'activitat presenten en general uns registres de variació superiors als del 2009, excepte en el cas de les importacions d'aliments i begudes, que es mantenen similars, i en el de vehicles de motos i material de transport, que cauen força més, un 42,9%. Aquest fort retrocés s'ha concentrat en el mes de febrer, i gràcies a això les importacions totals es mostren tan contingudes. Entre les branques que mostren els creixements més elevats destaca l'energètica, amb un augment del 32,9%, a conseqüència de l'alça del preu del petroli. Augmenten també de forma notable les importacions químiques (15,9%) i les de metal·lúrgia i productes metàl·lics (10,9%).

Importacions per sectors econòmics

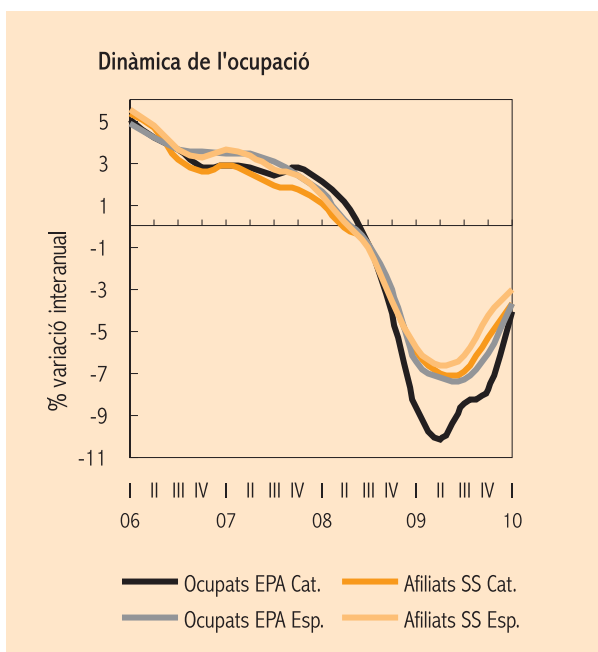
	% var. interanual		Contribució a la variació total	
	Total Any 2009	2010 Gener-febrer	Total Any 2009	2010 Gener-febrer
Aliments	-14,1	-12,4	-1,6	-1,4
Productes energètics	-31,1	32,9	-4,1	3,3
Matèries primeres	-29,4	20,4	-0,4	0,3
Semimanufactures no químiques	-33,9	28,5	-2,3	1,4
Productes químics	-16,5	14,7	-3,0	2,7
Béns d'equipament	-32,8	-1,4	-7,3	-0,3
Sector automòbil	-19,7	-49,8	-2,3	-9,1
Béns de consum durador	-12,9	15,1	-0,5	0,5
Manufactures de consum	-13,2	-4,2	-1,5	-0,6
Altres	-45,4	19,6	-0,3	0,1
Total	-23,1	-3,2	-23,1	-3,2

Font: Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç.

4. Mercat de treball

Pocs senyals de millora al mercat de treball, on l'ocupació es continua reduint, tot i que a un ritme inferior (-4,1% interanual)

En els primers mesos de 2010 ha continuat el panorama recessiu en el mercat laboral català. L'ocupació continua acumulant trimestres de descensos, tot i que la seva caiguda interanual s'ha anat moderant gradualment. Segons l'Enquesta de població activa (EPA), al primer trimestre va anotar una davallada d'un -4,1% respecte d'un any abans, el ritme de descens més baix des del tercer trimestre de 2008. Això equival a una pèrdua de 131.300 llocs de treball al darrer any. No obstant això, aquesta petita millora s'ha d'atribuir sobretot a què es compara amb els pèssims resultats del primer trimestre de 2009, just en la fase més aguda de la recessió. Per altre costat, és lògic que la destrucció d'ocupació es moderi, ja que ja s'ha produït un ajust molt fort (l'ocupació va arribar a caure més d'un 10% anual en alguns moments de 2009). Pel que fa a Espanya, l'ocupació tampoc no dona mostres de millora, però la caiguda també s'ha anat moderant,

Font: Idescat, INE i Ministeri de Treball i Immigració.

fins arribar al primer trimestre de 2010 a un -3,6%. Cal destacar que al llarg de l'any 2009, Catalunya va presentar un ajust en l'ocupació més pronunciat que a Espanya (amb una reducció mitjana d'un -8,7% enfront d'un -6,8% per al cas espanyol). De fet, es va configurar com una de les zones amb pitjor comportament de l'ocupació, junt amb altres comunitat autònomes de l'arc mediterrani. Al primer trimestre s'ha mantingut aquesta tendència d'evolució més negativa en el cas català, si bé les diferències s'han escurçat.

L'afiliació també alenteix la seva caiguda (-3,2%)

Altres fonts estadístiques com l'afiliació a la Seguretat Social també confirmen que de moment la destrucció de llocs de treball no ha finalitzat. El ritme de caiguda, però, és una mica més baix que l'EPA i es ve moderant de manera contínua des de mitjan 2009. Al mes de març el nombre d'afiliats ha afluixat el seu descens interanual fins a un -3,2% interanual. Segons règims, els autònoms cauen a una taxa més intensa que la mitjana (un -3,8% interanual), i els únics règims amb un creixement positiu són l'agrari i el de treballadors de la llar, règims que sovint actuen com a activitat refugi davant d'una situació d'atur. Per altre costat, la davallada en l'afiliació dels estrangers també s'està suavitzant (-3,5%), tot i que presenten encara un descens una mica més acusat que el conjunt d'afiliats.

El sector on més s'ha moderat la destrucció d'ocupació són els serveis, amb millores a branques com l'hostaleria, les activitats administratives o a l'assistència social

Per sectors d'activitat, la pèrdua de llocs de treball s'ha alentit als darrers mesos, sobretot als serveis. Segons l'EPA, els treballadors d'aquest sector s'han reduït al primer trimestre un -1,6% interanual, quan al 2009 el ritme de descens superava el -4%. La indústria també ha alentit bastant l'ajust en l'ocupació (fins a un -8,6% interanual, si es compara amb el -12,7% de finals de 2009). La construcció continua com el sector amb un comportament més negatiu de l'ocupació (amb taxes de descens que no abandonen els dos

dígits, d'un -13,5% interanual al primer trimestre). L'afiliació a la Seguretat Social confirma aquest panorama, amb els serveis com el sector amb una trajectòria menys negativa. En concret, per branques d'activitat, destaca la creació d'ocupació en activitats d'hoteleria i restauració, activitats administratives, informàtica, educació, sanitat i assistència social. Per comparació a Catalunya, al conjunt de l'Estat l'ocupació dels serveis es comporta millor (només cau un -0,6% interanual al primer trimestre d'acord amb l'EPA); en canvi, el descens en la construcció és més intens.

La taxa d'ocupació de 16 a 64 anys cau fins a un 63,2%, el valor més baix des de 1999

El descens continu en la població ocupada ha portat a una nova reducció en la taxa d'ocupació (que és la proporció de població de 16 a 64 anys que té una ocupació). Així, la taxa cau fins a un 63,2%, el valor més baix des de 1999 (tot i que la sèrie no és estrictament homogènia pels canvis metodològics). La població ocupada masculina ha continuat registrant un comportament més desfavorable que en el cas de les dones, ja que representa més d'un 70% dels llocs eliminats al darrer any. La seva taxa d'ocupació s'ha retallat en un any més de tres punts, fins a un 68%, mentre que

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2008	2009	I trim. 10
	% variació mitjana anual	% variació mitjana anual	% variació interanual
CATALUNYA			
Població activa	2,2	-0,9	-2,0
Població ocupada	-0,5	-8,7	-4,1
Població assalariada indefinida	2,4	-4,7	-3,8
Població assalariada temporal	-11,0	-22,5	-8,0
Sectors d'activitat*			
Agricultura	-10,2	-4,7	10,4
Indústria	-0,1	-16,5	-8,6
Construcció	-10,5	-18,4	-13,5
Serveis	1,8	-4,6	-1,6
Població en atur	40,6	78,9	8,6
Taxa d'activitat. Pobl. 16 a 64 anys (%)	77,9	77,5	77,1
Taxa d'ocupació. Pobl. 16 a 64 anys (%)	70,9	64,8	63,2
Taxa d'atur (%)	9,0	16,3	17,9
Homes	9,0	17,1	19,0
Dones	9,0	15,2	16,6
Menors de 25 anys	20,3	37,1	40,0
Taxa de temporalitat (%)	21,2	18,0	16,9
ESPANYA			
Població activa	3,0	0,8	-0,4
Població ocupada	-0,5	-6,8	-3,6
Població en atur	41,3	60,2	15,0
Taxa d'activitat. Pobl. 16 a 64 anys (%)	73,7	74,0	74,1
Taxa d'ocupació. Pobl. 16 a 64 anys (%)	65,3	60,6	59,1
Taxa d'atur (%)	11,3	18,0	20,0
Taxa de temporalitat (%)	29,2	25,4	24,4

Les taxes s'expressen en punts percentuals.

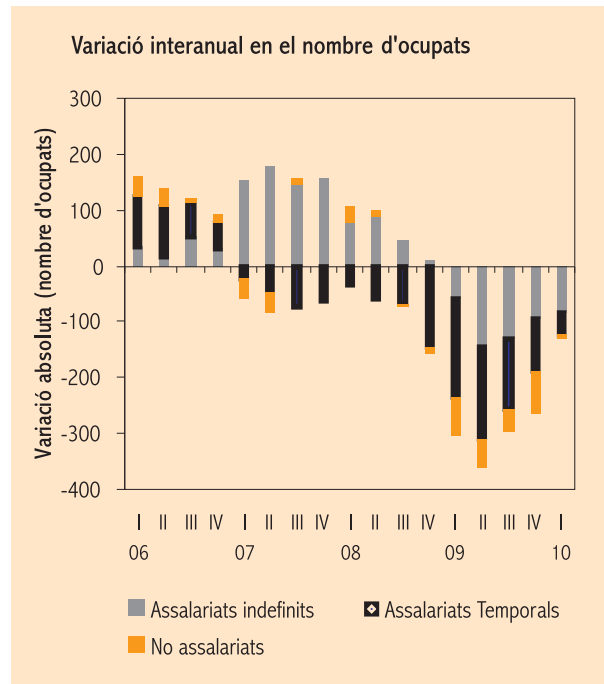
*A partir de l'any 2009 es proporciona la variació homogènia corresponent a la classificació sectorial CNAE 09.

Font: Enquesta de població activa (EPA), INE.

la taxa femenina, que partia d'un valor més baix, cau poc més d'un punt, fins a un 58,3%. Al primer trimestre també s'ha continuat deteriorant la situació dels joves al mercat laboral, i la seva taxa d'ocupació s'enfonsa fins a un 30,4%, el valor més baix des de 1986. Així mateix, el context recessiu continua castigant amb més força els treballadors nascuts a l'estranger, que es redueixen un -7,9% interanual, tot i que el ritme de descens s'ha alenit notablement respecte del 2009. Per contra, una de les poques notes positives que s'observa és el creixement interanual dels ocupats a temps parcial (també a Espanya), que avancen un 3,9%.

L'ajust continua afectant amb més intensitat els treballadors temporals, si bé la seva caiguda se suavitzava i comencen a repuntar els contractes temporals

Per categoria professional, el col·lectiu d'assalariats presenta un ajust interanual d'un -4,6%. La destrucció de treball assalariat es continua centrant en el sector privat, alhora que el sector públic ha seguit generant ocupació (amb un increment d'un 4,8% anual), però ho fa cada vegada a un ritme més baix. Pel que fa al tipus de contracte, els assalariats temporals es continuen reduint amb més intensitat que els indefinits (amb davallades d'un -8% i d'un -3,8% respectivament). Aquesta dinàmica ha portat a un nou mínim en la taxa de temporalitat, que baixa fins a un 16,9%. No obstant això, la retallada en el treball temporal es desaccelera notablement (a finals de 2009 presentava una davallada d'un -17,1%). A més, per primera vegada des de l'inici de la crisi, en termes absoluts ja és més gran la reducció de treballadors indefinits (85.300 menys respecte d'un any abans). Al mateix temps, les dades de contractes registrats procedents de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) assenyalen un augment en la contractació temporal. El volum de contractes (tant indefinits com temporals) al primer trimestre ha crescut un 4% respecte d'un any abans, però l'augment se centra en els temporals (7,1% anual), mentre que els contractes indefinits disminueixen un -11,5%. Tot i el repunt en els contractes temporals, això no suposa

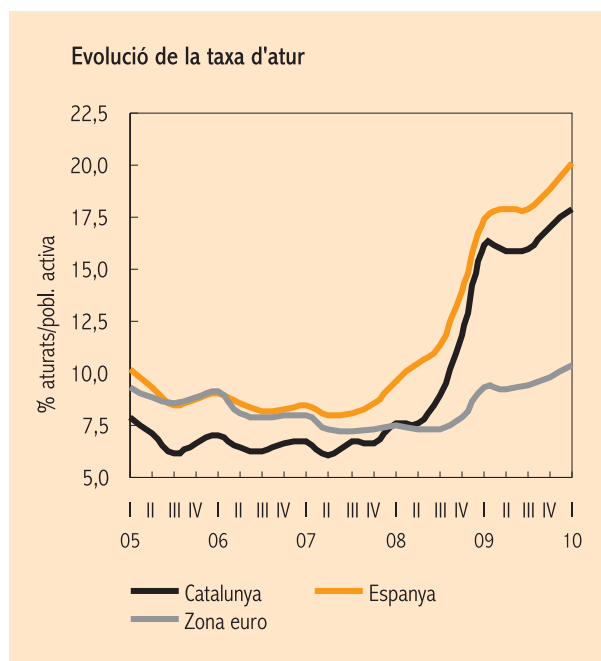

Font: Idescatt.

necessàriament un signe de millora al mercat laboral, ja que podria estar relacionat amb un augment de la rotació d'alguns treballadors.

La població activa manté el descens en un -2% anual i evita una pujada superior en la taxa d'atur, que augmenta fins al 17,9%

L'EPA del primer trimestre mostra que la població activa ha mantingut la dinàmica negativa dels darrers trimestres, amb un descens interanual d'un 2%, que s'explica sobretot pel col·lectiu d'homes. Aquest descens en el total d'actius ha moderat el creixement de la població aturada. Així, al darrer any s'ha produït una pèrdua de 131.300 llocs de treball, però el nombre d'aturats només ha augmentat en 53.500 persones. La diferència s'explica per un augment dels inactius (en 58.800 persones) i per un descens poblacional. Per tant, l'efecte de desànim continua pesant i provoca que algunes persones passin de l'ocupació a una situació d'inactivitat, alhora que la reducció en la població de més de 16 anys (que es va començar a registrar a la segona meitat de 2009) probablement estigui relacionada amb un fre en l'entrada neta de població no resident, com a resposta a les expectatives laborals negatives.

Font: Idescat, INE i Eurostat.

La taxa d'atur puja a Espanya fins a un 20,05%, i s'allunya cada vegada més de la taxa de la zona euro (10,4%)

La taxa d'atur a Catalunya ha tornat a pujar al primer trimestre fins a situar-se en un 17,9%, quan fa tan sols un parell d'anys se situava en un mínim d'un 6,5%. Com ja s'ha comentat, l'increment en la taxa d'atur al darrer any es deriva íntegrament de la destrucció d'ocupació. L'augment ha estat més intens en el cas dels homes (la taxa dels quals s'ha situat al primer trimestre en un 19%), que han vist com la crisi ha impulsat la seva taxa d'atur molt per sobre de la corresponent a les dones (16,6%). Això ha fet invertir el patró de les dues darreres dècades, caracteritzat per una taxa d'atur dels homes molt més baixa que la femenina. També cal assenyalar el nou repunt en l'elevadíssima taxa d'atur dels menors de 25 anys, que arriba a un 40%. La taxa d'atur dels nascuts a l'estranger (30,5%) continua duplicant la dels autòctons (14,4%), si bé al darrer trimestre ha moderat notablement la seva trajectòria a l'alça.

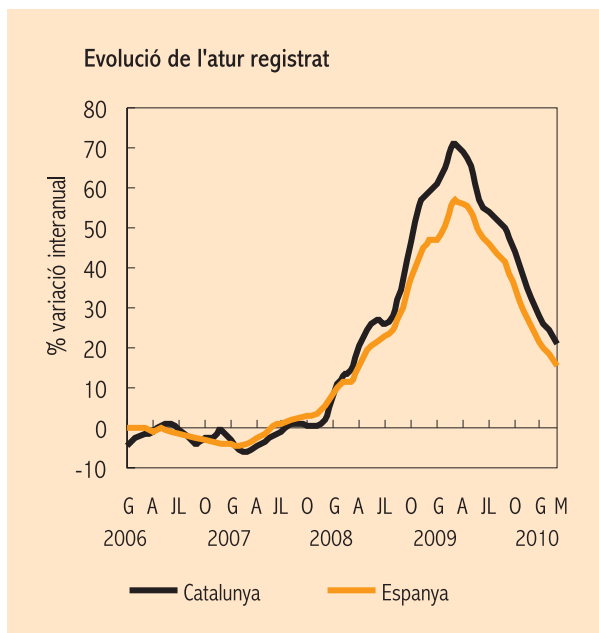
A Espanya la taxa d'atur s'ha disparat al primer trimestre fins a un 20,05%, amb un increment una mica més intens que en el cas català, que s'explica en bona mesura per una caiguda inferior de la població activa a Espanya, d'un -0,4%

Evolució de les taxes d'atur per comunitats autònomes

	2008	I trim. 09	I trim. 10
Andalusia	17,8	24,0	27,2
Aragó	7,2	13,0	15,2
Astúries	8,5	12,0	16,6
Illes Balears	10,2	19,8	22,4
Canàries	17,4	26,1	27,7
Cantàbria	7,2	12,4	14,5
Castella i Lleó	9,5	13,8	15,9
Castella-la Manxa	11,6	18,2	21,6
Catalunya	9,0	16,2	17,9
País Valencià	12,1	19,2	23,0
Extremadura	15,2	21,8	23,5
Galícia	8,7	12,2	15,5
Madrid	8,7	13,5	16,2
Múrcia	12,6	19,4	23,2
Navarra	6,7	10,4	12,3
País Basc	6,5	10,3	10,9
La Rioja	7,8	11,5	15,2
Ceuta	17,3	15,9	22,4
Melilla	20,7	25,4	21,0
Espanya	11,3	17,4	20,1

Font: INE.

interanual (de fet, en termes trimestrals fins i tot ha anotat un petit augment). Per comunitats autònomes, la taxa més alta correspon a les Canàries i Andalusia (que superen el 27%), mentre que la més reduïda és la del País Basc (10,9%). En qualsevol cas, la taxa d'atur espanyola ha superat la barrera psicològica del 20%, i es produeix un nou allunyament respecte de la mitjana de la zona euro, que ha mostrat un augment molt més moderat (la taxa s'ha situat al primer trimestre en un 10,4%, en comparació del valor d'un 9,3% d'un any abans). Per tant, el mercat laboral espanyol, després d'un comportament excepcionalment negatiu al llarg de l'any 2009, ha continuat al primer trimestre de 2010 amb una evolució més desfavorable que a la resta de països de la zona euro. Si s'observa la trajectòria de la taxa d'atur als darrers dos anys, destaquen tres països de la UE-27 on s'ha produït un augment molt més pronunciat que a la resta: Letònia (amb una taxa al primer trimestre d'un 22,4%), Espanya i, en menor mesura, Irlanda (on la taxa ha escalat fins a un 13,3%).

Font: oficines de treball de la Generalitat (OTG) i INEM.

El creixement de l'atur registrat es continua moderant

Les dades d'atur registrat corresponents a Catalunya i procedents de les OTG mostren com als darrers mesos s'ha continuat moderant la tendència de creixement interanual, fins a arribar al març a un increment d'un 21,2%. A més, tots els sectors registren un creixement de l'atur més contingut que en mesos anteriors. La construcció i els serveis presenten augments interanuals similars (d'un 18,1% i d'un 19,5% respectivament), mentre que la indústria mostra un augment una mica més baix (d'un 13,4%). Amb tot, en certa mesura ja s'esperava una desacceleració en el ritme interanual en l'atur, per l'efecte comparació amb els resultats desfavorables de la primera meitat de l'any 2009. D'altra banda, Espanya ha seguit mostrant un creixement de l'atur registrat una mica inferior que en el cas català (d'un 15,6% interanual al març), amb un comportament més favorable en tots els sectors econòmics.

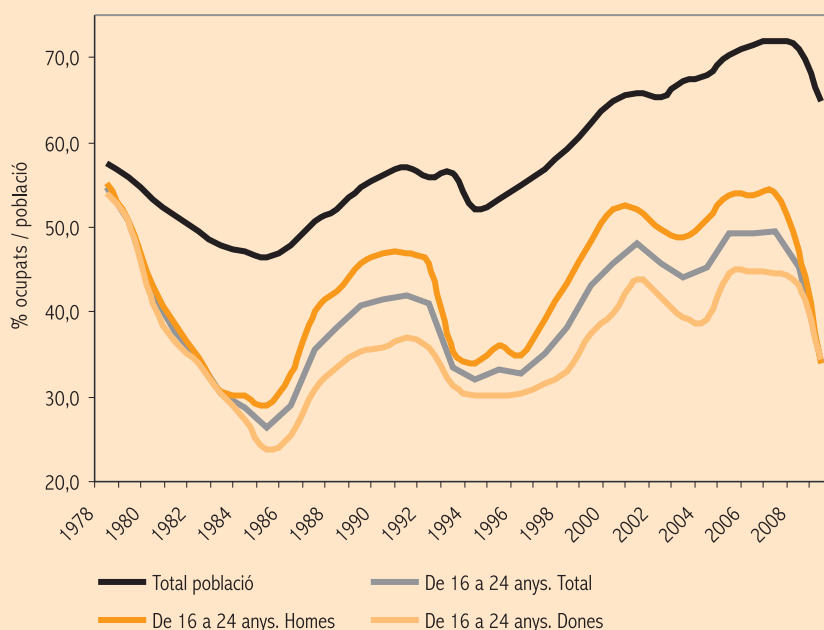
La situació negativa dels joves al mercat de treball

El col·lectiu de població de 16 a 24 anys ha estat un dels més afectats per la recessió al mercat de treball. L'any 2009, el nombre d'ocupats d'aquesta franja d'edat a Catalunya va davallar un -26,4% (la caiguda més important en termes històrics), la qual cosa equival a una pèrdua de 81.300 llocs de treball. Això vol dir que més d'una quarta part dels llocs de treball destruïts al 2009 estaven ocupats per un jove menor de 25 anys. Tot i que una petita part de la davallada de població juvenil ocupada s'explica per motius poblacionals (des de 1997 es produeix un retrocés continu en aquest segment de població per l'envelliment), la major part es deriva de la devastadora pèrdua de llocs de treball, tal com demostra el descens de la taxa d'ocupació juvenil, que mesura la proporció de joves que tenen una ocupació. Aquesta taxa, que s'havia situat als darrers anys per sobre de la mitjana espanyola i de la UEM, va caure el 2009 més d'onze punts, fins a un 34,1%, el valor més baix en tretze anys (si bé les sèries no són estrictament homogènies). És a dir, que de cada 100 persones d'entre 16 i 24 anys només 34 treballen.

La caiguda en la taxa d'ocupació va ser més forta en el cas dels homes joves, amb una retallada de més de 13 punts, fins a un 33,9% l'any 2009, mentre que en les dones va baixar prop de 9 punts, fins a un 34,3%. Un altre dels subcol·lectius més afectats va ser el de joves nascuts a l'estranger, amb una retallada de la taxa de més de 15 punts, que se situava en un 32,1%.

Pel que fa a les principals característiques dels treballs perduts pels joves, el sector amb una major destrucció relativa d'ocupació l'any 2009 va ser la indústria, amb una davallada d'un -45,6% anual, i on es van concentrar el 30,8% dels treballs suprimits. Li segueix la construcció, amb un ritme de caiguda d'un -41,2%. No obstant això, en termes absoluts la retallada més important de llocs de treball (un 47,5% del total) va correspondre al sector serveis. Cal recordar que abans de la crisi la població ocupada juvenil presentava una estructura sectorial, si es compara amb el conjunt de població, amb un pes més significatiu dels serveis, mentre que la participació d'indústria i construcció era una mica inferior.

Evolució de les taxes d'ocupació

Font: EPA (Idescat i INE).

El fet que els joves siguin fonamentalment assalariats (poc pes d'empresaris i d'altres tipus de no assalariats), que tinguin poca presència al sector públic, i que presentin una proporció superior de jornada a temps parcial i de treball temporal, també va condicionar la composició dels llocs de treball perduts. Més d'un 70% dels assalariats joves que van perdre la feina eren treballadors temporals. Cal recordar que el nivell de temporalitat ha estat històricament més alt entre els joves que entre la resta de la població; l'any 2008 la seva taxa de temporalitat era d'un 52,9% (enfrent de la mitjana, d'un 21,2%), mentre que al 2009 va retrocedir fins a un 45,9% per la intensa expulsió de treballadors temporals.

Composició de l'ocupació eliminada al 2009

	Joves				Total població			
	% var. anual	Var. absoluta (milers)	% s/llocs de treball eliminats	Pes s/total ocupats (any 2008)	% var. anual	Var. absoluta (milers)	% s/llocs de treball eliminats	Pes s/total ocupats (any 2008)
Agricultura	-36,9	-1,5	1,8	1,3	-4,7	-2,9	0,9	1,7
Indústria	-45,6	-25,0	30,8	17,8	-16,5	-123,9	40,5	21,4
Construcció	-41,2	-16,2	19,9	12,8	-18,4	-73,3	24,0	11,4
Serveis	-18,4	-38,6	47,5	68,1	-4,6	-105,8	34,6	65,4
Total	-26,4	-81,3	100,0	100,0	-8,7	-305,8	100,0	100,0
Jornada completa	-24,5	-55,6	71,2	73,6	-8,7	-268,8	87,9	88,1
Jornada parcial	-28,8	-23,4	28,8	26,4	-8,9	-37,0	12,1	11,9
			<i>s/total llocs assal. eliminats</i>	<i>s/total assal (2008)</i>			<i>s/total llocs assal. eliminats</i>	<i>s/total assal (2008)</i>
Assalariats	-26,6	-81,3						
Indefinitos	-16,5	-22,9	27,7	47,1	-4,7	-107,8	43,6	78,8
Temporals	-36,3	-56,1	72,3	52,9	-22,5	-139,2	56,4	21,2
Sector públic	19,8	3,4	-4,4	5,9	8,2	30,4	-12,4	12,8
Sector privat	-29,5	-81	104,4	94,1	-10,9	-277,3	112,3	87,2

Font: EPA (Idescat i INE).

La forta destrucció d'ocupació va disparar la taxa d'atur juvenil fins a un 37,1% (enfront del 20,3% de l'any anterior). Aquesta alça fins i tot hauria estat més intensa si no fos perquè es va reduir el nombre d'actius joves. Així, part dels joves que van perdre l'ocupació o que estaven a l'atur van decidir passar a la inactivitat, pel deteriorament de les expectatives laborals, de manera que la taxa d'activitat juvenil es va retallar 2,5 punts, fins a un 54,2%.

Una vegada més, l'augment de l'atur va ser més intens en el cas dels homes menors de 25 anys, amb una taxa que es duplicà en un any i va passar d'un 22,2% fins a un 41,2%. En el cas de les dones, va passar d'un 18,2% fins a un 32,1%. Per nivell de formació, la recessió incideix especialment entre els joves menys formats. Tot i que no hi ha una mostra prou gran per a Catalunya, per al cas espanyol sí que es pot obtenir la taxa d'atur per als joves sense estudis o només amb educació primària, que es va disparar al 2009 fins a un 52,6%, molt per sobre de la taxa de l'any anterior, que era d'un 36,6%.

A Espanya, l'evolució laboral dels joves va ser una mica menys negativa que en el cas català. La població ocupada entre 16 i 24 anys va caure un -23,5% l'any 2009 i la taxa d'ocupació es va enfonsar 8,8 punts, fins a un 30,8%. Per la seva banda, la taxa d'atur es va disparar des d'un 24,6% al 2008 fins a un 37,9%. Dins del context d'Espanya, Catalunya es va situar com una de les comunitats autònomes amb un comportament pitjor i va encapçalar l'increment en la taxa d'atur. Tot i això, atès que partia d'una situació inicial més favorable, va continuar presentant una taxa d'ocupació i d'activitat per sobre de la mitjana d'Espanya i una taxa d'atur juvenil més baixa, si bé les diferències s'han escurçat molt.

Per últim, cal destacar que a la zona euro el mercat de treball va resistir relativament bé la crisi al llarg de l'any 2009. L'ocupació total va registrar una caiguda moderada, d'un -1,8% anual, la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys es va retallar 1,2 punts, fins a un 64,8%, mentre que la taxa d'atur es va elevar uns dos punts, fins a un 9,4%. La destrucció de llocs de treball també va afectar diferencialment el col·lectiu de joves, atès que la seva taxa d'ocupació va baixar més que la mitjana (2,2 punts percentuals), fins a un 35,5%. Així mateix, la taxa d'atur juvenil s'elevà més de quatre punts en un any, fins a un 19,6%. Amb tot, aquest empitjorament és molt moderat si es compara amb el deteriorament laboral per als joves a les economies catalana i espanyola. Tot i que les dades no són estrictament comparables (perquè Eurostat considera la població en edat de treballar a partir dels 15 anys, en lloc dels 16 de l'INE), en el cas català es partia d'una taxa d'ocupació juvenil per sobre de la mitjana de la zona euro (ja que en alguns països, com Itàlia, Bèlgica o Grècia, la reduïda ocupació juvenil venia suposant un greu problema estructural des de feia uns anys), alhora que la taxa d'activitat dels joves també era més alta. El daltabaix al mercat laboral ha portat que la taxa d'ocupació juvenil per a Catalunya hagi caigut notablement per sota de la UEM, mentre que la taxa d'atur dels menors de 25 anys s'ha vist empesa fins a un 37,1%, a molta distància de la zona euro (amb una taxa d'un 19,6%).

Indicadors laborals. Comparativa amb Espanya i la zona euro

	Any 2008 (INE) ¹		Any 2009 (INE) ¹		Any 2008 (Eurostat)		Any 2009 (Eurostat) ²	
	Catalunya	Espanya	Catalunya	Espanya	Espanya	Zona euro	Espanya	Zona euro
Taxa d'ocupació (15 a 24 anys)	45,2	39,5	34,1	30,8	36,0	37,7	28,7	35,5
Taxa d'atur (15 a 24 anys)	20,3	24,6	37,1	37,9	24,6	15,3	39,0	19,4

¹Les taxes de la font INE fan referència a la població de 16 a 24 anys.

²Mitjana fins al 3r trimestre, excepte la taxa d'atur (que és la dada provisional per al conjunt de 2009).

Font: Idescat, INE i Eurostat.

5. Evolució dels preus i dels salaris

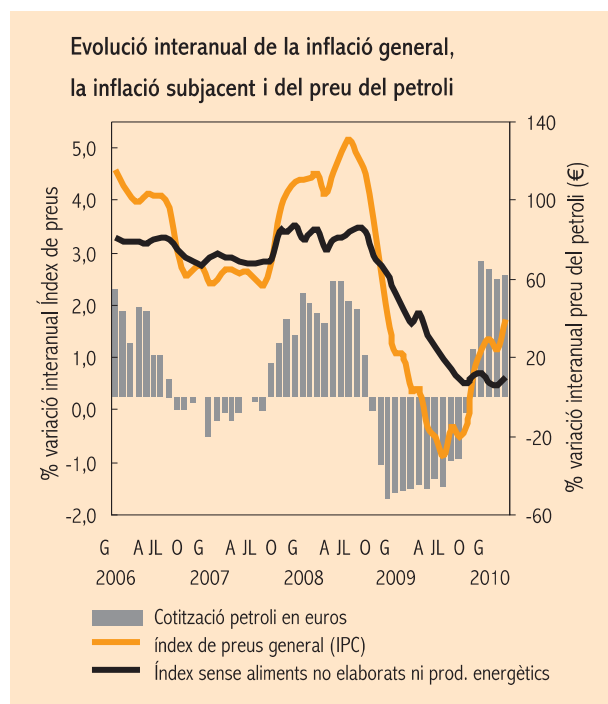
Evolució dels preus

La inflació continua elevant-se, fins a un 1,7%, pel desfavorable efecte comparació dels preus del petroli

Durant el primer trimestre de 2010 la inflació ha augmentat i es consolida definitivament en terreny positiu, després de les taxes negatives al 2009, tot i que encara continua en taxes moderades pel context de debilitat del consum. Al mes de març ha pujat fins a un 1,7% interanual, el ritme més alt des de novembre de 2008. La causa principal de l'increment és la comparació dels preus del petroli actuals amb els baixos nivells que es registraven a principis de 2009. De fet, malgrat que el preu del barril Brent es va mantenir relativament estable per sota dels 75 dòlars al darrer mig any, a l'abril s'ha orientat a l'alça fins a superar els 84 dòlars.

La inflació subjacent (0,6% interanual) continua en mínims històrics per la debilitat del consum

D'altra banda, la inflació subjacent, que és la mesura més representativa de la tendència de fons

Font: INE i Banc d'Espanya.

de preus perquè exclou els components volàtils (els productes energètics i l'alimentació no elaborada), ha continuat en valors molt baixos. Després d'assolir un mínim històric d'un 0,5% interanual als mesos de gener i febrer, al març se situà en un 0,6%. El comportament contingut en la inflació subjacent reflecteix la feblesa de la demanda, que ha fet que moltes empreses adoptin estratègies de manteniment o reducció dels preus. Per components, el capítol dels serveis continua sent el més alcista (amb un increment d'un 1,7% interanual), amb una certa acceleració al març, tot i que encara continua amb un ritme de creixement molt baix si es compara amb anys anteriors. L'alimentació elaborada, begudes alcohòliques i tabac ha mantingut un avanç reduït (d'un 0,7%), que es torna negatiu si no es té en compte l'alcohol i tabac, que s'han encarit de manera important per l'augment dels impostos especials que els graven. El tercer i darrer component, els béns industrials sense productes energètics, continuen amb una dinàmica de descens dels preus (d'un -1,1% interanual), però el ritme s'està suavitzant, i s'anota la caiguda més petita dels darrers nou mesos. Per últim, pel que fa als elements volàtils que queden fora de l'índex subjacent, els productes energètics s'acceleren amb força (12,8%) en paral·lel a l'encariment interanual del petroli, i l'alimentació fresca modera la retallada de preus (fins a un -0,6%).

Fort increment anual dels preus als transports i a les begudes alcohòliques i tabac, mentre que la resta de productes resten força moderats

Pel que fa al comportament interanual per grups de despesa, destaquen dos apartats que registren creixements de preus molt intensos. Per un costat, els transports (8,4%), que recullen la comparació desfavorable dels preus dels carburants per comparació a l'any passat. En segon lloc, les begudes alcohòliques i tabac, que registren un augment interanual d'un 11,3%, en bona part per l'augment dels impostos especials al juliol passat. La resta d'apartats presenta una trajectòria molt més continguda. Capítols com l'ensenyament (que ha presentat estructuralment un comportament relativament inflacionista), o

Evolució de l'IPC per grups especials (taxes de variació interanuals)

	Índex sense aliments no elaborats ni prod. energètics	Serveis	Béns industrials sense prod. energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
CATALUNYA						
Mitjana 2007	3,0	4,3	0,7	3,8	4,0	1,6
Mitjana 2008	3,2	3,9	0,4	6,1	3,9	11,8
Mitjana 2009	1,2	2,7	-1,0	1,3	0,0	-8,7
Desembre 08	2,5	3,7	0,4	3,3	1,8	-6,3
Desembre 09	0,7	2,0	-1,3	1,1	-1,5	6,6
G 10	0,5	1,6	-1,4	0,8	-1,5	10,4
F	0,5	1,4	-1,2	0,7	-2,2	9,0
M	0,6	1,7	-1,1	0,7	-0,6	12,8
ESPANYA						
Mitjana 2007	2,7	3,9	0,7	3,7	4,7	1,6
Mitjana 2008	3,2	3,9	0,3	6,5	4,0	11,9
Mitjana 2009	0,8	2,4	-1,3	0,9	-1,3	-9,0
Desembre 08	2,4	3,8	0,4	3,0	1,6	-7,2
Desembre 09	0,3	1,6	-1,7	0,7	-3,1	7,5
G 10	0,1	1,2	-1,7	0,5	-3,2	11,4
F	0,1	1,1	-1,5	0,5	-3,8	9,9
M	0,2	1,3	-1,5	0,6	-2,2	13,9

¹Inclou els preus dels carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).

Font: INE.

com els hotels, cafès i restaurants, estan registrant els increments interanuals més baixos des de l'inici de la sèrie, amb unes taxes respectives d'un 3,1% i d'un 1,4% interanual. Per la seva banda, grups de despesa com l'alimentació, el vestit i el lleure i cultura, mantenen les taxes negatives anuals dels preus, si bé el ritme de descens és menor que en mesos anteriors.

La inflació a Espanya també s'orienta a l'alça, i al març puja fins a un 1,4%

A Espanya, la inflació s'ha anat elevat als darrers mesos, fonamentalment per l'alça en el preu del petroli, i arriba al març a un 1,4%, la taxa més alta en més d'un any. Pel que fa a la comparativa amb les dades catalanes, cal recordar que al 2009 la inflació va caure amb menys força a Catalunya que en el cas espanyol, i el di-

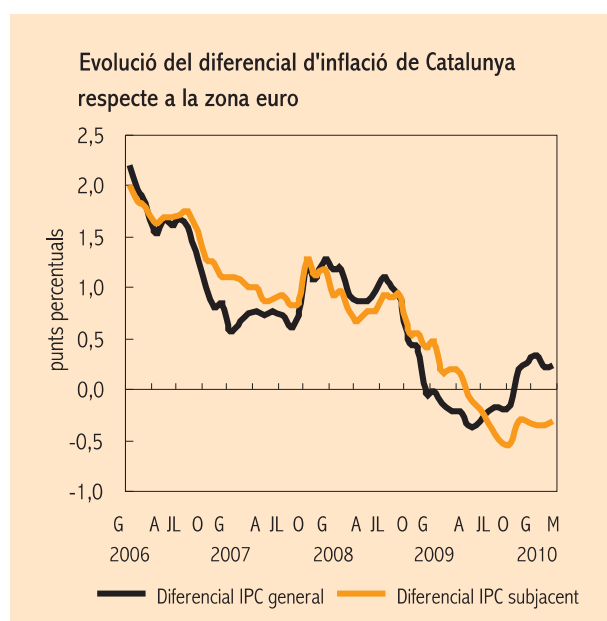
ferencial va restar en valors relativament amplis (per sobre dels 0,4 punts). A mesura que la inflació ha tornat a una tendència positiva, les diferències s'han escurçat una mica, i al primer trimestre de 2010 el diferencial s'ha situat en 0,3 punts, tot i que Catalunya continua com la comunitat autònoma amb un creixement superior dels preus. Per grups de despesa, els que registren un comportament més inflacionista respecte a Espanya són els aliments (si bé als darrers mesos han reduït una mica el diferencial, que és més intens a l'alimentació fresca que en l'elaborada), la medicina i el grup d'altres despeses (que inclou, fonamentalment, les assegurances i els productes per a la cura personal).

Com en el cas de Catalunya, la inflació subjacent a Espanya no s'està accelerant amb la mateixa intensitat que l'índex general i, tot i que guanya alguna dècima, es manté en taxes mínimes

Evolució de l'índex de preus al consum (IPC) per grups de despesa (taxes de variació interanual)

	General	Aliments	Beg. alcoh. i tabac	Vestit	Habitatge	Parament llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres
CATALUNYA													
Mitjana 2007	3,0	3,5	7,2	1,2	4,0	2,8	-1,1	2,1	0,0	-0,2	6,3	5,4	3,8
Mitjana 2008	4,1	5,6	3,9	0,8	6,7	2,4	0,3	5,8	-0,1	0,3	4,5	4,7	3,6
Mitjana 2009	0,2	0,0	8,4	-1,5	1,5	1,7	0,0	-5,8	-0,7	-0,2	4,8	2,2	3,2
Desembre 08	1,6	2,6	3,9	0,6	6,0	2,4	0,2	-5,9	-0,3	0,5	5,4	3,9	3,7
Desembre 09	1,2	-1,3	12,0	-0,6	0,6	1,3	-0,2	4,3	-0,4	-1,1	3,1	1,7	2,9
G 10	1,4	-1,4	11,2	-1,0	1,0	0,9	-0,6	6,6	-0,5	-1,5	3,1	1,6	2,6
F	1,2	-1,7	11,6	-1,0	0,9	0,9	-0,8	6,1	-0,6	-2,4	3,1	1,6	2,6
M	1,7	-1,1	11,3	-0,9	1,2	1,0	-0,6	8,4	-0,6	-0,8	3,1	1,4	2,6
ESPANYA													
Mitjana 2007	2,8	3,7	7,0	1,1	3,7	2,6	-1,5	2,1	0,2	-0,7	4,5	4,8	3,3
Mitjana 2008	4,1	5,9	3,9	0,7	6,6	2,6	0,2	5,8	0,0	-0,1	4,0	4,7	3,3
Mitjana 2009	-0,3	-1,1	8,9	-1,7	1,3	1,5	-0,7	-5,8	-0,7	-0,4	3,5	1,9	2,5
Desembre 08	1,4	2,4	3,9	0,5	5,9	2,6	0,3	-5,6	-0,3	0,3	4,0	4,0	3,5
Desembre 09	0,8	-2,4	12,7	-0,8	0,8	0,8	-1,3	3,9	-0,3	-1,1	2,7	1,2	2,1
G 10	1,0	-2,4	11,8	-1,1	1,2	0,6	-1,3	6,3	-0,5	-1,6	2,6	1,1	1,8
F	0,8	-2,7	12,3	-1,2	0,8	0,5	-1,4	5,8	-0,5	-2,1	2,6	1,0	1,8
M	1,4	-2,1	12,1	-1,0	1,2	0,4	-1,4	8,1	-0,5	-1,0	2,6	1,0	1,9

Font: elaboració a partir de les dades de l'INE.

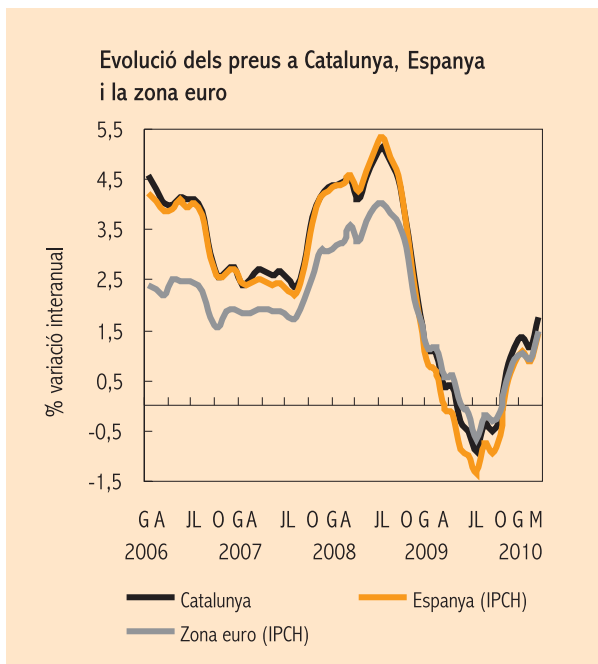
Nota: les dades de l'IPC català no són estrictament comparables amb la UEM, perquè no estan harmonitzades, però les diferències s'estimen mínimes.

Font: Idescat i Eurostat.

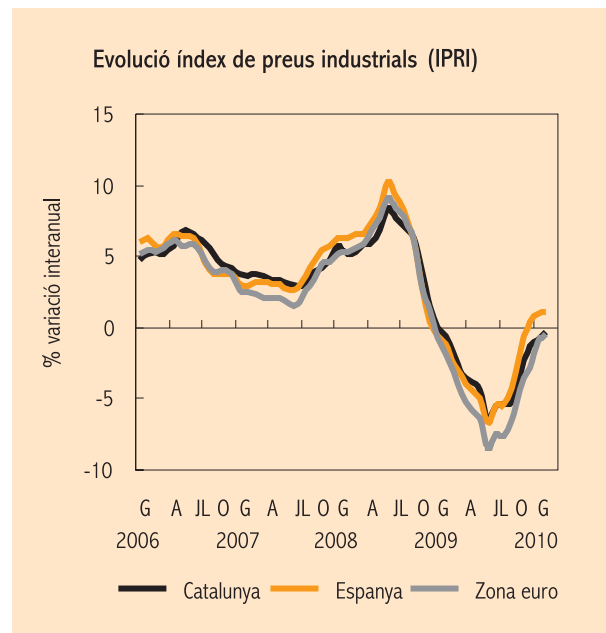
(0,2% interanual al mes de març). D'acord amb aquesta informació, la inflació subjacent en l'àmbit català continua per sobre de la mitjana estatal (com l'índex general), amb un diferencial de prop de 0,4 dècimes. Les diferències més àmplies es concentren en el capítol de serveis, seguit dels béns industrials no energètics.

La inflació a la zona euro augmenta fins a un 1,5% al març, mentre que la inflació subjacent (0,9%) continua per sobre de la corresponent a Catalunya i Espanya

A la zona euro la inflació ha augmentat gradualment als darrers mesos i al març arriba a un 1,5% interanual, la taxa més alta des de finals de 2008. Si es compara amb la UEM (si bé les dades no són estrictament comparables, perquè no es disposa d'un IPC harmonitzat per al cas català), la inflació a Catalunya (1,7%) ha repuntat

més ràpidament als darrers mesos, en gran mesura perquè l'encariment interanual del petroli té més incidència en la inflació. Amb tot, el diferencial és reduït i molt més baix que el registrat a la darrera dècada (que va ser d'1,2 punts de mitjana). Per la seva banda, la inflació subjacent a la zona euro es manté moderada (0,9% interanual), però no tant com en el cas català o espanyol on, com s'ha vist abans, la caiguda pronunciada en el consum ha portat la taxa subjacent a valors molt baixos. En aquest sentit, es pot destacar el cas del component de béns industrials sense productes energètics, que encara mantenen un creixement positiu a la zona euro (tot i que molt reduït), en contrast amb les retallades de preus a Catalunya i Espanya.

Els preus industrials abandonen la tendència negativa

Els preus industrials de sortida de fàbrica han tornat a la tendència de creixement interanual, després d'haver registrat taxes negatives al llarg de 2009. Així, arriben al mes de març a un 0,6%, en bona part perquè els preus del petroli actuals són més alts que els que es registraven fa un any. Per tipus de béns, només els de consum mantenen una caiguda anual dels preus, mentre que els encariments més destacats corresponen als béns intermedis (1,8%), seguits de l'energia. A Espanya, l'acceleració en els preus industrials resulta més intensa que en el cas català, i el ritme arriba a un 2,4% al març. En canvi, a la zona euro, amb dades fins al mes de febrer, s'observa una trajectòria més pausada que en els altres dos àmbits, amb un descens d'un -0,5%.

Evolució dels salaris i dels costos laborals

Les tarifes salarials pactades fins al mes de març en la negociació col·lectiva continuen amb la tendència cap a la moderació encetada l'any anterior

L'any 2009 va tancar amb un increment salarial pactat als convenis col·lectius del 2,47%, valor situat per sota de la mitjana estatal (2,59%) i a l'enregistrat el mateix període de l'any anterior (3,70%). En aquest sentit, convé recordar que la moderació de la inflació durant tot l'any 2009, amb variacions interanuals negatives en els dos trimestres centrals de l'any, ha fet que no siguin d'aplicació les clàusules de salvaguarda, de manera que l'increment salarial revisat ha coincidit amb el pactat (2,47%) i s'ha situat per sota del corresponent a l'any anterior (3,83%). D'altra banda, les dades disponibles fins al mes de març d'enguany assenyalen la continuïtat en la moderació dels salaris, i l'increment pactat a Catalunya en aquest període és de l'1,65%, dada, però, superior a l'enregistrada en el conjunt estatal.

Per sectors, els serveis (1,44%) i la indústria (1,47%) són els que han enregistrat un increment salarial pactat més baix enguany, dada significativa atès que aquests dos sectors comprenen la major part dels treballadors inclosos a la negociació col·lectiva, de manera que l'evolució d'aquests sectors contribueix a la moderació de la mitjana. Pel contrari, els sectors on més elevats han estat els increments pactats han estat l'agricultura (1,94%) i, especialment, la construcció (2,52%), tot i que l'increment ha estat inferior respecte del mateix període de l'any anterior.

Segons l'àmbit de negociació, l'augment enregistrat pels convenis d'àmbit empresarial fins al mes de març d'enguany, més ajustat a les condicions particulars de cada empresa, ha estat inferior (1,14%) a l'experimentat pels d'abast sectorial (1,69%). D'altra banda, la dinàmica dels salaris en els convenis col·lectius de nova signatura ha estat notablement més moderada (0,47%) que no pas la derivada dels acords plurianuals signats en anys anteriors (1,65%), tot i que cal tenir present que aquests darrers són els que afec-

Incrementos salarials pactats i revisats

Període gener-març 2010. % de variació interanual

	Acords col·lectius (en % del total)	Treballadors afectats (en % del total)	Increment salarial pactat (en %)
Segons àmbit de la negociació			
Empresa	82,6	7,3	1,14
Sector	17,4	92,7	1,69
Segons el sector			
Agricultura	0,5	0,1	1,94
Indústria	35,3	30,8	1,47
Construcció	1,2	18,4	2,52
Serveis	63,0	50,7	1,44
Segons la vigència			
De nova signatura	3,3	0,1	0,47
Plurianuals d'altres anys	96,7	99,9	1,65
Segons clàusula de revisió per garantia salarial			
sense clàusula prevista	49,9	12,9	1,51
amb clàusula no retroactiva	4,8	30,4	1,55
amb clàusula retroactiva	43,7	52,9	1,78
amb clàusula variable	1,6	3,8	1,07
Total	643	1.499.297	1,65

Font: Departament de Treball.

ten a la pràctica totalitat dels treballadors inclosos en la negociació col·lectiva durant aquests dos primers mesos de l'any.

Finalment, pel que fa a l'extensió de les clàusules de garantia salarial, enguany el 87,1% dels treballadors implicats en la negociació col·lectiva en tenen, i la majoria amb caràcter retroactiu (el 52,9% del total). Convé destacar la importància d'aquest darrer aspecte, ja que es tracta de la tipologia de convenis que presenten més impacte per la desviació de la inflació. Això no obstant, l'increment pactat en els convenis sense clàusula prevista ha estat força inferior (1,51%) a l'experimentat pels que incorporen clàusules, retroactives (1,78%) o no (1,55%), seguint amb la tendència encetada l'any anterior.

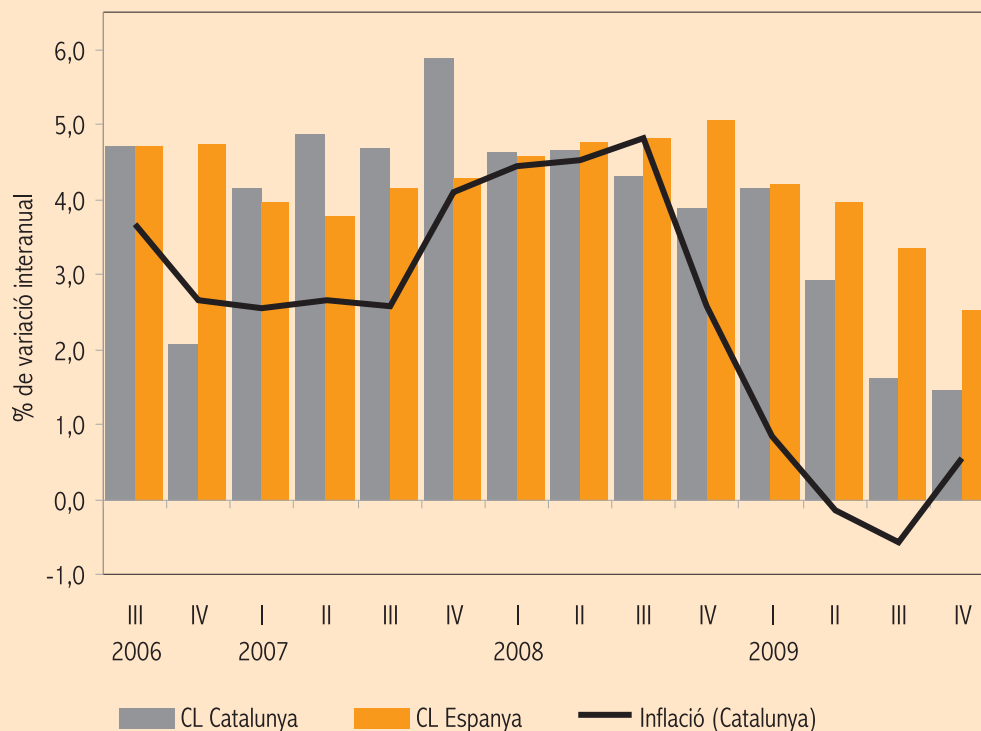
Els costos laborals a Catalunya es continuen desaccelerant i assolixen nous mínims al quart trimestre de l'any

Des del primer trimestre del 2009, l'INE ha publicat les dades de l'Enquesta trimestral de cost laboral (ETCL) sota la nova Classificació nacional d'activitats econòmiques (CNAE-2009).

Aquest canvi, juntament amb la incorporació d'altres novetats de caire metodològic, ha suposat una ruptura amb la sèrie de l'ETCL anteriorment publicada, de manera que no és possible comparar els resultats nous amb els de la sèrie anterior. Això no obstant, l'INE ha elaborat i publicat una sèrie nova enllaçada des de l'any 2000, amb estimacions retrospectives, però no inclou les dades desagregades per sectors econòmics en l'àmbit de les comunitats autònomes. El procés d'implantació de la CNAE-2009 ha conclòs amb la publicació de les dades del quart trimestre de l'any, de manera que la informació de costos laborals de què es disposa actualment té caràcter definitiu.

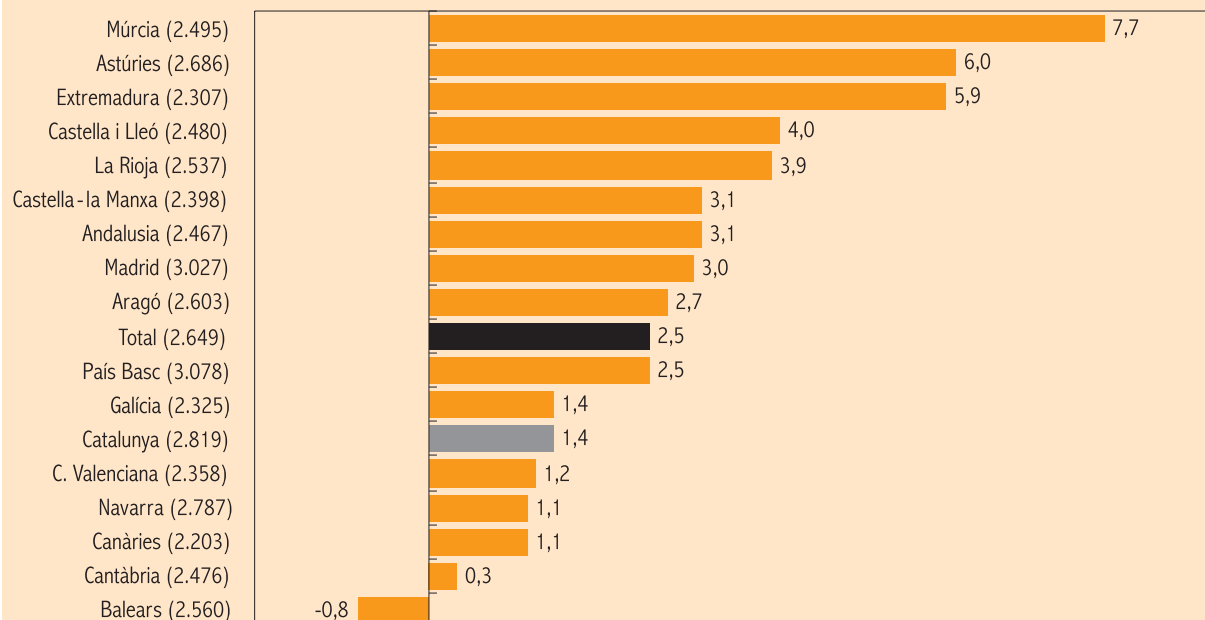
Tenint en compte els canvis metodològics esmentats, les dades de l'ETCL mostren com l'any 2009 els costos laborals per treballador i mes a Catalunya han experimentat una desacceleració important, i han assolit un creixement del 2,5% i han trencat, d'aquesta manera, la tendència a l'alça dels darrers anys. Aquesta tendència s'ha accentuat durant la segona part de l'any, especialment durant el quart trimestre, en què els

Evolució comparativa dels costos laborals per treballador i mes a Catalunya i a Espanya.
Sèries trimestrals

Cost laboral per treballador i mes a les comunitats autònomes

(% de variació interanual)

Els valors entre parèntesis corresponen al cost laboral mitjà del 4t. trimestre del 2009, mesurats en milers d'euros.

Font: INE (Enquesta trimestral de cost laboral).

costos laborals per treballador i mes a Catalunya han assolit un creixement de l'1,4% interanual, mínim des de l'inici de la sèrie l'any 2000. En general, es tracta de variacions més suaus que les experimentades el mateix període de l'any anterior i que les enregistrades en el conjunt de l'Estat (2,5% en el quart trimestre del 2009). Això no obstant, el comportament notablement moderat de la inflació d'ençà del quart trimestre de l'any anterior, que fins i tot ha assolit valors negatius durant els mesos centrals del 2009, ha situat els increments dels costos laborals per sobre del creixement dels preus.

En aquest context, Catalunya s'ha situat com la tercera comunitat autònoma amb un increment interanual inferior dels costos laborals. Així, les regions amb un creixement més elevat d'aquesta variable el quart trimestre del 2009 han estat Múrcia (el 7,7%), Astúries (el 6,0%) i Extremadura (5,9%), mentre que aquelles on els costos han crescut menys són Navarra i Canàries (1,1%), Cantàbria (0,3%) i Balears, on han caigut un -0,8% interanual. D'aquesta manera, el nivell mitjà dels costos laborals per treballador i mes

s'ha situat en 2.819 euros al territori català, un 6,4% per sobre de la mitjana espanyola (2.649 euros), i se situa entre les comunitats autònomes amb el nivell de costos laborals mensuals més alts, només per darrere del País Basc (3.078 euros) i Madrid (3.027 euros).

La considerable moderació experimentada pels costos laborals mensuals s'ha degut al menor creixement del component salarial ordinari, que representa més de dues terceres parts dels costos totals, i per la caiguda de l'extraordinari. A Catalunya, el primer ha crescut un 2,1% el quart trimestre del 2009, valor que se situa per sota de la mitjana de l'any, mentre que el component no ordinari, que comprèn entre d'altres els pagaments per hores extres i els endarreriments, ha enregistrat en aquests mesos una caiguda del -3,5% respecte del mateix període de l'any previ. Per la seva banda, el component extrasalarial, que inclou les cotitzacions a la Seguretat Social i les indemnitzacions per acomiadaments, s'ha desaccelerat amb el pas dels mesos durant el 2009 i ha passat a créixer un 2,8% interanual en els darrers tres mesos de l'any. En termes comparatius,

les dades de l'ETCL mostren l'existència d'algunes diferències en relació amb l'evolució seguida al conjunt de l'Estat, on els costos laborals també s'han moderat però ho han fet principalment pel creixement moderat del component extrasalarial (1,9%), mentre que els costos salarials extraordinaris han experimentat un increment superior al del cas català (5,0%).

La forta desaceleració experimentada pels costos laborals per treballador i mes s'explica en bona mesura per la disminució tant del nombre d'hores pactades (-1,5%) com de les hores efectives de treball (-2,3%) durant el 2009. Amb tot, la reducció en el nombre d'hores treballades a Catalunya s'ha vist moderada en el quart trimestre de l'any, mentre que al conjunt de l'Estat s'ha accentuat. En aquest

sentit, convé assenyalar que durant el quart trimestre del 2009 la jornada setmanal mitjana pactada, considerant conjuntament els treballadors a temps complet i a temps parcial, ha estat de 35,5 hores. D'aquestes, se n'ha perdut una mitjana de 5 hores a la setmana, una gran part per festes gaudides i vacances. D'altra banda, la dinàmica seguida per les hores efectives de treball ha conduït a un augment superior dels costos laborals per treballador i hora en relació amb les sèries mensuals. Així, els primers han crescut un 3,0% el quart trimestre del 2009 a Catalunya i un 5,1% al conjunt estatal, resultat coherent amb la major reducció de les hores efectives de treball experimentada en aquest darrer cas. Tot i així, es manté la tònica de moderació en els costos per hora.

Costos salarials i laborals

	Cost mitjà per treballador i mes *		Cost per hora de treball efectiva*	
	IV trim.	Mitjana	IV trim.	Mitjana
CATALUNYA				
Cost laboral total	1,4	2,5	3,0	4,8
Cost salarial	1,0	1,9	2,6	4,2
Cost salarial ordinari	2,1	2,4	3,8	4,7
Cost salarial extraordinari	-3,5	-1,4	-2,3	1,1
Cost laboral no salarial	2,8	4,3	4,4	6,5
Hores pactades	-1,4	-1,5		
Hores efectives de treball	-1,6	-2,3		
ESPANYA				
Cost laboral total	2,5	3,5	5,1	5,6
Cost salarial	2,7	3,2	5,3	5,3
Cost salarial ordinari	2,2	3,2	4,7	5,2
Cost salarial extraordinari	5,0	3,4	7,5	6,0
Cost laboral no salarial	1,9	4,3	4,4	6,4
Hores pactades	-1,0	-0,9		
Hores efectives de treball	-2,4	-2,0		

* Quart trimestre i mitjana de l'any 2009.

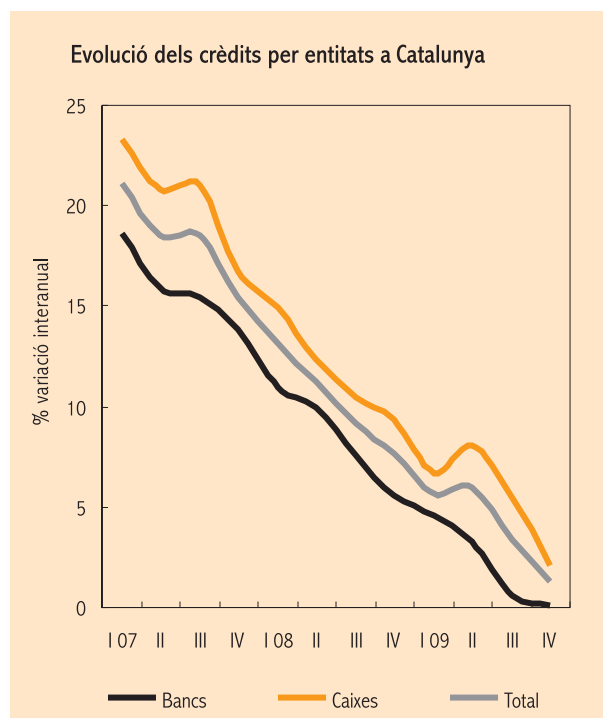
Font: INE.

6. El sector financer

Les entitats de dipòsit

Contenció en la concessió del crèdit destinat al sector privat

L'evolució del saldo del crèdit total concedit per les entitats de dipòsit (bancs, caixes d'estalvi i cooperatives de crèdit) al final de 2009 presenta taxes de creixement interanual positives a Catalunya, de l'1,3%; per al conjunt de l'Estat, en canvi, hi ha una lleugera variació negativa, -0,4%. El crèdit al sector privat encara creix menys, només un 0,9% interanual a Catalunya, mentre que a nivell estatal cau un 1,2%.

Font: Banc d'Espanya i elaboració DG Política Financera i Assegurances.

Si es compara el volum de crèdit dels darrers anys es pot apreciar la magnitud de la frenada: al desembre de 2009 el crèdit total al conjunt espanyol es redueix en 20.960 milions d'euros respecte a l'existent l'any anterior (enfrent dels 103.184 milions d'augment interanual a desembre de 2008 o dels 248.935 milions nous de 2007); a Catalunya ha augmentat el 2009 en 3.060 milions d'euros, enfrent dels 22.396 o els 35.586 milions d'euros d'increment al 2008 i al 2007 respectivament.

La desacceleració és generalitzada per a totes les finalitats i subjectes del crèdit, com mostren les dades disponibles a escala estatal. El crèdit destinat al finançament de les llars disminueix un 0,7% interanual (davant de creixements del 3,8% al 2008 i del 12,7% al 2007); el destinat al finançament d'activitats productives ha intensificat la caiguda a finals d'any i decreix un 2,5% interanual (enfrent del 7,8% de creixement de 2008 i el 20,7% que va créixer al 2007).

Per grups d'activitat, les variacions interanuals són negatives en tots els sectors: -3,4% interanual en el crèdit destinat a la construcció i promoció immobiliària, -2,5% en les activitats industrials i -11,9% interanual en les activitats agràries; el destinat als serveis (exclosa la promoció immobiliària), que conservava taxes positives fins al tercer trimestre, cau un -0,6% a final de 2009. La davallada més intensa en el crèdit concedit es registra al sector de la construcció (-14,1% al final d'any), mentre que el crèdit a promotors immobiliaris encara creix un 1,7 interanual al final de 2009, a causa dels refinançaments oferts per les entitats per evitar l'augment de la morositat.

Del crèdit destinat a les famílies, el destinat a l'adquisició i rehabilitació d'habitatges, que en

Crèdits per entitats (%variació interanual)

	Catalunya				Espanya			
	Caixes	Bancs	Coop. crèdit	Total	Caixes	Bancs	Coop. crèdit	Total
31.12.2007	16,8	13,9	12,2	15,5	17,2	16,2	16,5	16,7
31.12.2008	9,4	5,6	1,5	7,7	6,9	6,1	5,6	6,5
30.09.2009	5,5	0,6	3,4	3,4	1,1	0,9	1,7	1,0
31.12.2009	2,1	0,1	4,2	1,3	-0,5	-0,6	1,3	-0,4

Font: Banc d'Espanya i elaboració DG Política Financera i Assegurances.

Evolució del crèdit privat per finalitats (% variació interanual)

Dades de l'economia espanyola

	Activitats productives	Persones físiques		
		Total	Adq. i rehab. habitatge	Béns consum i altres
2007				
I trim.	28,1	20,1	20,0	13,8
II trim.	27,6	17,4	18,2	9,6
III trim.	25,0	15,2	16,5	6,9
IV trim.	20,7	12,7	13,6	9,3
2008				
I trim.	17,9	10,5	11,2	7,7
II trim.	14,1	8,3	8,7	6,5
III trim.	10,5	6,3	6,9	0,7
IV trim.	7,8	3,8	5,1	-0,9
2009				
I trim.	5,9	0,8	2,6	-6,0
II trim.	1,6	-0,2	1,0	-4,8
III trim.	-0,9	-0,8	0,1	-4,3
IV trim.	-2,5	-0,7	-0,2	-2,6

Font: Banc d'Espanya i elaboració DG Política Financera i Assegurances.

constitueix el 80%, al desembre 2009 mostra la primera taxa interanual negativa, -0,2%, i la resta del crèdit a famílies modera el ritme de baixada en què se situa des de final de 2008, el -2,6% interanual al desembre de 2009.

Cal destacar que, en l'àmbit estatal, el volum de crèdit viu al sector privat al final de 2009 (1,8 bilions d'euros) és inferior en 32.848 milions

d'euros a l'existent al final de 2008. També ho és per als dos grups de destinació: el que finança activitats productives és 25.662 milions d'euros inferior i el destinat al finançament de les llars és 5.482 milions d'euros inferior a l'existent a 31 de desembre de 2008.

La inversió creditícia de les caixes d'estalvi al llarg de 2009, tot i la desacceleració més pronun-

Quotes de mercat (altres sectors residents) de les entitats de crèdit. %

	Catalunya					Espanya				
	Caixes d'estalvi		Bancs	Coop. crèdit	Total	Caixes d'estalvi		Bancs	Coop. crèdit	Total
	Total	Caixes catalanes				Total	Caixes catalanes			
Quotes crèdits										
31.12.2007	56,80	44,61	42,02	1,18	100,00	49,23	15,92	45,41	5,36	100,00
31.12.2008	57,71	45,76	41,17	1,12	100,00	49,46	16,26	45,21	5,33	100,00
30.09.2009	58,94	47,27	39,93	1,13	100,00	49,59	16,34	45,01	5,40	100,00
31.12.2009	58,34	46,56	40,51	1,15	100,00	49,63	16,37	44,93	5,44	100,00
Quotes dipòsits										
31.12.2007	72,29	67,71	26,31	1,40	100,00	52,00	20,78	41,20	6,80	100,00
31.12.2008	70,97	66,11	27,68	1,35	100,00	50,99	20,27	42,52	6,49	100,00
30.09.2009	70,54	65,49	28,05	1,41	100,00	51,65	20,59	41,47	6,88	100,00
31.12.2009	71,06	65,75	27,51	1,43	100,00	51,75	20,38	41,28	6,97	100,00

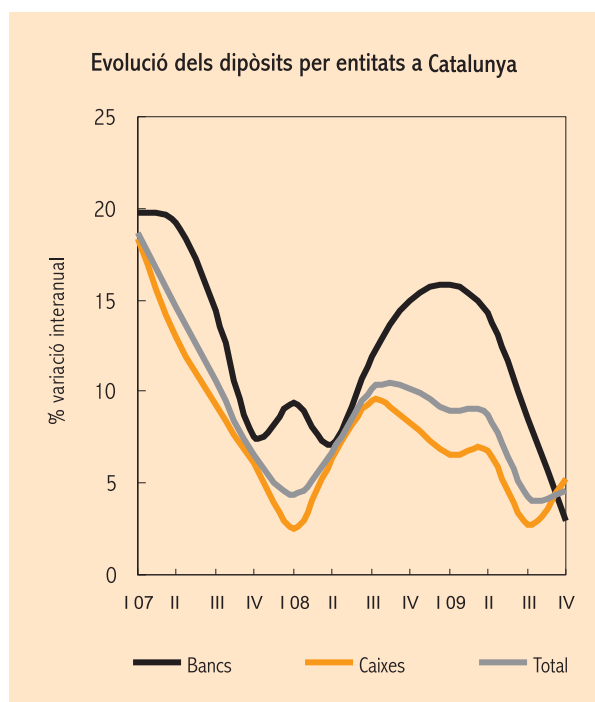
Quotes de dipòsits calculades sobre el total de dipòsits en les comunitats autònomes.

Font: Banc d'Espanya i elaboració DG Política Financera i Assegurances.

ciada del darrer trimestre, ha mostrat un comportament força per sobre de la dels bancs a Catalunya, de manera que la quota de mercat per al conjunt de caixes d'estalvi guanya 0,63 punts interanuals. Aquest guany de quota de les caixes es concentra en les caixes catalanes (0,80 punts més interanuals), ja que la resta en perd. Al conjunt estatal, on des del desembre de 2008 el crèdit de les caixes també ha tornat a créixer per sobre del dels bancs, són també les caixes les que guanyen quota.

La captació de dipòsits es modera al llarg de 2009

Si bé l'any 2008 els dipòsits van exhibir un comportament expansiu arran de l'esforç comercial de les entitats de dipòsit per pal·liar el dèficit de liquiditat que patien amb el suport, en el darrer trimestre, de l'ampliació de les seves garanties, el creixement d'aquests dipòsits al llarg de 2009 es modera, especialment al segon semestre. L'entorn econòmic recessiu existent, la moderació de la concessió de crèdit i la menor tensió en l'accés als mercats de finançament a l'engròs amb un descens de les retribucions redueixen les necessitats de captació de dipòsits per part de les entitats, sense oblidar l'existència de l'apellació il·limitada de liquiditat a un tipus fix baix al Banc Central Europeu al llarg de l'any. Així, al desembre de 2009 la taxa de creixement dels dipòsits solament augmentava un 4,6% interanual a Catalunya, mentre que al conjunt estatal disminuïa un 0,1%. Pel que fa als dipòsits captats al sector privat, a Catalunya creixen un 3,4% interanual i a Espanya decreixen un 0,4%. Per tipus de dipòsit, mentre que al 2008 el creixement es va basar exclusivament en els dipòsits a

Font: Banc d'Espanya i elaboració DG Política Financera i Assegurances

termini, al 2009, el baixíssim context de tipus d'interès ha afavorit que hagin deixat de créixer. Paral·lelament a la contenció dels dipòsits, s'ha apreciat un increment en les subscripcions de fons d'inversió i una tendència general dels agents privats a reduir-ne el deute. Per tant, una part de la davallada del crèdit viu també pot provenir de la demanda (reducció del palanquejament).

En termes de quota de mercat, el major dinamisme en la captació de dipòsits, fins al tercer trimestre, dels bancs els va permetre un guany de quota a Catalunya; al final de l'any, però, l'increment torna a ser més moderat que el de les caixes i la quota se situa en un 27,51% dels dipòsits a Catalunya, 0,17 punts per sota de la d'un any abans. El conjunt de caixes guanyen 0,09

Dipòsits per entitats (% variació interanual)

	Catalunya				Espanya (*)			
	Caixes	Bancs	Coop. crèdit	Total	Caixes	Bancs	Coop. crèdit	Total
31.12.2007	6,2	7,6	7,7	6,6	12,5	10,6	9,8	11,5
31.12.2008	8,4	15,0	6,7	10,1	7,8	8,9	5,4	8,1
30.09.2009	2,7	8,5	4,1	4,3	3,0	-1,4	4,9	1,3
31.12.2009	5,2	2,9	9,4	4,6	2,0	-3,6	6,3	-0,1

(*) Evolució dels dipòsits en les CA de les administracions públiques i d'altres sectors residents.

Font: Banc d'Espanya i elaboració DG Política Financera i Assegurances.

punts dels cedits pels bancs fins al 71,06% del mercat i les cooperatives en guanyen pràcticament els mateixos, fins a l'1,43% dels dipòsits a Catalunya. Les caixes catalanes perden 0,36 punts, fins al 65,75% dels dipòsits a Catalunya al 2009.

En l'àmbit estatal, la quota de dipòsits dels bancs ha disminuït al llarg de l'exercici fins al 41,28%, una pèrdua interanual d'1,24 punts, 0,76 dels quals adquireixen les caixes, que se situen al 51,75% del mercat; els 0,48 restants, les cooperatives de crèdit, que quasi ratllen el 7% dels dipòsits a Espanya. Les caixes catalanes guanyen 0,11 punts de quota, fins al 20,38% dels dipòsits a Espanya.

Les entitats de dipòsit han acudit massivament a les facilitats de liquiditat que ha ofert el BCE

L'any 2009 s'ha fet palesa l'opció de les entitats de dipòsit d'apel·lar al BCE i als mercats majoristes per obtenir la liquiditat que necessiten, a un cost inferior al que haurien de retribuir els dipòsits del públic. Simultàniament, amb una contenció del crèdit, la seva estructura de finançament està més equilibrada que mai. En aquest context, l'apellació a la clientela només la realitzen en instruments de capital per millorar el seu nivell de solvència, de manera que els bancs i les caixes espanyols van col·locar en la primera part de l'any tantes obligacions subordinades i participacions preferents com dipòsits.

A final del primer trimestre de 2010 molt probablement es tornin a alterar les posicions ja que el sector ha tornat a desencadenar una «guerra pel passiu» per captar la liquiditat, que ja no pot obtenir amb caràcter il·limitat del Banc Central Europeu en finalitzar progressivament l'oferta excepcional de 2009. D'altra banda, tenen una necessitat addicional de liquiditat per cobrir l'amortització del seu propi deute davant de les eventuals dificultats i l'encariment de les renovacions.

La morositat continua creixent malgrat la desacceleració de final d'any

La taxa de morositat registrada en el crèdit total al sector privat i en els components principals va continuar creixent al llarg de 2009, tot i que

d'una manera no tan accelerada com fins al març. La taxa de mora del crèdit total al sector privat se situa en el 5,08% a final de 2009, en el crèdit per a activitats productives arriba al 6,24%, mentre que la taxa de morositat del crèdit a les llars s'ha moderat al darrer trimestre de l'any i se situa en un 3,68%, per sota dels nivells registrats al juny i al setembre.

Entre les activitats productives, el major repunt interanual, 3,89 punts més, es registra en els dubtosos del crèdit al sector de la construcció més promoció immobiliària, que presenten la taxa de morositat més elevada, el 9,61% del seu crèdit (considerat per separat, la construcció té una mora del 8,5% i la promoció, del 10,1%). En un nivell més baix hi ha la taxa de morositat de la indústria, que se situa en el 4,09% del crèdit, i la dels serveis, en el 3,12%. En totes les activitats econòmiques les taxes han crescut però amb uns repunts interanuals a final d'any més moderats que els registrats al llarg de l'exercici.

Al contrari del sector productiu (exclòs el sector agrari), que continua augmentant el volum de morosos, l'import morós del crèdit a les famílies s'ha reduït un 4% al darrer trimestre de l'any en relació amb el setembre, reducció trimestral que no s'havia registrat fins aquest moment d'ençà de l'inici de la crisi, i que tant pot ser un «brot verd» com per l'èxit de les polítiques d'adjudicacions d'immobles executades per les entitats de crèdit per arribar-hi.

Per finalitats del crèdit a les famílies, el destinat a l'adquisició i rehabilitació d'habitatge redueix el volum de morosos un 5,3% trimestral i situa la taxa en el 2,89% del crèdit, 0,51 punts per sobre de la taxa de final de 2008; la resta del crèdit a les famílies redueix el volum de morosos un 1,7% trimestral i situa la taxa de mora en el 6,91% del crèdit, 1,57 punts per sobre de la d'un any abans.

Les taxes de morositat registrades per cadascun dels grups d'entitats de dipòsit al desembre de 2009 són del 5,02% per bancs (2,21 punts més que al desembre 2008), del 5,05% per caixes (1,26 punts més) i del 3,76% per cooperatives de crèdit (0,95 punts més). El conjunt d'entitats de crèdit (si als anteriors afegim els establiments financers de crèdit) suporten una morositat del 5,10% del crèdit (1,72 punts per sobre de 2008).

Taxa de morositat per finalitats del crèdit a altres sectors residents

Dades de l'economia espanyola

	Activitats productives						Persones físiques		
	Total	Activitats			Construcció i act. Immob.	Total	Adq. i rehab. habitatge	Béns consum i altres	
		agràries	Indústria	Serveis					
2007									
I trim.	0,75%	0,86%	1,22%	1,25%	0,84%	0,37%	0,80%	0,48%	1,96%
II trim.	0,76%	0,46%	1,16%	1,14%	0,76%	0,38%	0,87%	0,52%	2,17%
III trim.	0,84%	0,68%	1,29%	1,08%	0,78%	0,44%	1,01%	0,64%	2,43%
IV trim.	0,92%	0,74%	1,26%	0,98%	0,80%	0,59%	1,11%	0,72%	2,60%
2008									
I trim.	1,20%	1,00%	1,39%	1,03%	0,95%	1,01%	1,42%	0,99%	3,07%
II trim.	1,70%	1,58%	1,69%	1,18%	1,17%	2,01%	1,81%	1,32%	3,67%
III trim.	2,63%	2,81%	2,00%	1,54%	1,57%	4,20%	2,36%	1,85%	4,40%
IV trim.	3,37%	3,67%	2,22%	2,07%	1,81%	5,72%	2,97%	2,38%	5,34%
2009									
I trim.	4,26%	4,78%	3,01%	2,71%	2,33%	7,50%	3,60%	2,86%	6,68%
II trim.	4,60%	5,28%	3,38%	3,44%	2,71%	8,07%	3,76%	3,02%	6,74%
III trim.	4,86%	5,69%	3,36%	3,85%	3,00%	8,54%	3,85%	3,05%	7,13%
IV trim.	5,08%	6,24%	3,39%	4,09%	3,12%	9,61%	3,68%	2,89%	6,91%

Font: Banc d'Espanya i elaboració pròpia.

Si bé per caixes i cooperatives les taxes de morositat havien registrat una desacceleració, i fins i tot una disminució, als darrers mesos de l'any, les dades inicials de 2010 mostren un repunt de taxes: al febrer de 2010 són del 5,29% per a

bancs, del 5,43% per a caixes i del 4,04% per a cooperatives de crèdit. Els establiments financers de crèdit es mantenen en la taxa de desembre 2009, 10,21%, i el conjunt d'entitats de crèdit se situa en el 5,54%.

Mercat de valors

L'Ibex-35 tanca el primer trimestre amb una davallada del 9%, il·lustrat pels dubtes sobre l'estat de les finances gregues

Els primers mesos de l'any han vingut marcats per una certa millora de l'entorn macroeconòmic internacional, resultat en bona part de la progressiva normalització d'algunes peces importants del sistema financer. Les mesures expansives adoptades pels diferents governs i pels bancs centrals, juntament amb la recuperació del comerç internacional, van permetre que una part important de les economies avançades més rellevants comencessin a abandonar la recessió des de la segona part del 2009. La millora en les perspectives de creixement econòmic i la notable moderació de les pressions inflacionistes han permès que els tipus d'interès oficials es mantinguin durant el primer trimestre de 2010 en nivells històricament baixos, entre el 0% i el 0,25% als EUA, el 0,5% al Regne Unit i l'1% a la zona euro, si bé en algunes economies desenvolupades, com l'australiana o la noruega, els bancs centrals respectius han incrementat els seus tipus d'interès com a mínim en una ocasió des de finals del 2009 davant l'existència d'indicis de recuperació econòmica i d'un augment de la inflació per sobre del previst.

Tot i la millora de les perspectives macroeconòmiques, des de l'inici del 2010 gran part dels mercats nacionals de renda variable han enregistrat pèrdues importants, llevat de les plataformes de valors llatinoamericanes. Això no obstant, la volatilitat roman a nivells relativament reduïts, malgrat el repunt observat recentment i el lleu deteriorament en les condicions de liquiditat, si bé aquestes són substancialment millors que fa un any. En aquest context, l'Ibex-35, que va acumular una revalorització propera al 30% en el conjunt del 2009, ha iniciat el 2010 enregistrant unes pèrdues del 9,0% en el primer trimestre de l'any, il·lustrat pels dubtes sobre l'estat de les finances públiques gregues i la incertesa generada pels diversos anuncis del Govern nord-americà sobre l'adopció de possibles mesures en matèria fiscal i regulatòria que, en cas de materialitzar-se, podrien tenir un impacte notable sobre la banca als EUA.

Per la seva banda, el volum de contractació al mercat borsari espanyol, que s'havia caracteritzat per un comportament irregular al llarg del 2009, amb un notable descens del 29% en el total de l'any, ha mostrat signes de recuperació durant els primers mesos de l'any, segons reflecteixen les dades de mitjanes diàries. Així, la contractació mitjana diària de l'any fins a mitjan mes de març es va situar en els 3.748 milions d'euros, dada que representa un creixement del 7% respecte de l'enregistrada en tot el 2009.

Pel que fa a l'evolució més recent de l'Ibex-35, aquest se situa en 11.040,6 punts,¹ amb una lleu

Índexs de les borses espanyoles

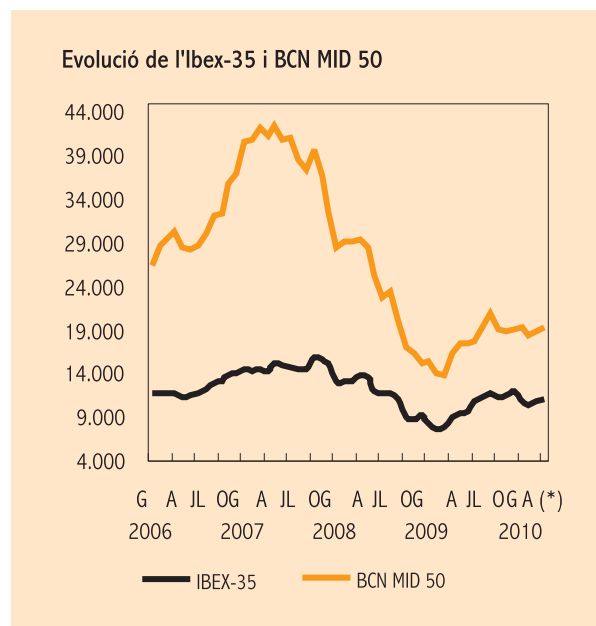
Índex	Valor a 31.03.10	% variació		
		del 31.03.09 al 31.03.10	del 31.12.09 al 31.03.10	del 31.12.09 al 26.04.10
Ibex-35	10.871,30	39,1	-9,0	-7,53
Barcelona Global-100	840,04	45,4	-10,2	-9,07
Madrid	1.123,08	37,4	-9,6	-8,44
Bilbao	1.782,21	36,3	-7,3	-6,88
València	1.044,18	45,7	-8,4	-8,18
BCN MID-50	18.936,80	37,6	-0,4	2,00
FTSE Latibex All-Share	3.716,20	80,7	6,9	9,94

Font: Reuters i DG Política Financera i Assegurances.

¹ Dada a 26 d'abril de 2010.

pujada de l'1,6% respecte de finals de març, en bona mesura gràcies als bons resultats macroeconòmics de l'economia nord-americana.

Durant els primers mesos del 2010, diversos factors van incrementar l'aversion al risc dels inversors als mercats europeus de renda variable, que va donar lloc a episodis d'una certa inestabilitat caracteritzats per descensos en els preus i, recentment, a repunts de la volatilitat. Això no obstant, l'anunci la primera quinzena de març d'un pla de consolidació fiscal per part del Govern grec i la publicació de diverses dades macroeconòmiques i de resultats empresarials favorables van contribuir a un nou ascens de les cotitzacions, que ha portat a la majoria d'índexs europeus a mantenir-se, en general, en valors positius. Els índexs que presenten un millor comportament són el Footsie 100 anglès i el Dax Xetra alemany, amb revaloritzacions el primer trimestre de l'any del 4,9% i del 3,3% interanuals, respectivament, mentre que el CAC 40 francès va enregistrar un increment de l'1,0%. Per la seva banda, l'Euro Stoxx 50, índex representatiu de les principals empreses europees, es va situar en un terme mig amb una revalorització de l'1,9% interanual. Contràriament, el principal índex italià, el MIB 30, és un dels pocs que, juntament amb l'Ibex-35 espanyol, ha presentat una evolució desfavorable, amb una davallada del -1,7%. Fora d'Europa, el Dow Jones americà va tancar el

(*) Dades a 26 d'abril de 2010.
 Font: Borsa de Valors de Barcelona i Reuters
 (índex Ibex-35 01.01.1990 = 3.000, índex BCN MID 50 01.01.1994 = 4.000)

trimestre amb guanys al voltant del 4,1%, propers als de la borsa japonesa (del 5,2%).

Pel que fa a la Borsa de Valors de Barcelona, l'índex BCN MID-50² ha tancat el primer trimestre de l'any amb un rendiment negatiu del -0,4%, caiguda més moderada que la patida per la resta d'índexs nacionals i que la reducció experimentada per l'Ibex-35 (del -9,0%), atès el menor impacte que ha tingut en les empreses de capitalització mitjana el temor al contagi dels problemes del deute grec en la nostra economia.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals

		% variació		
		de 31.03.10 a 31.03.09	de 31.12.09 a 31.03.10	de 31.12.09 a 26.04.10
Euro Stoxx 50	Zona euro	44,8	1,9	3,4
CAC 40	França	41,6	1,0	1,9
MIB 30	Itàlia	36,7	-1,7	-1,7
Ibex-35	Espanya	39,1	-9,0	-7,5
Dax Xetra	Alemanya	50,6	3,3	6,1
Footsie 100	Regne Unit	44,7	4,9	6,3
Dow Jones	EUA	42,7	4,1	7,5
Nikkei 225	Japó	36,8	5,2	5,9

Font: Reuters i DG Política Financera i Assegurances.

² Índex que agrupa les cinquanta companyies mitjanes de més contractació en aquesta Borsa, i que no formen part de l'Ibex-35.

Volum efectiu de contractació a la Borsa de Valors de Barcelona

Tipus de valor	% variació	
	Milions d'euros a 31.03.10	del 31.03.09 al 31.03.10
Efectes públics	16.806,7	-4,3
Obligacions	60,0	-20,2
Accions	52.802,6	20,9
Fons cotitzats	105,4	-6,7
Warrants	40,9	-49,1
Drets	8,7	-88,4
Segon mercat	0,0	-96,2
Total	69.824,4	13,4

Font: Borsa de Valors de Barcelona i DG de Política Financera i Assegurances.

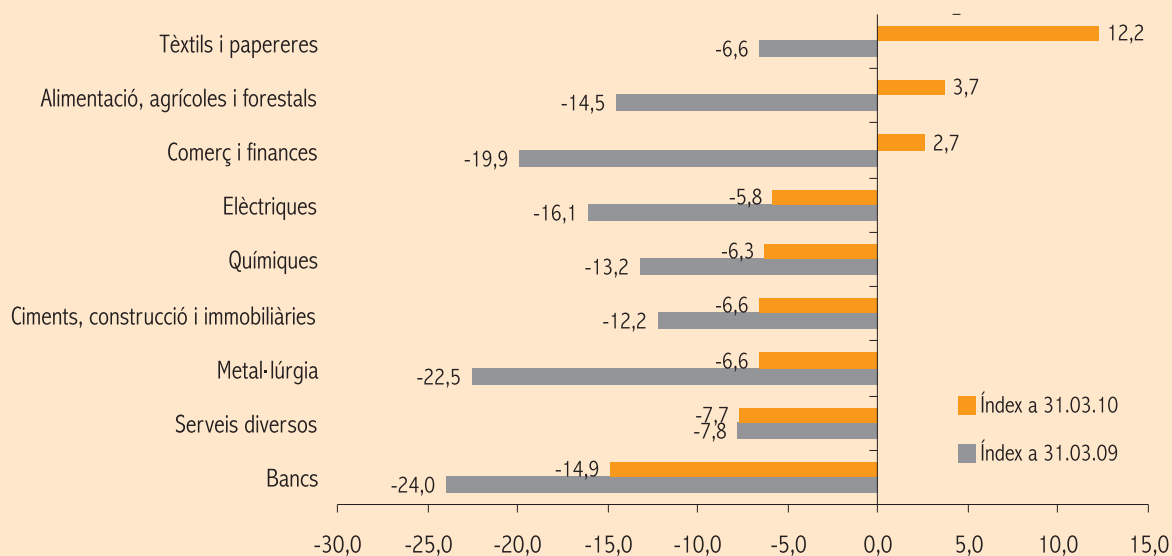
Així mateix, convé assenyalar que la variació interanual de l'índex BCN MID-50 és del 37,6%, molt semblant a la de l'Ibex-35 (39,1%).

La quota de mercat de la Borsa de Barcelona experimenta una lleugera reducció en un context d'augment del volum de contractació

El volum de contractació a la Borsa de Barcelona ha augmentat un 13,4% al primer trimestre del 2010 respecte del mateix trimestre de l'any anterior, i se situa en 69.824,4 milions d'euros. Aquest increment és el resultat de la recuperació

de la contractació d'accions al Primer mercat, que enguany ha experimentat un augment del 20,9% respecte de l'any anterior; així, el pes de la contractació de renda variable se situa al 75,6%, dada superior a la corresponent al primer trimestre del 2009 (71,3%). En canvi, cal destacar l'evolució desfavorable de la resta de valors, en especial dels de Segon mercat, drets i warrants, així com també de les obligacions. A finals de març, la quota de la Borsa de Barcelona en el conjunt estatal se situa en el 28,3% (al primer trimestre del 2009 va ser del 30,3%).³

Variació dels índexs sectorials de la Borsa de Barcelona

Variacions calculades emprant base índex any 2008: 1.1.09 = 100. Base índex any 2009: 1.1.10 = 100.

Font: Borsa de Valors de Barcelona i DG de Política Financera i Assegurances.

³ Inclouent-hi SIBE, MAB, ETF, LATIBEX i warrants.

El comerç i les finances presenten l'evolució més positiva

Els índexs sectorials de la Borsa de Barcelona presenten el primer trimestre d'enguany descensos generalitzats, si bé alguns sectors presenten avenços importants. El que ha presentat una evolució més desfavorable és el dels bancs, amb un descens del 14,9%, seguit pel de serveis diversos (-7,7%) i els de la metal·lúrgia i ciments, construcció i immobiliàries (-6,6% en ambdós casos). També enregistren caigudes destacables el primer trimestre de l'any els índexs del químic (del -6,3%) i el de les elèctriques (-5,8%). Convé assenyalar, però, que tres sectors han presentat variacions positives en els tres primers mesos de l'any: el del comerç i finances (2,7%), el d'alimentació (3,7%) i, de forma especial, l'índex de tèxtils i papereres (12,2%). En general, l'evolució seguida per aquests índexs sectorials ha estat més favorable que la seguida el mateix període de l'any anterior.

Disminueix la contractació al Mercat del Deute Públic de Catalunya

La negociació acumulada el primer trimestre del 2010 en el Mercat de Deute Públic de Catalunya suma un total de 16.826,17 milions d'euros, un 4,2% menys respecte del mateix període de l'any anterior. Així mateix, el nombre d'operacions realitzades disminueix de forma considerable, un 41,4% respecte del mateix període de l'any anterior. Aquest mercat ha representat enguany un 24,1% del total negociat a la Borsa de Valors de Barcelona en el primer trimestre, dada inferior al 28,5% del mateix període del 2009. El nominal total admès a negociació ha estat de 13.164,05 milions d'euros, del qual el 68,3% es troba en mans de no residents, i està representat per 46 emissions de bons i obligacions i 11 emissions de pagarés, amb un volum mitjà de contractació diari de 262,9 milions d'euros. Els creadors de mercat han ordenat el 83,8% de les operacions, actuació que obeeix al compromís assumit per aquestes entitats financeres de dotar-lo de liquiditat.

Mercat del Deute Públic de Catalunya a la Borsa de Valors de Barcelona

Període de l'1 de gener al 31 de març de 2010

Tipus d'operació ordenada	Nombre d'operacions		Volum contractat		
	31.03.10	% variació de 31.03.09 a 31.03.10	Milions d'euros		% variació de 31.03.09 a 31.03.10
				31.03.10	% distribució
Compra/venda simple al comptat	428	86,9	2.415,61	14,4	-4,3
Compra/venda a termini	5	150,0	37,65	0,2	nd
Doble - Repo a un dia	420	16,0	4.023,75	23,9	-35,9
Doble - Repo a més d'un dia	62	106,7	66,45	0,4	-20,6
Simultànies al comptat	429	-77,4	4.926,76	29,3	-18,7
Altres operacions	221	44,4	5.355,94	31,8	118,7
Total	1.565	-41,4	16.826,17	100,0	-4,2

Font: Borsa de Valors de Barcelona i DG de Política Financera i Assegurances.

7. El sector públic

L'aportació addicional de recursos del nou model de finançament suavitza la davallada dels ingressos

L'execució pressupostària dels ingressos de la Generalitat de Catalunya el primer trimestre de l'any presenta una reducció dels drets liquidats del 5,1%, amb un grau d'execució del 22,8% de les previsions inicials.

Els impostos directes disminueixen un 14,3%, evolució que s'explica perquè els ingressos a compte del tram autonòmic de l'IRPF, que suposen el gruix més significatiu d'aquest capítol, disminueixen enguany el 13,7%, segons les previsions efectuades pel Ministeri d'Economia i Hisenda, mentre que l'any anterior es van incrementar un 22,9%. La liquidació de l'IRPF es fa mitjançant aportacions a compte basades en estimacions anuals prèvies, per la qual cosa, fins al present exercici, no s'havia donat una davallada dels ingressos d'aquest capítol, tot i que la disminució de les rendes havia minvat la recaptació d'aquest impost. En canvi, els impostos indirectes havien experimentat una incidència més directa de la crisi econòmica ja que els ingressos de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats es troben altament vinculats a les transaccions immobiliàries, i els

impostos de consums específics a l'evolució del consum, i ambdós fets econòmics han experimentat un retrocés important. El primer trimestre del 2010, els drets liquidats d'aquest capítol d'imposts indirectes s'han reduït un 14,2% com a conseqüència de la notable davallada de l'IVA (-30,8%). Aquest ingrés també es liquida segons les previsions realitzades pel Ministeri d'Economia i Hisenda, que tenen en compte la contracció del consum com a conseqüència de la crisi econòmica. D'altra banda, la davallada se suavitza perquè els impostos de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats presenten un impuls positiu (2,2%), així com els impostos sobre consums específics (3,6%), tot i que amb un menor grau d'execució (21,7%). Les taxes i altres ingressos completen els ingressos tributaris i presenten una evolució positiva (1,9%).

Pel que fa a les transferències corrents, els drets liquidats s'incrementen un 19,6%. La dotació addicional corresponent al nou sistema de finançament (Acord 6/2009 del Consell de Política Fiscal i Financera), que es va començar a fer efectiva el desembre del 2009, ha aportat uns recursos de 585,6 milions en el primer trimestre del 2010, que compensen en part la davallada dels ingressos totals. En canvi, baixen els ingressos del Fons de suficiència (-8,9%), així com les transferències de l'Estat a les corporacions locals (-19,5%), en les quals la Generalitat únicament fa una funció de caixa pagadora. Per

Estat d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat a 31 de març de 2010

(milions d'euros)

	Previsions inicials	Drets liq. (DL)	Ingressos recaptats	% variac. DL 10/09
Impostos directes	6.387	1.598	1.536	-14,3
Impostos indirectes	6.323	1.489	1.443	-14,2
Taxes i altres ingressos	490	118	72	1,9
Transferències corrents	9.533	1.986	1.977	19,6
Ingressos patrimonials	54	2	2	-87,7
Operacions corrents	22.786	5.193	5.029	-3,7
Alienació d'inversions	-	0	0	-
Transferències de capital	314	73	62	-54,4
Operacions de capital	314	73	62	-54,4
Ingressos no financers	23.100	5.266	5.091	-5,1

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

últim, les transferències de capital disminueixen un 54,4%.

Contenció de les despeses

Les despeses no financeres s'incrementen un 1,4% respecte al primer trimestre de l'exercici anterior, i el grau d'execució dels crèdits definitius se situa en el 21,1%, per efecte de la contenció a la qual està sotmesa la despesa.

Les despeses de remuneracions de personal, que representen el 19,3% de les obligacions reconegudes totals, presenten una intensa moderació, amb una taxa de creixement del 2,9% respecte de l'any anterior i un grau d'execució del 22,1%. Les compres de béns corrents i serveis creixen un 10,9%, evolució que respon a la contenció de l'execució dels crèdits definitius (12,9%). D'altra banda, els interessos baixen un 14,1%, i s'han executat l'11,4% dels crèdits. Les transferències corrents concentren el 68,1% de les obligacions reconegudes i disminueixen el 0,9%, fet que repercuteix significativament en la moderació de la liquidació de la despesa total. Les operacions de capital, que tenen una distribució més irregular en el temps, augmenten molt per sobre de la mitjana, amb una taxa del 25,2%, i en aquest trimestre tenen un grau d'execució del 16,7%.

S'incrementa la recaptació de l'impost de transmissions patrimonials

L'estat d'execució del pressupost vist en l'apartat anterior mostra les dades de drets liquidats de l'exercici segons el criteri de meritació, mentre que la recaptació tributària d'aquest apartat fa referència als ingressos recaptats segons el criteri de caixa, que considera també els imports recaptats durant l'any que corresponen a exercicis anteriors. La diferència de criteris fa que les xifres d'ambdues fonts no coincideixin.

El primer trimestre del 2010, la recaptació tributària de la Generalitat cau un 9,0%, ritme menys intens que el dels trimestres anteriors. L'impuls és degut a què, després de deu trimestres acumulats de davallada, la recaptació de l'impost sobre transmissions patrimonials experimenta un creixement positiu, i se situa en un 25,2% per sobre del primer trimestre de l'any anterior. Aquest fet s'explica per la millora de l'evolució de la compravenda d'habitatges iniciada el quart trimestre del 2009, deguda principalment al repunt de les compravendes d'habitatges usats. El darrer trimestre del 2009, aquestes van assolir una evolució positiva en relació amb l'exercici anterior, que s'ha accentuat en els primers mesos del 2010 (amb un creixement interanual del 28,9% al gener i del 74,2% al febrer). Al seu torn, l'impost

Estat d'execució del pressupost de despeses de la Generalitat a 31 de març de 2010

(milions d'euros)

	Crèdits inicials	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes (OR)	Pagaments efectius	% variació OR 10/09
Remuneracions personal	5.479	5.494	1.214	1.201	2,9
Compra béns corrents i serveis	1.563	1.651	214	82	10,9
Interessos	1.119	1.119	127	126	-14,1
Transferències corrents	18.450	18.772	4.293	2.322	-0,9
Fons de contingència	150	143	0	0	0,0
Operacions corrents	26.760	27.178	5.848	3.731	-0,1
Inversions reals	1.126	1.167	259	118	47,6
Transferències de capital	1.288	1.580	200	43	4,7
Operacions de capital	2.414	2.747	459	160	25,2
Despeses no financeres	29.174	29.925	6.307	3.891	1,4

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Recaptació tributària de la Generalitat

(gener - març 2010)

	Milions d'euros	% var 10/09
Imp. s/ successions i donacions	192	-17,8
Imp. s/ transmissions patrimonials	168	25,2
Imp. s/ operacions societàries	26	-19,9
Imp. s/ actes jurídics documentats	122	-24,0
Taxa s/ el joc	52	-21,4
Imp. especial s/ det. mitjans de transport	34	6,0
Imp. esp. s/ vendes minoristes det. hidrocarburs	69	-2,9
Imp. patrimoni	1	184,1
Imp. s/ grans establiments comercials	0	-100,0
Gravamen de protecció civil	1	11,8
Total tributs	664	-9,0

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya. Recaptació aplicada.

d'actes jurídics documentats presenta una reducció del 24,0%, taxa que s'ha anat suavitzant els darrers mesos. L'impost de successions i donacions agreuja el descens i arriba a una taxa del -17,8%, ja que la crisi ha incrementat el nombre de peticions d'ajornament de les liquidacions. Els impostos especials presenten una evolució més favorable que en l'exercici anterior: l'impost sobre mitjans de transport s'incrementa un 6,0% i el de vendes minoristes de determinats hidrocarburs modera el seu descens fins al -2,9%.

La recaptació de l'Estat presenta el primer creixement acumulat positiu dels darrers dos anys

El primer trimestre de l'any, la recaptació total de l'Administració central ha presentat un creixement positiu (0,7%), mentre que a Catalunya continua davallant però amb un ritme més suau (-3,5%). El període considerat no és representatiu de la recaptació anual dels impostos, però aquesta recuperació destaca si es compara amb la forta davallada de l'exercici anterior, que es va tancar amb unes taxes del -17,5% per al conjunt de comunitats autònomes i del -22,6% per a Catalunya.

L'IRPF, que representa el 51,6% de la recaptació total de l'Estat a Catalunya, es manté en un nivell pràcticament similar al del mateix període de l'any anterior, tant per a Catalunya com per al conjunt de comunitats autònomes. La millora incipient d'aquesta figura tributària

s'explica per l'impacte positiu de les mesures normatives (supressió parcial de la deducció dels 400 euros i pujada dels tipus de retencions de capital) i per l'impuls de les retencions del treball a pensions i salaris públics.

La recaptació total de l'Administració central de l'IVA presenta un creixement positiu del 2,2%, però a Catalunya descendeix tot i que amb menys intensitat que l'exercici anterior (-8,9%). Els ingressos bruts experimenten una recuperació, i la recaptació també es veu afavorida perquè les devolucions de l'IVA anual són més baixes que les del primer trimestre del 2009, quan van prendre un impuls important amb l'objectiu de fomentar la liquiditat de les empreses. D'altra banda, la recaptació es veu afectada negativament, però amb menys intensitat, per l'extensió del nou sistema de devolucions mensual, que en fa augmentar el volum.

Al seu torn, la recaptació de l'impost de societats no és significativa perquè representa una fracció molt baixa del total anual. S'aprecia que el descens a Catalunya és més suau que a la mitjana estatal (-19,6% envers el -31,2%). Per últim, els impostos especials baixen un -22,8% a Catalunya, tot i que de mitjana total augmenten un 2,4%. Aquests impostos es veuen afectats principalment per la caiguda del consum, que dificulta una recuperació de la recaptació malgrat la pujada de tipus impositius dels impostos del tabac i els hidrocarburs, i per l'acceleració de les devolucions del gasoil professional.

Recaptació tributària de l'Administració central a Catalunya*

(gener - març 2010)

	milions euros	% Catalunya s/ total CA	% variació 2010/2009	
			Catalunya	Total CA
IRPF	4.037	21,7	0,0	0,1
Impost de societats	162	24,2	-19,6	-31,2
IVA	2.970	20,4	-8,9	2,2
Impostos especials	234	5,0	-22,8	2,4
Altres ingressos tributaris	427	26,4	35,9	9,3
Recaptació tributària	7.831	19,5	-3,5	0,7

*Aquesta recaptació també inclou la part que forma la cistella d'impostos cedida a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

El total de CA correspon a la recaptació efectuada per les delegacions de l'Agència Estatal d'Administració Tributària. Aquestes dades no inclouen la recaptació efectuada per les diputacions forals de la CA del País Basc ni de la Comunitat Foral de Navarra.

Font: Informe mensual de recaudación tributaria. Agència Estatal d'Administració Tributària.

8. Recull d'indicadors

Producte interior brut i agregats principals

% var. interanual llevat dels casos indicats

	Dades anuals			Dades trimestrals			
	2007	2008	2009	2009-II	2009-III	2009-IV	2010-I
ECONOMIA CATALANA							
PIB	3,2	0,2	-4,0	-4,9	-4,2	-2,9	-1,5
Demanda nacional ¹	4,3	-0,7	-6,1	-6,9	-6,4	-5,3	-
Demanda externa ¹	-1,2	0,9	2,1	2,0	2,2	2,4	-
ECONOMIA ESPANYOLA							
PIB	3,6	0,9	-3,6	-4,2	-4,0	-3,1	-
Demanda nacional ¹	4,4	-0,5	-6,4	-7,4	-6,6	-5,3	-
Demanda externa ¹	-0,8	1,4	2,8	3,2	2,6	2,2	-
ECONOMIA ZONA EURO							
PIB	2,8	0,6	-4,1	-4,9	-4,1	-2,2	-
Demanda nacional ¹	2,4	0,6	-3,3	-3,7	-3,4	-2,9	-
Demanda externa ¹	0,4	0,0	-0,8	-1,3	-0,7	0,7	-
ECONOMIA INTERNACIONAL							
PIB UE-15	2,7	0,5	-4,3	-5,0	-4,3	-2,3	-
PIB UE-27	2,9	0,8	-4,2	-5,0	-4,3	-2,3	-
PIB EUA	2,1	0,4	-2,4	-3,8	-2,6	0,1	2,5
PIB Japó	2,4	-1,2	-5,2	-6,0	-4,9	-1,4	-

Indicadors d'activitat i demanda

% de variació interanual llevat dels casos indicats

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2007	2008	2009	2009-II	2009-III	2009-IV	2010-I	D-2009	G-2010	F-2010	M-2010
CATALUNYA											
Índex de producció ind. ²	2,0	-8,3	-15,7	-19,8	-14,7	-2,0	-	0,2	0,6	1,8	-
Consum ciment	3,3	-22,8	-29,7	-32,8	-24,1	-18,1	-	-15,1	-	-	-
Vendes comerç al detall ³	2,2	-4,4	-5,6	-5,6	-3,4	-1,0	2,0	1,1	-2,4	1,8	7,2
Importacions béns capital	9,4	-15,3	-26,5	-33,2	-25,9	-15,8	-	-8,4	-10,1	-7,4	-
ESPANYA											
Índex de producció ind. ²	2,4	-7,1	-16,2	-18,6	-14,6	-5,6	-	-1,4	-2,9	-1,9	-
Consum ciment	0,2	-23,8	-32,9	-36,0	-26,4	-16,7	-19,4	-20,0	-15,6	-24,1	-18,0
Vendes comerç al detall ³	2,6	-4,5	-6,2	-6,9	-4,4	-2,3	0,6	-0,1	-3,2	0,2	5,3
Importacions béns capital	4,8	-12,3	-30,7	-36,5	-30,8	-22,0	-	-21,9	-6,3	-9,2	-

Indicadors de comerç exterior

% var. interanual llevat dels casos indicats

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2007	2008	2009	2009-II	2009-III	2009-IV	2010-I	D-2009	G-2010	F-2010	M-2010
CATALUNYA											
Exportacions de béns	5,2	1,7	-18,2	-21,1	-17,4	-9,5	-	-6,1	11,0	13,8	-
Importacions de béns	7,5	-3,9	-23,1	-31,3	-22,7	-10,5	-	-5,5	7,9	-11,0	-
ESPANYA											
Exportacions de béns	8,6	2,3	-15,9	-20,1	-17,6	-3,3	-	4,0	9,0	12,8	-
Importacions de béns	8,5	-0,6	-26,2	-32,9	-25,9	-12,8	-	-11,7	6,5	-3,9	-

¹ Contribució al creixement.

² Sèrie original corregida d'efectes de calendari.

³ Mitjana mensual del volum de vendes en valors constants.

(A) Avanç.

Font: DG d'Anàlisi i Política Econòmica, Eurostat, INE, Idescat, BEA, Agrup. Fabricants de Ciment de Catalunya, Agència Estatal d'Administració Tributària i Banc d'Espanya.

Mercat de treball

% var. interanual llevat dels casos indicats

CATALUNYA	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2007	2008	2009	2009-II	2009-III	2009-IV	2010-I	D-2009	G-2010	F-2010	M-2010
Actius	2,6	2,2	-0,9	-1,3	-0,8	-2,0	-2,0	-	-	-	-
Ocupats	2,7	-0,5	-8,7	-10,1	-8,5	-7,7	-4,1	-	-	-	-
Aturats	1,8	40,6	78,9	105,5	76,7	41,1	8,6	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)	71,9	70,9	64,8	64,9	65,1	63,8	63,2	-	-	-	-
Taxa d'atur	6,5	9,0	16,3	15,9	16,0	17,0	17,9	-	-	-	-
Afiliats SS	2,2	-0,8	-6,3	-7,0	-6,9	-5,3	-3,7	-4,7	-4,3	-3,6	-3,2
Atur registrat	-1,7	30,1	53,3	63,6	51,9	37,9	24,5	32,7	28,1	24,6	21,2

ESPANYA	2007	2008	2009	2009-II	2009-III	2009-IV	2010-I	D-2009	G-2010	F-2010	M-2010
Actius	2,8	3,0	0,8	1,2	0,2	-0,4	-0,4	-	-	-	-
Ocupats	3,1	-0,5	-6,8	-7,2	-7,3	-6,1	-3,6	-	-	-	-
Aturats	-0,2	41,3	60,2	73,7	58,7	34,9	15,0	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)	66,6	65,3	60,6	60,8	60,6	59,9	59,1	-	-	-	-
Taxa d'atur	8,3	11,3	18,0	17,9	17,9	18,8	20,0	-	-	-	-
Afiliats SS	3,0	-0,8	-5,7	-6,7	-6,2	-4,3	-3,0	-3,6	-3,3	-2,9	-2,7
Atur registrat	0,0	24,6	43,5	52,9	43,5	29,8	18,5	25,4	21,7	18,6	15,6

ZONA EURO	2007	2008	2009	2009-II	2009-III	2009-IV	2010-I
Ocupació	1,8	0,7	-1,8	-1,9	-2,2	-2,0	-
Taxa d'ocupació (15-64 anys)	65,6	66,0	64,7	64,9	64,8	64,5	-
Taxa d'atur	7,4	7,5	9,4	9,2	9,4	9,8	10,4

Fons: INE, Departament de Treball, Ministeri de Treball i Immigració i Eurostat.

Indicadors de preus i salaris

% var. interanual llevat dels casos indicats

CATALUNYA	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2007	2008	2009	2009-II	2009-III	2009-IV	2010-I	D-2009	G-2010	F-2010	M-2010
Índex de preus al consum	3,0	4,1	0,2	-0,1	-0,6	0,5	1,4	1,2	1,4	1,2	1,7
%variació interanual desembre	4,3	1,6	1,2	-	-	-	-	-	-	-	-
Inflació subjacent	3,0	3,2	1,2	1,5	0,8	0,6	0,5	0,7	0,5	0,5	0,6
%variació interanual desembre	3,5	2,5	0,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Índex de preus industrials	3,6	5,8	-3,5	-3,8	-5,8	-3,3	-0,2	-1,3	-0,9	-0,4	0,64
Salaris pactats en convenis ¹	3,91	3,83	2,47	2,53	2,51	2,47	1,65	2,47	1,64	1,63	1,65
Cost laboral total ²	4,9	4,4	2,5	2,9	1,6	1,4	-	-	-	-	-

ESPANYA	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2007	2008	2009	2009-II	2009-III	2009-IV	2010-I	D-2009	G-2010	F-2010	M-2010
Índex de preus al consum	2,8	4,1	-0,3	-0,7	-1,1	0,1	1,1	0,8	1,0	0,8	1,4
%variació interanual desembre	4,2	1,4	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-
Inflació subjacent	2,7	3,2	0,8	1,0	0,4	0,2	0,1	0,3	0,1	0,1	0,2
%variació interanual desembre	3,3	2,4	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-
Índex de preus harmonitzat	2,8	4,1	-0,3	-0,7	-1,0	0,2	1,1	0,9	1,1	0,9	1,5
%variació interanual desembre	4,3	1,5	0,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Índex de preus industrials	3,6	6,5	-3,4	-4,2	-5,9	-1,9	1,5	0,4	0,9	1,1	2,4
Salaris pactats en convenis ¹	4,21	3,58	2,44	2,67	2,64	2,59	1,36	2,59	1,62	1,52	1,36
Cost laboral total ²	4,0	4,8	3,5	4,0	3,4	2,5	-	-	-	-	-

ZONA EURO	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2007	2008	2009	2009-II	2009-III	2009-IV	2010-I	D-2009	G-2010	F-2010	M-2010
Índex de preus harmonitzat	2,1	3,3	0,3	0,2	-0,4	0,4	1,1	0,9	1,0	0,9	1,5
%variació interanual desembre	3,1	1,6	0,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Inflació subjacent	2,0	2,4	1,3	1,5	1,2	1,0	0,9	1,0	0,9	0,8	0,9
%variació interanual desembre	2,3	2,1	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Índex de preus industrials	2,7	6,1	-5,1	-5,6	-7,6	-3,6	-	-2,9	-1,1	-0,5	-

Altres indicadors

% var. interanual llevat dels casos indicats

	Dades anuals			Dades trimestrals				Dades mensuals			
	2007	2008	2009	2009-II	2009-III	2009-IV	2010-I	D-2009	G-2010	F-2010	M-2010
Tipus de canvi \$/euro (nivell)	1,371	1,471	1,393	1,362	1,431	1,478	1,384	1,461	1,427	1,369	1,357
Preu de petroli \$EUA/barril	12,4	33,3	-36,6	-51,5	-40,5	35,9	72,4	83,7	78,1	71,1	68,4

¹ Les dades de salaris en convenis són acumulades. Les dades mensuals i trimestrals de final del període són increments pactats abans de la revisió de preus.

² Cost per treballador i mes.

Fons: INE, Idescat, Departament de Treball, Ministeri de Treball i Immigració, Eurostat, Banc d'Espanya i Ministeri d'Economia i Hisenda.

n